

Beszerecskővel érintkezni lehet minden nap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József beszerecskői nevére küldendő.

MURAKÖZ

Kiszámlázott árak:
 Egész évre . . . . . 4 frt
 Fél évre . . . . . 2 frt
 Negyed évre . . . . . 1 frt
 Egyes szám 10 kr.

Hirdetések még elfogadtak:
 Budapeston: Goldberger A. V. és
 Eckstein B. kire. írod. Bécsben:
 Schalk H., Dukas M., Oppelk A.,
 Daube G. L. és társaság és Herndl,
 Brnóban: Stern M.

Nyitólé pénteken 10 kr.

Kiadóhivatal:

Fischer Vilmos könyvkereskedés.
 Ide küldendők az előfizetési díjak
 nyitólétek és hirdetések.

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenként egyszer: vasárnap.

A „Muraközi tisztviselői önkormányzat”, a „Csáktornyai takarékpénztár”, a „Muraközi takarékpénztár” sat. hivatalos közlönye.

Hirdetések jutányosan számítottak.

Gáspárics ereklyék.

A vértanu halált szenvedett muraközi nagy hazafi életéből megható részlet jutott tudomásunkra, mely újabb bizonyítéka annak, hogy a némes érzésnek, mely Gáspárics lelkes férj és anyja egyéniségét áthatotta. Nagy volt mint ember, mint lelkész s mint hazafi egyaránt s méltó arra az emlékoszlopra, melyet a muraköziek hazafias kegyelele állított emlékének!

A muraközi vértanu 1852. febr. 9-én Gyöngyösön, elfogatásának pillanatában két ereklyét adott át annak, a nyilvánosság elől rejtőzködő honleánynak, kinek sz vességéből úgy a perlaki, mint a csáktornyai Gáspárics- emlékbizottság láthatja emez ereklyéket.

A vértanu a cirkovlyáni mura-egyházi temetőben nyugvó szülői sírhalmáról kis darabka földet és anyja jegygyűrűjét hordotta évek hosszú során át keblén. Mily megható nyilvánulása a szülők iránt való szeretetnek! Ilyen némes gondolat, csak némes lelkek agyában fogamozhatik meg!

Az ereklye leírását a következőkben ismerteljük: Egy nemzeti színű kis selyem-zacskó, nemzeti színű szalaggal, benne két színű, lepecsételt papírban a föld, a papíron sajátkezű felírással (betűről-betűre; „Apám s Anyám hideg sz. porai hideg takarójára emlékeztető hamuja a hamvaknak.”) s a zacskóban csontból készült jegygyűrű képezik az egyik ereklyét.

A másik ereklye egy ima, melyet ama névtelen honleánynak nyújtott át emlékül

az utolsó pillanatban a szülői sírhalmáról való földet tartalmazó zacskóval együtt. A nyolczadrét nagyságu papírra Gáspárics által sajátkezűleg írott megható ima szavai, betűről betűre: „Szeretetének tüzet gyulaszta fel szivedben az Ur, hallgasson meg szorongatásidban, őrizzen minden veszedelmében, és szent segédelmét soha ne vonja meg tőled. — Áldjon meg téged az Ur, adja meg szivednek minden üdvös kívánságát, ajándékozzon meg hosszú élettel, és végórádiban ne vonja meg tőled szent kegyelmét, minden mennyei és földi áldását árasztva rád az Atya, Fiu és Szent Lélek Isten Amen.” — A papír másik felén: Gaschparich Bucsuja. 1852. Feb. 9-én — Gáspárics írása szép férfias, tisztán olvasható, helyesírása teljesen korrekt.

A lelkes honleány, kinek hazafias kegyelele megőrizte az ereklyéket, a következő megható sorok kíséretében küldötte a perlaki bizottságnak azokat: „Keljetek utra Ti hiven őrzött szent ereklyék! Hogy melyiktől nehezebb válnom: Szűzid szent poraira emlékeztető szent hamvaktól? — vagy Te tőled utolsó keservben írott Imám: azt nem tudom, de 42 éven reményem valál. . . . — Te pedig a magasból, dicsőült Szellem! lengj alá álmaimban az emlékezet szárnyain. . . . ; sat.

Ezek az ereklyék egy-két hélig lapunk szerkesztőjénél megnézhetőek pár krajczárért. A begyűlt pénz a Gáspárics-emlékoszlop költségeire fog fordíttatni. Még szükséges mintegy 50 frt. Kérjük hazafias olvasónk

közül azokat, a kik még nem adakoztak, sziveskedjenek adományukat vagy lapunk szerkesztőségébe, vagy Siposs Károly gyógy-szerész urhoz Perlakra küldeni!

Az ereklyék megőrzés végett Budapestre a szabadságharcz ereklye-muzeumába fognak elküldetni.

A társadalom egyik kötelessége.

Alvóra indul a természet és életre a társadalom Magyarország ipariárból él és így természetes, hogy mikor a természet áldása ért dolgozni és azt le kell eszetelni, szóval a kenyérszerzés robotja között, a társadalmi mozgalmak stagnálnak. Most éled fel a társadalom, mikor a természet egy időre meghalt, álomba szenderült.

Ez szerencsés város az, a hol a társadalmi ozólokért legalább télen valamelyes hevület mutatkozik. Hiszen minél modernebb berendezkedést fogadatosít az állam, annál hatékonyabb társadalmi támogatást igényel.

E század az emborszeretet százada és a pauperizmusnak hova tovább ijesztő jelei mutatkoznak. Városom, megyém lelkes hőgyei ez az őzők szezonja. Mily némes, mily dicső dolog lesz a nyomor könnyeit törölgetni. Valóban! magyar nőnek születni dicső és nagy gondolat és a társadalmi nyomort megenyhíteni az őzők, Eötvös szeriat az emberiség s z e b b és j o b b felének kötelességében. Jö jetekek filantropikus szász-

A „Muraközi” társasága.

Egy szép asszonynak!

Viritott az erdő, mező,
 A madár is dalolt még,
 Mikor esküdted, hogy szeretsz,
 Tanum: a csillagos ég!

Mikor bogár szép szemednek
 Nézésebe szédültem:
 Mikor karod engem ölelt,
 S az öledbe én ültem.

Mikor csak engem csókolált,
 Mikor tiltva volt másnak,
 Mikor srig hű szerelmet
 Igergettünk egymásnak. — — —

Kopár lett az erdő, mező,
 A madár is hallgat rég,
 Te is hűtlennül elhagytál.
 S csillagtalan most az ég!

Virit még majd erdő, mező,
 S fog dalolni a madár:
 De akkor már szívem régen,
 Temetőben porlik már!

B. Beniczky Lajos.

Holtak karácsonyfája.

— Irta: Sass Ede —

Karácsony éjszakája volt.
 Mogozdult a temető, mintha a megelevenedő földnek megannyi pihető kebeie lett volna: kezdettek alá és fel hullámsani a fehér hópehellyel betakart sírok.

A fűzek ágai közül, melyek tradíciójában suttogtak, mint felhő toszlány libent elő egy-egy vézna alak.

Némelyik halott nem akart fölkelni, nagyon elfáradhatott életében, jól esett neki apihenés. Azok sírjainak nekiestek, kikapartak, feltörték a koporsóját és kapacitálták a szegény elköltözött ördögöt, hogy keljen föl.

A gazdagok kriptáit, melyek nem nyitlak föl, — mert nyilván az uraik nem akarták az egyszerű hant alól kikelt többi közé keveredni, megostromolták. Egy-egy hórihorgas vás fölkapta a sírkeresztjét; ezekkel döngötték be a kriptá-jajukat. — A nagyságos uraknak is kellett jönni a bársányos fekhelyről.

Kíváncsian néztem, mit akarnak a karácsony estőjén csinálni?

A temető közepén egy hatalmas fenyőfa állott. — Diszítuk föl karácsonyfának! terjedt el a rémek között a suttogás! — És a szót tett követte.

Az óriási, zürmarás fa ünnepi ölczomát öltött. A halottak elhozták koszorúkat, ágaira ag-gatták. A gazdagabbak ragyogó ékmereket rak-ták a fára. Gyöngyöt is tettek arra bőven; azok-

ból a megkövült könyekből, melyek a sírjakra hullottak.

Az a halott volt boldogabb, a ki a karácsony-fára több holmit aggathatott.

Asután a kápolnából kihosták a viaszgyertyákat, felkötötték a fára. Egyszerre felragyogott a temető karácsonyfája, magasatos, fényes díszben. A teleje az eget érte, úgy magasított ott a fehérítő kihalt pusztaság közepette, körülujjongva a szemfődeles rémek rohanó csapásától.

— Ki nem adott még a fára? Ki nem adta oda mindenét?

Egy félig bedőlt síremlék mellett állva, ég felé meredő hajjal, a rémlátványtól megüvegesedett szemekkel, észrevettem engem is.

— Ah! valaki, a ki még nem adott.

— Nincs semmim! kiáltottam kétségbeesve.

Szegényebb vagyok a halottnál!

— Van, van! hangzott körülöttem a kiáltás, és mint tetsző ár hullámszott körül a sok halott lelke.

Körülnéztem. Sehol egy élő. A kísértetek kezében voltam.

— Megértettem az akaratukat.

Van nekem is még valómim, a mit a karácsonyfára adhatok.

Oderphantam a fahos és elbucsnatam a világtól.

Reggel, a mint a temető-őr kijött a lakából: pusztia volt a fa, csak egy szegény ördög teste csüggött rajta.

Mikor levágta: fagyosan, hidegen suhant a karjai közé.

dunk keresztes: vörös és fehér keresztes, jöjtek ti sokszor kigunyolt, de valójában fontos társadalmi munkát végező négyest-letek, itt vagytok-e ti szegény iskolás gyermekeket gyámoltó, fölruházó, tanszerekkel ellátó egyesületek; itt vagytok-e, az ember-szerető szász specialis találmányai: leveles és eleségozó népkonyhák. Vidékünk lelkes hölgyei a hidegre hajló időre czélozva a költővel kiáltok hozzátok, — itt az idő most vagy soha,

De tisztelt férfi társadalom eszel nincs vége.

Mert nincs ott nemzeti haladás, hol lelkes társadalmi munka nincs. Egy haladó nemzetnek eleven az ő közléte és minden közintézmény iránt meleg az ő érdeklődése.

Oly sok ebben a poliglott államban a magyar társadalom kötelessége, hogy ezt tételesen egyszerre felsorolni nem lehetne.

Itt csak egy sürgős feladatot említettünk meg, melynek teljesítése, az iniciativa a művelt társadalomra és főleg a honoracióra vár. Értjük azt, hogy sürgősen kell gondoskodnunk azok kellő szórakozásáról, a kiket a munkaszünet kedvezménye kidobott romboló szórakozásoknak. Ez is olyan téma, a mi fölött mi újságírók egy liternyi tentát eltudnánk fogyasztani.

De ez nem tart attól vis-za, hogy szüntelenül ne hozzuk szóba. Értjük az iparosostály és kézműmunkásoknak szórakozására rendezendő népszerű felolvasásokat.

A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény egy tarthatatlan állapotot stipunált: a szórakozásnak dörzsölő rendszerét. Bizony-nyal a hallhatatlan Baross nem a kávéházak korcsmák, hogy egyébről hallgassunk, fölvirágzását akarta, hanem azt, hogy az emberi testnek a pihenésre szolgáló alkalmá megadásának.

És világos lehet mindenki előtt, hogy törvényhozási intézkedésekkel az iparos osztály költséges szórakozásától elvonassék.

Itt nekünk kell tenni. A dolog nem olyan ördögös, hogy társadalmunk meg ne tehetné csak egy kis jóakarát kell hozzá.

És a czélnál annak természete szerint főleg a kultura elsőrendű munkásaira: a lelkészekre, a tanárookra és tanítókra számítunk. Lássunk részükről egy kis jóakarátot, valamint felhívjuk az ipartestületet, hogy a rendezést kezébe vegye, hisz a mit mi teszünk, az úgy is szerény kezdet. A művelt külföld már ott áll, hogy ingyen színelőadások, hangversenyek állnak a munkánép szórakozására. Azt hisztük, hogy őszi rendes kontemplációnk nem marad teljesen a pusztába kiáltó szó, hanem valamennyire eredményre is fog vezetni.

Valóban örvendeni fogunk ha a kérdés körül támadt mozgalomról beszámolhatunk.

Különfélék.

— **Élelptetés** Ó Felsőge tordai Sándor László csendő hadnagyot főhadnaggyá léptette elő.

— **Halottak** estéjén ez idén is valóságos fényárban uszott a csáktornyai temető. A kivilágításnak kedvezett a jó idő, mely careket csalt ki a kegyelet kertjébe. A képezdei ifjuság ez idén is gyászlobogóval vonult ki a Bárány Ignác igazgató, Bánnyay Árpád tanár és Lábos Péter növendék sírjánál zenetanárunk vezénylete mellett megható gyászéneket énekelt. A harangok egész éjjel szütek. — A megholtak pedig nyugodjanak békével!

— **Kaszárnya építési ügye.** A városunk területén tervbe vett építési ügye lényeges

lépést tett előre. A Soukop Adolf kassai főmérnök által összeállított tervezet, melyről már multkor emlékezünk meg, összesen 19 épületet foglal magában; ezt a munkálatot vizsgálta fölül több napig tartott gyűlésezés után tegnapelőtt véglegesen egy vegyesbizottság, Csertan Károly megyei alispán elnökele alatt. A katonaság részéről Wnter Károly alezredes, műszaki igazgató, Schottmüller hadbiztos s Maties József dsidás őrnagy voltak kiküldve, a vármegyét Lányi Károly főmérnök, a járást Wrancsits Károly főszolgabíró, a várost Prusátsz Alajos városbíró képviselték, kiken kívül még Wollák Rezső ügyvéd, Schwarz Albert dr. városi orvos és Morandini Bálint építész vettek részt a tanácskozásokban. Soukop terveit helyeseknek találták s fölvelt jegyzőkönyv kíséretében, melyet az összes jelen voltak aláírtak, a honvédelmi miniszteriumhoz terjesztik föl, honnan a hadügyminiszterium hoz kerülnék föl fölülvizsgálás illetőleg jóváhagyás czéljából. Csak azután kerül az ügy a város képviselő-testülete elé, mely véglegesen van hivatva döntené a fölött, kell-e Csáktornyanak laktanya vagy nem? Tudvalevőleg a hangulat olyan, hogy csak akkor megy bele a város az építkezésbe, ha a bérösszeg s kárpótlás czimén befolyandó összegek az amortizációval törlesztendő összeget földözik. Katonai beszállás-czimén a vármegye 7888 frtot, a katonai hatóság pedig mint bérösszeget 19003 frtot fizetne évenként. Azon fordul meg természetesen most az egész dolog, kap-e a város oly olcsó pénzt, hogy e bevételi forrásokkal az évi részleteket földözze s már 25 év alatt a fölvehető kölcsönösszeget egészen letörlessze. Ez esetben áldozatokkal nem járna az építés; különben meg talán olyan terheket venne magára a város, a melyek normális fejlődését könnyen megakaszthatnák.

— **Halálhír.** Brezanóczy Béla csáktornyai polg. isk. volt tanár, a kit pár hónappal ezelőtt helyezték át, elhunyt. Elhunytáról a következő gyászjelentést vettük: özvegy Brezanóczy Béláné szül. Janik Katalina, Báró Gaizler József és Báró Gaizler Géza úgy maguk, mint többi rokonai nevében mély fájdalommal eltelve tudatják a forrón szeretett férj, édes atya, após és nagyatya Nyiri Brezanóczy Béla 1848. évi volt honvédhadnagy, állami polgári tanodai tanár urnak folyó évi október hó 27-én reggeli 5 órakor, életének 66-ik évében végelgyengülésben történt gyászos elhunytát. A boldogult földi maradványai vasárnap folyó hó 28-án délután 1/4 órakor fognak a helybeli róm. kath. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise áldozat pedig f. hó 29-én reggeli 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatattani. S.-A.-Uj-hely, 1894. október hó 27. Áldás és béke poraira!

— **Rendőrség figyelmébe.** Mi dolog az, hogy a zalaujvári utca lakói csaknem minden éjjel megháborítják nyugalmukban? A megháborítás a házak ablakainak sorra való éktelen zörgetéséből, a ház falainak botokkal való döngetéséből és közzsemérem-sértő kurjongatásból, meg néhány békésen nyugvó polgárnő nevének ordítózásából áll. Ha mindez egyszer történt volna szóba se hoznánk, minthogy azonban éjjirenden van az e fajta kihágás, óvatot kell az ellen emel-nünk s adószetűi polgári jogunknál fogva hangosan kérdeztünk: merre vannak a rendőrei, hogy néhány haszontalan suhancz ily szabadon tiszeti szemtelen kedvteléseit? . . . Ismétlődés esetén a főszolgabírósághoz elő visz-szük az ügyet. Több Z.-ujvár-utcai lakos. (Beküldött)

— **Állás.** A kereskedelemügyi kir. minis-ter ur 76348 sz. alatt kelt rendeletével Csáktornya község kérelmére megengedte, hogy ott az évenként október hó 15-ikét megelőző hétfőre engedélyezett országos vá-sár ezentul állandóan október hó 18-án tarthassa meg.

— **Gombamürgetés.** Nagy-Kanissán egy gombával házaló asszonytól többen mérges gombát vettek, közöttük Morandimi Roman volt csáktornyai építőmester is. A gombák élvezete után a családtagok rosszul lettek s csakis a gyors orvosi segélynek köszön-hető, hogy végzetessé nem váltott a gomba-evés.

— **Világyvilágítás bajait** — úgy lát-szik — a csáktornyai közönség már meg-elégelte. Erre enged következtetni az a sok panasz, melyet azzal a szándékkal hangoz-tatnak sokan előttünk, hogy a nyilvánosság előtt keressenek orvoslást. Az a panasz, hogy az utozák lámpáinak egy része nem világít s a melyek világítanak, azok is csak a tökmag-olajos lámpa fényét juttatják különbözően a külső utcákban járó kelők eszébe. Nem kutatjuk, hogy a csödbe jutott vállalat mostani, gazdátlan állapotában, ki a hibás? ha-nem felkérjük a város előljáróságát, hogy nézzen utána, miszerint a vállalat a vá-rossal szemben, mely fizeti, teljesítés köte-lességét.

— **Bályszer.** A vallás- és közoktatás-ügyi m. kir. ministeriumnak engedélyével a Csáktornyai-Kisdedovó-Egyesület által fön-tartott kisdedovodánát hathavi tanfolyam szerveztetik, melyen állandó gyermek-menedékházak vezetésére alkalmas dajkák ké-peztetnek. Folyamodhatik e tanfolyamra minden eddig kifogástalan erkölcsi életet élt nő, ki magyarul tud, kinek életkora a 18—40 év között van, ki legalább is az elemi iskolának 6 osztályát elvégezte. Tanítók özvegyei és lányai első sorban részes-sülnek. A kellően fölszerelt kérvények no-vember 10-ig bezárólag, alulírt elnökséghez intézendők. A fölvetel a kir. tanfelügyelő ur ő nagyságának elnökele alatt november 17-én történik, a melyre személyes jelent-kezés czéljából a folyamodók külön meg-fognak hivatni. Csáktornya, 1894. novem-ber 1-én. Ziegler Kálmán, kir. körjegyző, egyes. elnök.

— **Baromdög ellen.** Sajnos, a baromfi-dög ellen mindeddig egészen biztosan ható orvosságunk nincsen. Néha jót tesz az, ha ivóvizükbe egy kevés sósavat csöppentünk, vagy eleségüket karbolla megnedvesítjük, de mindez nem bizonyos. Néha még az tesz meglepőleg jó eredményt, ha az apró jószá-got, mihelyt a dög kiütött, abból az istálló-ból eltávolítjuk és egy másik istállóba vagy padlásra átrakjuk. Legjobb azonban a bajt, a mennyire csak rajtunk áll, megelőzni, még pedig a legnagyobb tisztaság által. Minden-féle ragály, bizonyos apró, szemmel nem is látható gombaféle szervezetekből áll, melyek az állat vérébe valamiképp belekerülve, ott szerfelett elszaporodnak és az állat vesztét okozzák. Ezeknek a parányi gombáknak ugynevezett csirmagvai pedig, leginkább az istállók falain, repedékeiben stb szoktak lappangani, a honnan aztán könnyen bele-jutnak az állati szervezetbe. De a romlott, poshadt viz is nagyon kedvencz tanyája az efféle apró gombáknak. Azért azon legyünk, hogy állataink mindig csak is friss, tiszta vizet kapjanak az istállójuk pedig mentől tisztább legyen folytonosan. Évenként tehát legalább kétszer, ősszel és tavasszal tisz-títsuk ki a baromfi istállókat alaposan, a talajt legalább egy félásónyomnyira hordjuk ki s földszük meg friss, tiszta földdel vagy homokkal, a falakról és ülőrudakról pedig levakarván az oda tapadt szemeket, meszel-

MEDJIMURJE

8 urednikom može je svaki dan govoriti med 11 i 12 vrom. — Sve pošiljke tišće se sadržaja nevinah, naj se pošiljaju na ime Margitai Jozsefa urednika vu Cakovec.

izdateljstvo:

Kajšara Fisehel Filipova kam se prodjata i obmano pošiljaju.

na horvatskoj i magjarskom jeziku izlazeći družtveni znanstveni i povučljivi list za puk. Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga družtva“ „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“. i t. d.

Predplatna cema je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Fejefini broji koštaju 10 kr.

Obmano se poleg pogodbe i šal računaju.

Gasparicseve relikvije.

Da je Gáspárics, medjimurski veliki domorodec i mučenik za istinu vrđen redovnik, posten clovek i dišen domorodec bil, posvedoči nam i to, da je vnogo i vnogo letah na praih svojih jednu, iz magjarskih farbah (šrlen, bël i zelen) napravljenu malu svilnatu mošnjju nosil, vu kojoj je bila zemlja cd grobje svojih roditeljah i majkin praten. Zemlja vu mošnji zamotana je vu modri papir i zapečaćena. Na papiru stoji napisano s Gáspáricsevemi ruki: „Sveti prahi mojega oca i moje majke.“

Takova lépa misel samo velikimi i dišnimi ljudmi dojde na pamet! Vrđen je on, da su mo domorodci spomenik podigli!

Relikvija s jednom lepom molitvom, koju je Gáspárics vu onoj minuti, kada su ga neprijatelji vu Gyöngyösu 1852. leta, 9-ga februara vlovili, jednoj vrđnoj domorodkinji predal. Ona ista gospa je te relikvije prilockoj komišiji poslala. Ta domorodkinja neće svoje ime vu novine postaviti.

Relikvije je vu svojem listu s ovimi reci poslala k komišiji: Idite na put vi svete relikvije, koje sam verno čuvala! Od koje mi se teže rezstati? od na tvojih roditeljnih praha se spomenućeg svetog pepela, ali od tebe vu zadnjoj stiski pisana molitva? — to neznam, ali si mi 42 letah moje ufanje bila . . . Ti pak iz visine dičena

duša! letaj doli vu mojem snu na krilah spomena.

Kada su Gasparicsa vu Gyöngyösu njegovi neprijatelji vlovili, je takaj predal onoj domorodkinji jednu molitvu, koju je sam Gasparics napravil i pisal. Ta lépa molitva ovak glasi:

Žara ljubavi božanske nek vužge vu tvojem sercu gospodin Bog, nek te posluhne vu tvojoj sili, nek te obrani vu svakoj pogibelji i njegovu svetu pomoć nigdar naj ti ne prekрати. — Nek te blagoslovi gospodin Bog, nek ti da izpuniti svaku dobru želju tvojega srca, nek ti prikaže dugi život i na vskradnoj vuri naj ne odvrne od tebe njegovu svetu milošću. Svim nebeskim i zemeljskim blagoslovom nek te podeli Bog Otec, Sin i Dub sveti Amen.

Ove su te relikvije Gáspáricsa. kakti istiniti svedoki, njegovi kak je on svoj dom, svoje rodno mesto, svoje roditelje ljubil, a Bogu se molil. — Mošnja iz magjarskih farbah na prsu kaže, da je magjarsku domovinu verno slušil, zemlja od cirkovljanskog groba kaže, da je bil dober Medj murec, prah i prstan svojih roditeljnah kaže, da je svoje roditelje jako postuval, a njegva lépa molitva kaže, kak je dober svećenik i kršćenik bil.

Naj nam svim na peldu budu njegovi čini i naj ostane njegov spomenek vu srcih naših!

Pušćenik Vid.

Na brěgu malo dalje od obćine Š., vu negdašnjoj gustoj staroj šumi napravil si je pred vnogo ljetni pušćenik Vid Kalabić malu, dervenu kolibicu, vu kojoj je živel.

Vid je bil kakti dober véd daléko glasovit e nekoji su mu pripisavali i veliku moć. Njegova starost, njegova duga bēla brada, a osobito njegove tihe i mudre reći davale su mu pobožen izgled, pak stoga ga vnogi i nazvali su: „sveti Vid.“

Pobožno ljudstvo mrvelo je k njemu, da mu se pokloni, da im kakti vědovica kaj povéć, toluća da i pomore. Vid je znal vsakomu nekaj reći, kaj bi ga ublažilo, vmirilo, obdržilo i uvjerilo vu Boga. Nije bilo ni jednoga rómara, koji ga nebi bël nadaril za znamenje svoje zahvalnosti, za znamenje svojega zadovoljstva i povjerenja. Za stradanje nije Vid znal, ar je živeža dobival od svih stran, ali pri vsem tom živel je jako priprsto i odéval se samo platuenom rubninom.

Svoju hižicu nije nigdar ostaviljal, neg same onda, kad bi pošel sa svojim oslekom vu šumu, da nabere suhalje za gorivo ili kamenja, iz kojeg je izklesal vsake fele kipe, koje je okolo svoje kolibe postaviljal.

Vu K., dvē vure od Š udaljenom selu živela je jedna mužačka familija vu najvećem nemiru i svadji.

Muž je bil pijanec i lenjak, zlostaviljal je ženu i decu. On se je zval „David.“

ZABAVA.

Prosim kredit.

Pokojni magjarski kultus-minister i izvrtan spisatelj Baron Eötvös zapove jednoč svojemu dvorjaniku, da jednu flašu šampanjca iz podruma gore donese. Dvorjanik medjutim očituje, da nema niti jedne flaše toga finoga vina u podrumu, jer da je ves šampanjac već potrošeni, pošto gusto krat gosti u kuću dohadjaju a svakom prilikum se šampanjac na stol nosi.

Minister je svoga šampanjca jednako iz Francezke dohlval, a ov je naravski bil najbolji te mu u naših fabrikah delani, nisu bili niti sblina par.

Jerbo pak je već gustuš na šampanjac imal, zapove dvorjaniku, da ga iz jedne domaće trgovine donese. Dvorjanik počme malo mucati, a minister ga zapita, kaj mrmla i zakaj neptide po šampanjac. Dvorjanik odgovori, da u trgovini bez novac nikaj nebi dohl. Sad minister zvađi iz šepa petaču te ju preda dvorjaniku, a ov na to otide.

Za kratko vrijeme donese flašu šampanjca te ju metue skup sa časom pred ministra na

stol. Ov si ga odmah natoči i pije. Ali kad času sprazni, pozna na jeziku, da to nije šampanjac domaćeg proizvoda, nego da je to jen pravi francezki šampanjac, kakovoga on iz Francezke dobiva i zato mu se odmah u moždjanih razsvieti, da „dvorjanikov posel u toj stvari nije čist.

Pozove ga anda pred se te ga na red pobere, a on izbilja prizna, da je vlastitoga ministrovoga šampanjca, od kojega je još jedna flaša u podrumu bila, mu za pet forinti prodal, a novce u šep spravil.

Odmah je vkanjeni ministar hotel vkanjivca iz službe protierati, ali se u hipu prodomisli te mu reče: „Čaj me ti lopov! Em ja znam, da nas gospodu vi dvorjaniki svakom prilikum vkanjujete, gde same morete, pak niti ti zmenom nikakvu iznimku nedelaš, ali za buduće prosim, da mi barem u takovom slučajju moje vino na kredit daš.“

Fürst Bismark.

Knez Bismark je vrlo nagle naravi, a takov je bil i za svoje mladosti. Dok je još bil perovodja pri gradskem sudu, dogodilo se je jednoč, da je jednoga pravoga Berlinca pri sudu preslušaval. Kak svi varaščani, tak

je i naš Berlinec bil pri sudu, nikaj se tobož nebojeći, ozoran te je onak u nečednom tonušu na pitanja mladoga perovodje Bismarka odgovoral. Ovakova bezobraznost je Birmaraka na toliko iz tračnicah dopeljala, da je iz avog stolca gore skočil i Berlinca doviknu: „Gospone, ako se nebudu pristojnije ovde ponašali, tak njih van hitim!“

Po sudnici se setajući veliki sudec potrepče razrajenoga Bismarka po pleći te mu prijateljskim reći veli: „Nek se tak nearde gospodin auskultant, a od evud nekoga van hitati, to je moja stvar!“

Preslušavanje se sad nastavlja, ali za kratko vrijeme već se Berlinac opet nedostojno ponaše, i na pitanja onak odgovara, kak da bi na boti hital.

Bismark to već nemre podnesti, njegova nagla narav ga natiera i on opet ves zasa-reni skoči iz svog stolca te od srditosti zaručil na Berlinca: „Gospone, ako se nebudu čed-neše ponašali, tak njih dam po gospodinu velikom sudcu van hititi!“

Napoleon.

Za vrijeme francuskoga rata sa Mex'kum, kad je najvre naš vrli princ Mex kakti mexikanski cesar onak nesretno dokončal, za-

Kada je ženu domaj vu hiži tukel, a žena bi mu vu javkanju i plaču rekla: „Joj, Da... vide,“ rekel je on taki: „Dobro kad hočeš da vide, a ti hajd na put, na vulica.“ Onda ju je potegnul na vulica i tam tukel. — A kad bi žena opet javkajuč rekla: „Ne moj Davide,“ rekel bi: „Kad nečeš, da vide, a ti hajd vu hižu,“ i onda ju je odvlekel v hižu i opet tukel. Tak je ženu mercvaril na vse nedine.

Kada si je žena ni mogla drugač po moći, odlučila je na toluac suseda iti svetom Vidu i pri njem pomoć samoliti.

Jednoga dneva vmeknula se ona već pred zorjom i preduzela svoj put. Kad je došla blizu kolibe, zagledala je starca sedeti na pragu. Srce je njoj od straha i žalosti zadržalo, ona se hitila na kolena, sklopila je moleć ruke i zaviknula je vu ves glas:

— O sveti Vid, pomoz mi, pomoz i! Starec je došel bliže k ženi i rekel je njoj:

— Stani se sirota jedna, ja znam, da te tvoj pijani muž tuče i razbija, pak si došla, da ga ja kaštigujem!

— Začudjena žena podigla se i rekla:

— Istina je, istina sveti otec. Kaštiguj ga, kaštigaj, i podaj mi jakost i moć, da ga bum mogla preobladati i pokoriti, dok k sebi nedođe i nepoboljša se.

— Tvoja pravična želja nek se izpun. Vezda je pozval starec ženu vu svoju kolibu i rekel je, da si sedne, a on izvadi iz gredah jedne sa vsake fele znamenji popisane tablu, ter je rekel:

— Eto vidis! Ja morem Tvojega muža na tri načine kaštigovati. Da vmerje pod tež kimi mukami, i da ga najdeš već mrtvoga, gda dīmo dojdeš, — ili da hude dok je živ, šepav i nemočen, da nebude nigdar mogel ruku na Tebe podiši, — ili ako želiš, da ga pretvorim na kratko vreme vu osla, kojega buš po volji mogla tučti, zlostavljati i na njem terhe nositi, dok ti se god srce tvoje na njem nezkali. Zeberi si ve kaj hočeš!

— O sveti otec, rekla je žena, onda te prosim, preobrni ga vu osla, da ga se morem

nalemati (nabubati) i na njem vse terhe nositi, posle otavljati, koji su do ve zanemarjeni.

— Dobro, rekel je Vid, onda mi pošji Tvoga muža, koji se bude k tebi kakti osel povrnil. Pune četiri tjedne moreš žujim baratiti kak hočeš. Za tim vremenom moraš ga opet sim dopeljati.

* * *

Dojdući žena dīmo, povédala je svojemu mužu, da ga je pozval sveti Vid, da odmah k njemu dojde.

Ta vést raztréznula je muža, nu ipak se je branil i klel, da se Vidu pojti neće, ali strah, koji ga je od dana do dana tri, i boječ se, da ga nebi Vid svojom moćjuz zdrobil, odlučil se ipak vu š. iti. Nekoliko dnevv kesneše stal je David već pred starim Vidom.

Pogledoš ga ov rekel je taki:

— Anda Ti si onaj, koji svoju ženu zlostavljaš i koji si rekel, da sim nebuš išel. Zirađi tvoga krutoga nedela i neposlušnosti, ja bi te mogel skončati, da nebi više nigdar ni sunca ni videl, ili te večnitit bogcem i izvrti milosti i nemilosti Tvoje žene. A mogel bi te pretvoriti i vu živinče, te onak kaštigam, kak si zaslužil.

— Oprosti mi sveti otec Vid!

— Ja vidim i znam, žaluješ, stoga badem milostiven proti Tebi. Nu dobil budeš jednu zadaću. Evo vzemi ova vreče, i idi žujom prek Nedelišča i Čukovca vu Mursko-Središće, ter prosi povsud almuštvo za mene. Ali jaj Tebi, ako samo jednu vura gde lešnjari budeš, ili ako se podušaš od izprošenoga almuštva makar jednu drobtinicu kruha ili melje, ili jednu kaplju vina potrošiti, ili prodati. Pred mesec dni nesmeš se almu a niti dīmo povrnuti, ali vreča mora biti puna. Vezda odhajaj!

Drhtavim korakom išel je David, a stari Vid pošel je vu štalu k svojemu staromu već oslabljenomu oslu, ter mu je govoril: „E moj stari čači prijatelj, ve se moramo na mesec dni reziti. Ti buš išel k onoj ženi, pri kojoj nebuš imel dobre dneve, ar te de-

kaju trde i aine batine, ali moje ti suza nehadu pomogle. Navčea si na batine, ter ih sterpljivo podnašaj, dok se k meni površaše.“

Vezda je odvezal osla, i išel je po noći vu K. i privezak ga pred zorjom pred hižu one žene.

* * *

Kak je zorja se začerlenila, bila je žena već na nogaj, a gda je zšla iz hiže, vu i zgladala osla privezanoga pred vrati, viknula je radostno: — Ha, lopov, lenjak kaj si došel! Čekaj, vezda te navčim pameti, ja ti bum stovratno povrnula batine, koje sam ja od tebe dobila! Na to je zgrabila debelu batinu; ter je vudirala po oslu, da se previjal. Pri vsakoj batni poviknuta je: „Toiva, pijanec, dajdar ve kuni i larmaj.“ Kad se je osla aita natukla, natovarila je na njega četiri vreče kuraze i išla je na senjem. Drugi dan natovarila je opet toliko vira i pošla opet na trštvu. Vsaki dan našla je kakvoga posla, kaj je osla teršila i poleg toga jo nabuhala. Kad se je navršilo mesec dni, povrnul se je David, na kladjen spunim vrečom, vira torbah, barilah i paklecov. Terh je bil tak ogromen, da je slivkal pod njim i bil je ves od snoga moker. Kad je zgladal stari Vid Davida, zibel je pred njega i rekel mu je:

— Ti si svoju lekciju dobro zvršil, naj ti bu poštono. Idi vezda vu štalu, i počivaj si tam, dok te pozovem.

Komaj kaj je David tvrdo zaspal, došla je i žena dopelala osla. Sivomaški osel bil, je jako mršavi i slab, da se komaj na nogaj zderžati mogel.

Stari Vid izakel je iz kolibice pred ženu; i rekel je njoj.

— Kak vidim, Ti si dobro iskrala svoje srce, fantila se svomu mužu sa vse batine, kaj si od njega dobila.

— Samo onak, kak je zaslužil, rekla je žena, pak pokedob mislim, da sam ga pameti navčila, prosim te sveti otec, daj ga opet pretvori vu čoveka! Vu tom toga vzela je iz osla puna vreče, natrpano sa vsakejškim dari.

— Nu dobro, nek ti bude, kad prosiš za njega, rekel je Vid smejuč, — dosta se

državal se je jednoč francuzki cesar Napoleon III. sa cesaricom Eugением u varošu Biarritz-u. Pučanstvo ga je svečano dočekalo te je u slavo priredilo pučku svečanost vani pod vedrim nebom. Tu su se janci na rašnju pekli, razne pučke igre izvajale, a da bez plesa nije bilo, razmeva se samo po sebi. Cesarški par je toj svečanosti prisustvoval i s-pukom se zajedno veselil.

Dok se je anda stanoviti pučki ples izvajal gledala je cesarica istoga vidljivim zadovoljstvom, kad najedan krat opazi jednu selsku dievojku; na strani žalostno samu stati, dođim su ostale dievojke kakti za vadlingu u kolu plesale. Ide anda k-njoj te ju zapita: „Zakaj Ti neplešeš, dođim se Tvoje pajdašice ovo veselo u kolu obračaja?“

„Ah, kim bi plesala“ — odgovori dievojka — „On, kojega ljubim je u Mexiki; zar mu neka nevierna postanem te ovde s jednim drugem plešem, dok on mozbit onde u kojem špitalu ranjeni leži?“

Ove odprte rieči su se cesarici dopale te su ju duboko dirnule. Ona odmah otide na drugu stran, gde je cesar stal te mu svoj spomenek sa dievojkom pripovieda.

Cesar se na to odmah odpusti k dievojki, koja je još uvijek na strani stala te žalostno ples gledala, te joj reče: „Moje diete, ti ipak

moreš plesati i veseliti se, pak jer je Tvoj dragi u Mexiki, gde se za me bori, tak hoću ja s Tobom plesati, jedna mlazba zahtieva druga!“

Stimi riečimi prime liepu i čednu dievojku za ruku te se na začudjenje svih spusti s-njom u kolo, gde je žujom plesal, dok je ples u obče trajal.

Cesar Vilhelm.

Jednoč se je pruski kralj, potlašnji nemški cesar Vilhelm vozil u Victoria theater, u Be linu, te nije sobom vzal svojega adjutanta, nego se je sam vozil. Na baka je sedel kučič i tielesni jagar. Kad je cesar iz kočije otišel i u theatru zniknul, odpeti se jagar u bližaju pivaru, jer je znal, da predstava u theatru najmanje jednu i pol ure traja, a do toga vriemena more koja žudu pive uništiti.

Modjutim, jeli se cesaru nije komad dopal, kojega su on dan predstavljali, ili je bil koji drugi razlog, dosta temu, on je već za fertal ure ostavil predstavu te iz teatra izišel.

Kočija donuši pred vrata, ali jagar na boku fall, a samo je kučič tu. Jedan službenik od teatra ide odmah jagara iskat, a cesar za toga pri kočiji stoji i čeka. Dugo vrieme

je prošlo, kad teda negda dojde jagar ves zasopljen.

Videći čekajućega cesara pred kočijom stati, do omiljavice prestrašeni jagar prišme mucajući se spričavati, ali mu cesar niti neda govoriti, nego čiste u mirnom tonu mu zeli: „A kaj se toliko za tu malu stvar izpričavaš? Ti si na me punokrat i dugo moral čekati, sad sem opet je jedan krat na Te čekal. Sad smo quitt! Odpri mi vrata od kočija!“

Rheumatismus i podagra.

Jednoč je jedan goapan stanovitoga doktora zapital, kakova je razlika med rheumatismusom i podagrom. Doktor mu posve jasno razloži jedno i drugo sledećim odgovorom: „Ako se vzeme jedna prešica na šaraf, te se u nju prsti metnu, a zatim se šarajom obrača, dok se bol, samo more zadržati, to je onda rheumatismus. Ako se pak na to šaraf još jedan krat okolo obrne, to je onda podagra.“

Em. Kellay

je namučili, a zato nek bude od vezda Božji mir med Vami. drugač budem i Tebe kašti-
gaval! Osobito drži jezik za zubmi.

Vezda je odpelal stari Vid ota vu stalu, privezal ga za jasje i prebudil je Davida, ter ga dopeljal pred šenu.

Obědva morali su se zakleti i zagovoriti, da budu vu dojuče vu ljubavi i delu spre-
vadjali svoj život, ter zahvalujuć se starcu, išli su srećni i veseli dimo.

Prefrigani stavec gledal je za njimi, kli-
mal je s glavom i směhom tiho rekel;

— O vi slēpi bedaki.

Priredil :

Glad Ferencz

KAJ JE NOVOGA ?

Kraljica i Jókai.

„Peati Hirlapu“ priobćuje M. Jókai
dosvolno svoj razgovor s caricom i kraljicom.
Elisabetom pri nedeljnom primaju vu budim-
skom dvoru. „Vi ste doživeli ljevu slavu na
početku ovoga ljeta povodom Vašega jubileja“,
tak je započela kraljica razgovor s Jókajem,
koga je pozvala k sebi vu bēlu dvoranu.

— Jókai: Nek mi dozvoli Vaše Veličanstvo,
da se najamjernije zahvalim, kaj se je Vaše
Veličanstvo i na daleku putovanju sjetilo
mene. — Kraljica: Tak sjajno po-astiti
književnika, razme samo Magjarska. Vnogi
gradovi i mēsta imenovala su Vas počastnim
gradjanom? Jeli delate vezda kaj vek ega?

— Jókai: Vu mojoj je dobi delo jedina
slast. — Kraljica: Ali već dugo nije nikaj
Vašega ugledalo svēta. Kaj pišete vezda? —
Jókai: Roman, koji se događa vu Beču. —
Kraljica: A tam poznaju vaše romane vrlo
dobro, pak ih već i vu originalu čitaju. I
poznavanje magjarskog jezika širi se vu Beču.

— Kak se zove Vaš roman? — Jókai:
„Magnaeta.“ To je historija jedne čarlice,
hoja se je vu najnovēše doba proslavila. —
Kraljica: A gde se more roman dobiti? —
Jókai: Najprije bu izišel vu novinah. Ja se
budem brinul, da se bude prvi eksemplar još
prvije, nego li knjiga izadje, dostaviti Vašemu
Veličanstvu. — Kraljica: Bada bum prijela
Vašu knjigu. Moja duga putovanja običajem
ja prikratki čitanjem. Kaj delate vu ljetu?
Sprevadjate li vřeme vu zelenilo? — Jókai:
Ponajviše na Svabenbergu. — Kraljica: I
mene oživljuje samo priroda. Od ljeta do leta
ljubim ju vse više.

Za tim je kraljica sebrnula govor na
Tátra-Füred, na Erdely i na Carmen Sylovu
— i pitala Jókaja, kaj audi o njoj? — Jókai:
Ja ju visoko cēnim, naročito zato, ar ljubi
narod, komu je kraljicom i jer vu svih svojih
pjesmotvorih dokazuje, da taj narod ljubi.

— Kraljica: A pri tom je toli jednostavna
i tak dobra I ona je vnogo terpela i vse
preterpela, kaj ju je snašlo. — Jókai: Bog
čuva vladarice, za koje njihove narodi mole
Kad je kraljica poslje po svom nadvor-
niku, barunu Nopcsi poručila neka sjedne,
odgovoril je Jókai: „Ja sem se denes sa
10 ljet pomladil.“

Primanje na dvoru.

21. oktobra o poldan stigla su Veli-
čanstva iz Gödöllőa vu Budimpeštu. Vno-
gobrojno ljudstvo dočekalo je kralja i
kraljicu na vlicah ter ih srdačno pozdrav-
ljalo. Kraljica je odredila, da se vozi vu
odprtih kočijah vu kraljevski dvor. Kraljica
je bila vu črnini.

Primanje na dvoru bilo je tak sjajno,
ak se budimskom dvoru već više ljet nije

videło. Bila je nazočnavnogobrojna aristo-
kracija, ministri, generali, zastupniki, kler i
diplomatski šbor.

Njegovo Veličanstvo car i kralj došel
je caricom i kraljicom o ruki. Kraljica je
bila vu črnini. Od dvora bili su nazočni
nadvojvode Jožef i August, Nadvo vodkinja
Klotilda i vojvoda Filip Sachsen-Koburžki
sa tovarusicom.

Kralj je naprvlje razgovarjal s minist-
rom predajednikom, zatim s Kamanom
Tiszom, s grofom Albertom Apponyiem,
ruskim konzulom Vasilijem i njemačkim
konzulom grofom Henkel-Donesmarkom.
Kraljica je razgovarala sa vsemi ministri i
više gospodjah. Vu pokrajnom salonu pred-
stavila joj je grofica Andrassy više mladih
aristokratkinjah.

Kaj je kōstale odkriće Amerike!

Jedne genovneške novine daju na zna-
nje na temelju arkivalniki iztraživanjah popis
strokov za odkriće Amerike, pak ih prispod-
ablja s troškom modernih ekspedicijah.
Kolumbo je imel godišnju plaću od 1600
lirah, obedva kapitani njegovih ladjah do-
bivali su po 900 lirah. Mornari su imali
na mesec po 12 lirah i 95 centesimah. Čela
oprema ekspedicije vředila je i kōsta 14 000
lirah. Vsega skupa stajalo je odkriće Ame-
rike 86.000 lirah, anda recimo toliko, koliko
n. pr. posebni cug njemačkog cara iz
Berlina vu Epatiju i nazad.

Crispi se vėnčal.

Talijanski minister prezeš Francesco
Crispi, koji je već više od 25 ljetah živel
vu civilnoj ženitbi sa svojom tovarusicom
Linom, dal se je ovih danah vu Napulju i
cirkveno vjenčati (zđavati), a liberalne no-
vine razbijaju si glavu, kaj je moglo slo-
bodoumnika sklonuti na takov korak. No
ćini se, da im nijeden od razlogah za to
vjenčanje n je po volji — ar obedva mirise
po „klerikalizmu“. Kakti prvi razlog navady
daju, da Crispijeva kći Pepina polazi za
strogo katoličkog sicilskog princa pak fami-
lija potrebuje ov aldov, — a kakti drugi
razlog spominje se, da je sam Crispi hotel
avetoj stolici dokazati, koliko je sklon cirkvi.

Profesor dr. Behring i njegov serum.

Odkrićem krvnoga seruma kakti vřačtvo
proti difteriji na glas izašli dr. E nil Behring
još je mlad čovek. Rodil se je ljeta 1854
star je anda 40 ljet. Ljeta 1887 postal je
štokskim doktorom, sa tim je delal vu
Kochovu laboratoriju vu Berlinu i pošil
vu Hallu za sveučilištnog profesora. Ozbiljno
iztraživanje bacillah dopeljalo ga je odkrića,
da krvni sok životinjah, ako mu se oduzmu
krvne bobice i ako se razvėdi bacilarnima
sastojinama i imunizije i vřači od difterije.
Višeljetno iskustvo napokon ga je prinukalo
da priobći svoje odvriće strukovnjakom, koji
su do sad polučili veoma povoljnih rezultatah.

Krvni serum denes se još proizvodi
samo pod nadzorom profesorah Behringa
i Ehrlicha vu fabrike farbah Meister Lucius
i Comp. vu Höchstu na Majni, ali pōkeh-
dob je poraba postala tolika, da je nebi
mogle ova fabrika ni vu najmenjšoj mēri
namiriti, pobrinule su se stranz vlade, da
vu svojih državnih zavodih dadu pod stro-
gim nadzorom prirediti krvni serum.
Tak se bude i vu Beču i vu Budimpešti
vu veterinarskom zavodu pod kontrolom
strukovnjakah za kratko vřeme ovo vřačtvo
prirediti, pa bude i njegova cēna usled
toga postati faleša. Doljno-austrijsko zdrav-
stveno vřeće bavilo se je ovih danah pita-

njem, nije li taj serum pogibellen, ako se
obdukcijom životinjah, od kojih je uzet,
nedokaže, da su one zdrave bile. Pōkeh-
dob se je točno razpravilo o priredbi, prokušanju
i o svih mērah opreznosti kod konzervira-
nje i uporabe, vřeće je izjavilo, da upora-
bom toga seruma nenastaje nikakova pogibelj
za onoga, koj se njime vřači. No pōkeh-
dob postoji garancija za vse to same onda, ako
se serum uz strogo držanje svih propisah
sgotavlja, to je vřeće ostalo kod svoga
prvega predloga, da se proizvodnja i pro-
daja stavi pod strogi nadzor orsaga (države).
Do uredjenja domaće državne proizvodnje
neka se dozvoli uvažanje samo iz gorespo-
menute fabrike, gde vodiju nadzor sami
profesori Behring i Ehrlich, glede svih
ostalnih sředstvah, koja se tržiju vu bečkih
apotekah, da se povede oštra iztraga.

Amerikanski milijunari.

Vu sjedinjenih državah vpeļjana je
nova dohodarina, koja iznosi 2%. Dohodek
do 4000 dolarah nije podvrgnut štibri
(porezu). Vlada računa, da bude na jedno
ljetu novom štibrom dobila 80 milijunah
dolarah. Sam varaš Nju-Jork platil bude
do 2 milijuna dolarah. Vu Nju-Jorku ima
48 osobah, koje imaju na godinu više od 10
milijuna dolarov dohodka; 9 osobah ima
godišnji dohodek od preko 50 milijunah
dolarah.

Nju Jorški milijunari redaju se ovak:
John Rockefeller 125 milijunov imćtka
William Astor 120 mil., Jay Gould 100
mil., Russel Saas 90 mil., Kornelij Vander-
bilt 80 mil., Vili Vanderbilt 75 mil., Henry
Flagler i Willi Rockefeller vsaki sa 60
mil., Joh Astor i Moses Paylor vsaki 50
mil., Fredek Vandebilt 85 mil., Vanderbilt
Percy Pyne, Henry Havereyer i M. Lingt
vsaki sa 80 milijunah itd. Vu vsem ima
vu Nju Jorku 78 000 osobah (personah),
koje imaju na godinu do 10.000 dolarah
dohodka.

Konferencija za sjedinenje cirkvah.

Oktobra 24. je vu Rimu pod predsed-
nićtvom papnim odprta konferencija, koja
se bavi pitanem sjedinjenja odpalih izhod-
cirkvah s rimo-katoličkom. Vu konferenciji
nazočni su kardinali: Rampolla, Ledohovski,
Langénieux Vincenzo, Vannutel i Galim-
berti ter patriarke kaloličkih Siracah i Ma-
ronirah i zastupnik patriarke Melchitah.

Prva sednica bavila se je samo usta-
novom programa za dalnje rasprave.

Najnovēše.

Aleksander III. ruski car je 1-ga
uovembra odvećer ob 2 vur i 15 minutah
vu Livadii vumrl. Zmožni car je dugo be
teguval i vnogo trpel. Rodil se je 1845-g
ljeta 10 ga marcijaša, postal je vladarom
1881 ga 11 ga marcijaša. Njegov naslednik
je na tronušu sin njegov Mikloš — Alexan-
drović, koj je vezda 26 let star.

Dobre žepne i stēne vure sa fal cene
moći dobiti pri Pollak Bernatu vuraru vu
Čakovcu (Pijac, Sparkassa). Pri njem se
uzimljeju vure takaj sa popravek za fa-
cēnu.

Gabona árak. — Cena žitka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frt	kr.
Buza	Pšenica	5.70	—
Zab	Zob	5.50	—
Rozs	Hrř	4.40	— 4.75
Kukoricza ó	Kuruza stari	6.20	—
" uj	" novi	5.25	— 6.25
Árpa	Ječmen	5.80	— 5.50
Fehér bab uj	Grah beli	8.	—
Sárga " "	" žuti	6.75	—
Vegyes " "	" změšan	5.75	—
Lenmag	Len	10.	—
Bükköny	Grahorka	6.	—

**VASUTI MENETREND
CSÁKTORNYÁN.**

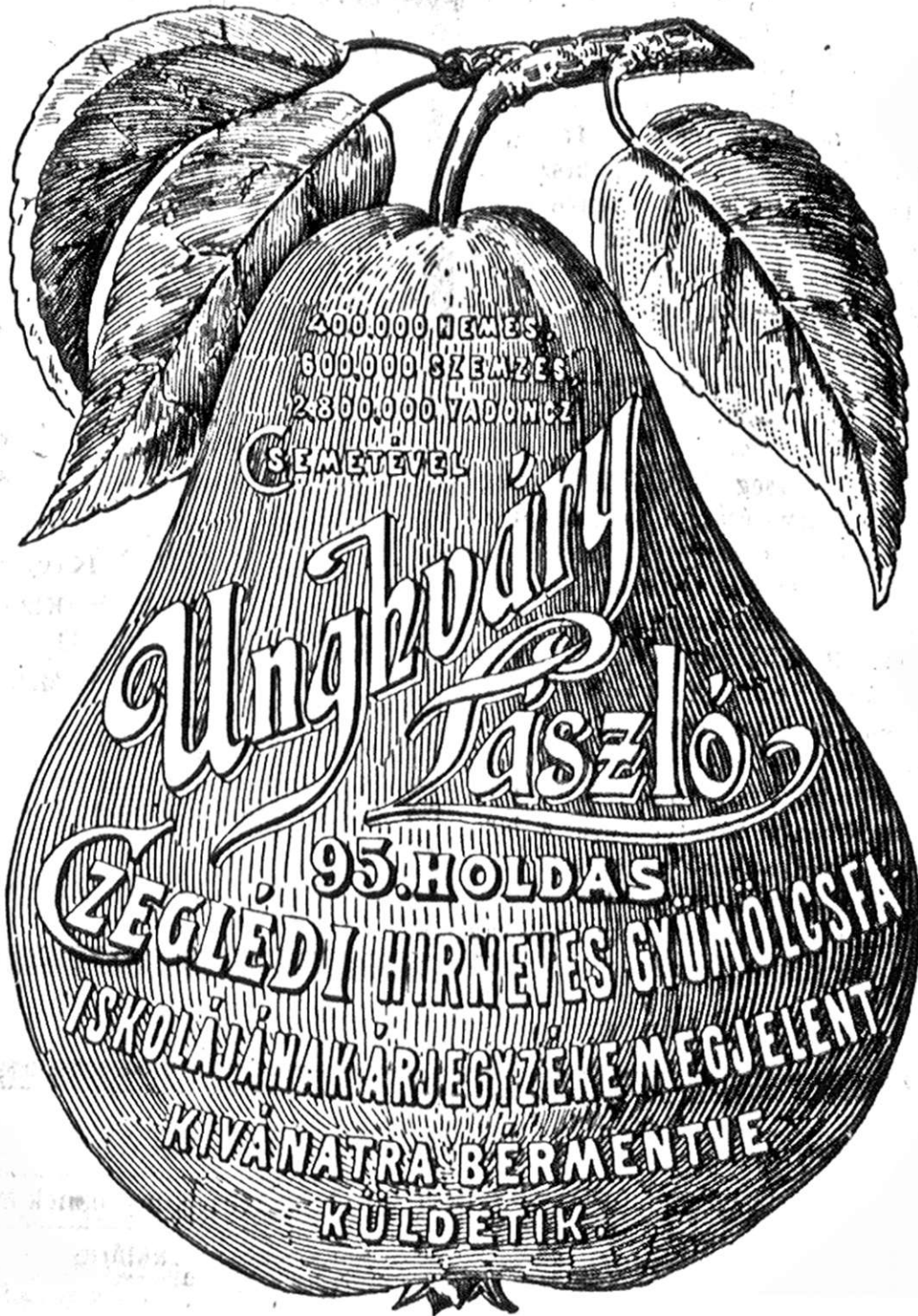
Indul	Napszaka	Óra	Perce	Gyors- posta- és vegye-vonat
Kanizsa felé	Reggel	4	39	gyorsv.
	Délben	11	39	"
" "	Ejjele	10	07	postav.
	Reggel	5	52	vegyesv.
Pragerhof felé	Reggel	6	06	postav.
	Délután	4	15	"
" "	Ejjele	1	17	gyorsv.
	Reggel	6	50	vegyesv.
Zágráb felé	Délután	4	20	"
	Este	10	17	"
Varaszdig	Délben	11	44	"
	Reggel	6	05	"
Bobára Egerszegre	Délután	4	28	"
	Ejjele	5	51	postav.
Kanizsa felől	Délután	4	01	"
	Ejjele	1	14	gyorsv.
" "	Este	9	32	vegyesv.
	Reggel	4	36	gyorsv.
Pragerhof felől	Délben	11	29	postav.
	Ejjele	9	55	"
Varasdról	Reggel	4	22	vegyesv.
	Délután	3	50	"
Zágrábról	Délután	11	17	"
	Este	9	30	"
Egerszegről Bobáról	Délután	8	52	"
	Este	9	42	"

Nyilttér.

Báil selyemszöveteket méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig, valamint fekete, fehér és szines selyemszöveteket is méterenként 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, oszkozott koczkázott mintázott, damaszott stb. minőségben (minegy 200 különböző fajta és, 2000 különböző szín s árnyalatban) postabér és vámmentesen a privát megrendelők lakására szállít: **Hennenberg G.** (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros bélyeg és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Ezen rovat alatt közlőtekért nem vállal felelősséget a Szerk.

ODGOVORNI UREDNIK
MARGITAI JOZSEF
Glavni surednik
GLAD FERENCZ

Ajándéktárgyak nagy választékban.

POLLÁK BERNÁT

óras és ékszerész Csáktornya n,

Főter, az új takarékpénztárt épületben.

Ajánlja dusan felszerelt

SVÁJCZI ZSEBÓRA,
arany, ezüst- és chinai ezüst-áru
raktárát.

Ajándéktárgyak nagy választékban

olcsó árakért.

Minden e szakmába vágó javításokat jótállás mellett a legolcsóbban, lelkiismeretesen és gyorsan eszközölöm.

Olcsó órák mellett

4986 tk. 1894.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szklepits Antal és neje Bujanits Magdolna drávaszentiváni lakosok végrehajthatóknak,

Bujanits Simon végrehajtást szenvedő elleni 41 frt 10 kr. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék — a csáktornyai kir. járásbíróság területén lévő drávaszentiváni 251 tk. 110/a hrsz. sz. a. ingatlan 55 frt; 153/d hrsz. a. ingatlan 216 frt; 280/a hrsz. a. 128 frt,

F a i i n g e r o r á k.

404/d hrsz. a. 190 frt; 496/a a. 59 frt;
482/d hrsz. a. 108 frt 424/a hrsz. a. 125
frt; 494/a hrsz. 97 frt; 589/a hrsz. a. 54
frt; 598/a hrsz. a. 141 frt; 418 hrsz. a.
72 frt kikiáltási árban a végr. t. 156 §-a
értelmében egészben — az 560/a hrsz. a.
ingatlanból pedig végrehajtást szenvedett
illető felv. része 158 frt 50 kr. az árverést
ezenel megállapított kikiáltási árban elren-
delte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az
1894 évi november hó 30 ik napján délelőtti
10 órakor.

a drávaszentiváni közseg bíróságánál meg-
tartandó nyilvános árverésen a megállapított
kikiáltási áron alól is eladni fog.

Árverezni azándékosok tartoznak az ingat-
lan becsárának 10%-át készpénzben vagy az
1881 LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal
számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz.
sz. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában
kijelölt óvadékköpes értékpapirban a kiküldött
kéreghöz letenni, avagy az 1881: LX. t. cz.
170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíró-
ságnál előleges elhelyezéséről kiállított sza-
bályszertű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró, mint tkvi hatóság.
Csáktornya, 1894. szept. 18. 565.

Sürgönczim: Gottschlig Budapest.

Telefon 57-86

GOTTSCHLIG ÁGOSTON

tea-, rum- és cognac-nagykereskedő
BUDAPEST.

Központi iroda: IV. Váci-utca 4. sz

RAKTÁRAK:

IV. Váci-utca 6. sz.

VI. Andrászi ut 23.

A „Mandarinhoz“

„Hong-Cong városához“

a városház-tér mellett.

a kir. opera átellenében.

Kiviteli pincék: X. Kőbánya, fűzér utca 9. sz.

Kizárólagos bizományi-raktár Csáktorny, és vidéke
részére

Strahia testvér uraknál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván
teák, Jamaica-, Brazíliai- és Cuba-rumok, francia cognacok,
ikörök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palaczkokban, ere-
deti árak mellett.

Árjegyek kívánatra ingyen és bérmentve.

Magyar,
német, francia és angol
képekkel ékített

MUNKÁK.

Kő-, acél és réznyomatu
díszművek.

Magyar, német, francia
és angol
REMEKIRÓK MŰVEI.

Az irodalom bármely ágában s bármely nyelven megjelent
költött és kötetlen könyveknek legdúsabban felszerelt
raktára.

Bármely szerző által írott, bárhol megjelent és hirdetett
könyveknek leggyorsabb és árítlemeles nélküli megszer-
zéséről gondoskodunk.

Az irodalmi termékeket illetőleg a legszivesebb készséggel
nyújtatik fölvilágítás.

Utazási kézikönyvek,
atlaszok,
földabroszok, tervrajzok,
föld és éggömbök.

Ima- és ájtatossági
könyvek

egyszerűen és legékezebben
kötve a leggazdagabb válasz-
tékban.

Mintakönyvek s rajzok

NŐI MUNKÁKHOZ.

A „MURAKÖZ“ társadalmi hetilap kiadóhivatala.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

KÖNYV-, MŰ-, ZENEMŰKERESKEDÉSE

KÖNYVKIADÓHIVATALA, PAPIR-, IRÓ- és RAJZESZKÖZÖK RAKTÁRA, KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZETE
Csáktornya.

Alapított 1850. évben.

Szótárak.

IPJUSÁGI IRATOK. KÉPESKÖNYVEK
minden kor és nem számára,
minden nyelven, a legdúsabb vá-
lasztékban.

ISKOLAI és OKTATÁSI
könyvek

minden nyelven.

Népies naptárak,

ALMANACHOK,

zsebkönyvek.

*

Az összes irodalom termékei a könyvkereskedés rak-
tárában megtekintés végett készen állanak s kivá-
natra, gondosabb megvizsgálás végett legnagyobb kész-
séggel küldetnek mind helybe, mind vidékre.

Vidékről érkező megbízások kellő készséggel és gyor-
sasággal teljesítetnek.

Irodalmi közlönyök és jelentések ingyen szolgáltatnak
ki a könyvkereskedés által.

SZAKASZKÖNYVEK.

Előfizetés elfogadtatik:
minden bel- és külföldi
folyóiratok, napi
és

DIVATLAPOKRA

a szállítás mind helyben
mind vidékre a leggyor-
sabbán eszközöltetik.

*

Megyéink tanintézeleiben használandó tankönyvek folyton raktáron vannak.

MURAKÖZ

Kilövetési árak:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám 10 kr.

Hirdetők még elfogadhatók:
Budapest: Goldberger A. V. és
Eckstein B. hird. irod. Eötvös:
Schulek H., Dukos M., Oppalik A.,
Daub G. L. és társánál és Hosszú.
Brünn: Stern M.

Nyitászó pénztára 10 kr.

Szerkesztővel értekezni lehet min-
dennap 11. és 12. óra között. —
A lap szellemi részére vonatkozó
minden közlemény Margitai
János szerkesztő nevére
küldendő!

Kiadóhivatal:

Fischer Pál: könyvkereskedés.
Ide küldendők az előfizetési díjak
nyitások és hirdetések.

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenként egyszer: vasárnap.

A Muraközi tiszti önszegélyző szövetség, a Csaktornyai takarékpénztár, a Muraközi
takarékpénztár sat. hivatalos közlönye.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A Muraközi-Tiszti-Önszegélyző-Szövetség.

1886. júniusban alakult meg a cím-
ben megnevezett egyesület. 1890-ben újból
szervezkedett. Kétszer ötven havi multra
tekinthet vissza városunknak s a Muraköz-
nek eme legszerényebb szövete, mely
e hóban működésének 2-ik turnusát befe-
jezvé, a második ciklus folyamán teljesít-
telt ténykedéséről s az egyesület beléletéről
s vagyoni gyarapodásáról a jövő havi köz-
gyűlésen fog számot adni annak az igaz-
gatósága.

Zajtalan a szereplése, mert reklámhoz
soha nem nyult. A világ jóformán tudomást
sem vett róla; mert a kör, melynek érde-
keit képviseli, lármát a dologból nem csinált,
hanem saját erejére utalva, minden
külső segítség nélkül fáradozik egyesületé-
nek fölviragoztatásán. Ez a tömörült tiszt-
viselőik kicsiny lelkes csoportjának sikerült
is, a mi annál nagyobb érdemeknek tudandó
be, mert a körülmények, melyek között
megindult s a viszonyok, melyek hatása
alatt működését az egyesület folytatta, ked-
vezők nem igen voltak: erejére zsibbasztó
lag, mondhatni bénítólag hatottak azok. De
az akadályokat elhárították; a nehézsége-
ket leküzdötték; a közömbösséget, mely
valóságos pessimizmussá vált, eloszlatták;
az egyesek részéről kezdetben tapasztalt as-

kálódásokat, ellenszenvet megtörték: az
egyesület megizmosodva, biztos lépésekkel
futja be pályáját 2-od ízben s minden baj
nélkül, teljes erejében a célpontra ismét
győzelmesen megáll. S ezt egyedül kitartás-
sal érhetne el. Rajongás az eszme s cél
iránt, ügyület s kollegiális adhattak
csak erőt a küzdelemben s a jutalom az
önbizalomért — a legszebb, a kifejtett fá-
radságért — a legméltóbb: mert a siker,
melyre a periodus befejezésével a legnagyobb
nyugodtsággal és elégedettséggel rámutathat,
méltó az ügység, méltó a harcosokhoz, kik
az eszmét nemes hévvel fölkarolván, tiszta
kézzel megvalósításához segítették azt.

S rokonszenvünk ép ezért fokozottabb
mértékben irányul a szövetség felé.
Intenője, mely célból létesült, nemes.
Az egyesület első sorban önszegélyző szövet-
kezet. Idegen pénz nélkül, az alapító hiva-
talanoknak havonként befizetett forintjai-
ból gyűlt össze a tőke, melyet a tagok köz-
forgattak. S ebben van a határozott előnye
a más pénzügyekkel szemben. Az egye-
sület tagjai, ha pénzre rászorulnak, ide-
gen emberek szeszélyének magukat kitenni
nem kénytelenek; nincsenek a takarékpénz-
tárakra utalva, a hol a kölcsönök megsza-
vázása mégis szigorubb föltételekhez van
kötve; nem kényszerítetnek talán lelketlen
uzsorások hálójába menekülni; van egy
szövetség, melyhez bizalmasan fordulhat-
nak; a mely ugyanazon husból és vérből

való, a mely a kartársaknak talán nehéz
helyzetét megérteni tudja s szorultságuk
akár pillanatra, akár hosszabb időre szive-
sen segít.

Pénzügyi szempontból az egyesület, de a
leghumánusabb fajtájából, mely a lehető
legcsekélyebb kamatra dolgozik; a részletek
vissza fizetésében a lehető legnagyobb elné-
zéssel viseltetik, hasznot nem keres s ha
ilyen mutatkozik is, az ismét csak a
tagokra száll vissza, mert azok osztalékát
képezi. Kezelése a képzelhető legolcsóbb.
Kiadásai számba nem igen vehetők; lakása
mibe sem kerül; alkalmazott tisztviselői
ügyesretelből, minden anyagi haszon nélkül
végzik munkájukat. Egyszóval minden kellék
megvan ahhoz, a mi egy szövetséget föl-
viragoztathat.

Hát mit szólunk az egyesületi szellem-
ről, melyet a szövetség a tisztviselők tes-
tületében megteremteni hivatva van? A
különböző érdekek elenyészítésére, a külön-
féle hivatalnoki osztályok sűrűbb érintkezé-
sének előmozdítására mi volna alkalmas,
ha nem egy ilyen szövetség? S ne fele-
djük, hogy ily egyesület mellett komoly
akarattal házi szükségleteik legnagyobb
részét is jutányosabban szerezhethék be a
tisztviselők mint bárki más, a hogy ez
eszmével az igazgatóság ismételve már
foglalkozott is, de megvalósítása a tagok
tartózkodás miatt eddig még nem sikerül-
hetett. Az eszme az óta öregebb már, ki-

A „Muraköz” tározója.

A „magy. kereskedelmi ifjakról.”

Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim!

Meg kell őszintén vallanom, hogy talán me-
résztség fölem, midőn felolvasás tartására vállal-
kozom, de ha mégis vállalkozom e feladatra, úgy
bátorít azon remény, hogy tekintettel csekély
tehetségemre, elnézők lesznek irányomban.

Hogy e tekintetben csekély a tehetségem,
azt ne tessék kérem csodálni, mert ha az Ég ura
meg is áldott volna írói vagy publicista tehet-
séggel, nem használhatnám fel, mert foglalkozá-
som folytán nagy ritkán van alkalmam e tétől
működni, hisz az én szónoki tehetségemet csakis
akkor szoktam alkalmazni, ha egy hölgynek
szépeket mondok. Beszélő tehetségem alkalmazá-
sára leginkább azonban akkor nyílik tér, ha
főnökeim megbízásából gabonavétel vagy eladás-
sal foglalkozom.

Ugyebár, azt fogják mélyen t. hölgyeim és
uraim kérdezni, vajjon hol kell itt a szónoki
tehetség. — Elég arra a pénz. Ez nem áll, mert
hogy eladhaszak, sokszor a vevőnek már augusztusban
tele kell a fejét beszélnem, hogy mily
rosszul állanak a vetések, hogy biz éhen kell
halnunk; az eladónak pedig meg kell magyaráz-
nom, hogy a Ternava folyót nemsokára szabá-

nyozák, hajószató lesz és azon hoztak Csaktor-
nyára Becskerekre a gabonát és ezáltal az árak
borzasztó módon süllyednek.

A társadalomnak önk által csak
főleg-meddig ismert rétegéről, a magyar kereskedő
ifjúságról, illetve annak foglalkozásáról és szellemi
fejlettségéről is akarok néhány szót szólni.

Analizáljuk ezen tárgyat egészen iskolaiasan
és kérdezzük először: kiket is gondolok én az
említett megnevezés alatt? Azokról akarok be-
szélni, kik több vagy kevesebb, de mindenesetre
némi iskolai kiképzés után a kereskedői pályára
léptek, abból a célból, hogy jövőt, tisztességes
kenyérkereső forrást alapítsanak és hasznos lé-
nyeszői legyenek azon nagy apparátusnak, mely
hivatva van hazánk terményeit értékesíteni és
hazánk iparát és kereskedelmét azon polcra
emélni, mely alkalmas arra, hogy Európa többi
művelt államaival ne csak a versenyt kiállja,
hanem ezeket még túl is szárnyalja. Mert hiszen
ország a földön, melyet a természet minden e
cél eléréséhez szükséges eszközzel úgy megál-
dott volna, mint szeretett hazánkat. Van itt ter-
mekény föld, van itt bányászati, van itt állat-
nyerésztés és a mi a fő: van itt az ipar és föld-
művelés s terményeinek szállítására szolgáló
legolcsóbb eszköz a vízi út. A mint már előbb
említetttem, iskolai kiképzés nélkül a kereskedői
pályára senki nem léphet, de bárminő iskolai ki-
képzés legyen is, ez csak egyoldala. Teljes ki-
képzés csak a gyakorlati életben nyerhet, mert
ha az iskolában a kereskedőket teljesen ki akar-
nak képezni, ez először sok időt venne igénybe,
másodsor pedig minden egyes szakma megtani-
tásához, de mi több: minden egyes vidék helyi
viszonyainak tanulmányozása céljából más-más
iskolába kellene járni. Ugy hogy ha például va-

laki az iskolából való kilépések azonnal Csaktor-
nyán akarna divatára űzést nyitani, úgy-
directe Csaktornyan kellene iskolába járnia.

Hogy a kereskedőnek szakképzettségen kívül
intelligens embernek is kell lennie, bizonyítja az
a tény, hogy ha például egy hölgy a divatára
üzletbe megy, nem csak azt kívánja a segédől,
hogy kalapot adjon el neki, hanem tudnia kell a
történelemből még azt is, hogy Maria Teresia,
midőn az országgyűlés megnyitása céljából
Magyarországban járt, milyen kalapot viselt?
A fűszerkereskedőnek kis vegyészeti tudománnyal kell
bírnia, mert ha például egy háziasszony azon panaszát
mondja el, ha férje mindig otthon marad, és
ugyanoly szűz fekete kávét akar ebéd és vacsora
után, mint a milyent a Szeivert kávéházban kapni,
úgy tudnia kell, hogy az csak egy harmad
ceylon, egy harmad mokka és egy harmad java
kávé keverékből érhető el. Mindezen szakképzett-
ségeen kívül szükséges, hogy a kereskedő gyorsan
és biztosan tudjon számítani. — Igen fontos
tényezői a kereskedői szakképzetésnek a könyv-
vitel és a levelezés alapos ismerete.

A könyvekől nemcsak társasainkkal való
összeköttetésünket, illetve követeléseinket és tar-
tozásainkat láthatjuk, hanem saját vagyoni álla-
potunkat mérlegelhetjük, és a bizonyos időben
pródukált nyereséget vagy veszteséget határozhat-
juk meg.

Hogy minő szerepet játszik a kereskedelem-
ben a levelezés, azt felesleges elmondanom, hisz
mindnyájan tudják, hogy az üzletek perfectuálása
nagyobbrészt levelezés útján történik. Fődolgoz
tehát, hogy a levelező gondolatait helyes és köny-
nyen érhető stílusban tudja kifejezni.

* (Részletek Hirschmann Henriknek a Csaktor-
nyai keresk. ifjak önk. körében f. hó 4-én
tartott felolvasásából.)

vitele nem sok fáradságba kerülne; vele pedig életrevalóságban az egyesület csak nyerne. A M. Ö. T. Sz. tagjainak csekély száma, a cégbejegyzéssel és felszereléssel járó nagymérvő kiadások s az alakulással járó nehézségek dacára életképességét bebizonyította, megérdemli, hogy gyarapodva s erősödve kezdje meg életének harmadik periódusát.

Tömörüljenek Csáktornyának, a Muraköznek összes hivatalnokai s tisztviselői kivétel nélkül. Demonstráljanak a testületi szellem, az összetartás mellett azzal, hogy a Tiszti Szövetkezetbe tömegesen belépnek! A mellett, hogy pillanatnyi pénzzarukban magukon segíthetnek, vagy havonként befizetett csekély bevételeikből minden megerősítés nélkül idővel szép kis tőkét is gyűjthetnek; segítenek megszorult hivatalnoktársaikon; az egyesületben maguknak hatalmas bástyát teremtenek, mely a szövetkezet tagjainak, ki tudja, még milyen előnyökkel lesz képes idővel nyújtani!

Mi az egyesület alakulását figyelemmel kísértük, ott állottunk bölcsőjénél, érdeklődéssel kísértük működését; örömmel láttuk fejlődését, erősödését. S mert életrevalóságáról meggyőződünk, szívünk teljes melegevel ajánljuk a Muraközi s Tiszti-Öns. Szövetkezetet a tisztviselők pártoló figyelmébe

Hogyan őrizzük ellen a személyes hitelt?

Kereskedelmünk és iparunk az utóbbi időben nagy lendületet nyert, a minek oka pénzügyi és hitelviszonyaink rendezésében rejlik.

Az utolsó időben különösen pénzügyi viszonyaink rendezésére fordított a főfigyelem. A valuta rendezése által hitelviszonyaink kétségtelenül megszilárdulnak.

Korunk átmeneti korszakot képez a pénz korszakából a hitel korszakába és így már most figyelmünket arra kell fordítanunk, hogy mindazon akadályokat, melyek gátolják ez átmeneti korszakban, leküzdjük és ideje korán elhárítsuk.

A kereskedelem és ipar fejlődésével terjed a hitel ügyletek száma is. A hitel, mint tudjuk, kétféle, ugymint dologi és személyi, amaz konkrét javakon, míg emez az illető jellemén, képességein és élelmességén alapul. Legtöbb hitel a kereskedelem világában személyi. A kereskedelmi világnak tehát

A kereskedő ifjak társadalmi viszonyaira átérve sajnálattal mondhatom, hogy ezen osztály a társadalomban nálunk nem érte el azt a pozíciót, mely őt megilleti, és épen ezen baj orvoslása végett alakultak és alakulnak szakszervezetek, melyek hivatára egyesített vállalkal a közös erővelkel előmozdítani.

Anglia és Németországban, mely államok hatalmukat, a virágzó kereskedelem és iparnak köszönhetik, a kereskedői alkalmazottak a társadalomnak mérvadó rétegét képezik és köztisztviselőknek örvendenek. — Nálunk is a helyzet utolsó időben nagyon javult, és midőn ezen körülményt örömmel konstatáljuk, nem mulasztatom el Baross Gábor volt kereskedelmi miniszterrel kegyelettel megemlékezni, mert ő volt az első, ki belátta azt, hogy a kereskedő ifjak szellemi és társadalmi fejlődése nem csekély befolyással van hazánk kereskedelmére és ipara fejlődésére. A kereskedelmi alkalmazottak jövedelmi viszonyait a más hivatalokéhoz hasonlítva, többé kevésbé meglehetősen előnyösök, de litinomosak a munkát, hanem főképpen a megbízhatóságát fizetik meg, mert a kereskedő sokszor legfontosabb ügyeit, sokszor vagyona legnagyobb részét alkalmazottjára bízza,

arra kell ügyelnie, hogy személyi hitelét biztosítsa és szilárdítsa.

Hogy az egyes kereskedőknek dologi és személyi hitelképességeit kipuhatólják, alakultak majdnem gomba módra az ugynevezett informationsbürok, vagyis tudósítást adó irodák. Ezen irodák magánvállalatok lévén, természetesen, hogy mindenképp a saját érdekeiket tartják szem előtt és ez által gyakran óriási kárt okoznak, nemcsak egyes kereskedőknek, hanem az egész kereskedelmi világnak is.

Az ilyen tudakozó intézet tagja akként osztogatja a jó és rossz információt kénye kedve szerint mint egy diktátor. Ha az illető ellensége: rosszat, ha rokona vagy jó barátja: hát jót üzleteket semmisíthet meg és üzleteket köthet. Lehet, hogy a kiről a jó értesítést ad az a világ legkétesebb jellege, de mi haszna ha a megbízó felül az információknak, hitelt is nyújt az adott jó értesítés alapján és vagyont veszíthet.

Nagyon kívánatos lenne, ha az állam melynek kötelessége mindama akadályokkal, melyek kereskedelmünkre hátránnyal vannak, elhárítaná, megszüntetné.

Czél szerű volna tehát, ha az állam maga kezelné e fontos ügyet. Mert az állami közegek által adandó tudósítások mindenetre megbízhatóbbak, hitelesek lesznek, itt személyes kérdések a hű tudósításokat nem alterálnák és mennyi csóddal, anyagi romlással lenne kevesebb.

Különfélek.

— *Muraközi-Tiszti-Öns. Szövetkezet* a napokban igazgatósági gyűlést tartott, melyen a II-ik ciklus főlösztatásával s a 3-iknak megalakításával foglalkoztak. Határozatba ment, hogy Csáktornyának és a Muraköznek tisztviselőit föl fogják hívni s ezért az egyes testületekhez s hivatalokhoz külön-külön s valamennyihez együttes fölhívást fognak intézni, hogy az egyesületbe való belépésre őket sarkallják. A tagságra kötelező aláírás az elemi népiskolában teljesíthető, a hol az erre vonatkozó Nyilatkozat megtekinthető s aláírható. A leszámolás a jövő hóban lesz, a mikor a beszámoló közgyűlést is megfognak tartani. Az alakulás 50 óra történik.

— *Figyelmeztetjük* azon t. ügyes bajos olvasóinkat, a kiknek a kir. járásbiróságnál van dolguk hogy ezután az idéző ozédulán, kitüntetett órában pontosan jelenjenek meg a bíróságnál, mert a folyó hó elsején életbe lépett új a sommás eljárásra vonatkozó törvény eltörli a bíróságoknál szokásban volt két órai várakozási időt. Ezután, a ki pontosan nem jelenik meg a kitűzött órában, el fog „makacsoltatni“, mert az új eljárás nem ismeri a régi, két órai várakozást.

— *Legyzői szigorlatok* fognak e hó 14-15-és jövő hó 12-13-án Zala Egerszegén tartatni!

— *Csáktornyai kir. járásbiróságnál* aljegyzői állás fog a legközelebb szerveztetni!

— *Kereskedelmi ifjak önképző egyesület* f. hó 4-én sikerült estélyt rendezett. Az estély változatos programja és a szereplők ügyessége a jelen volt nagyszámu közönség figyelmét mindvégig lekötötte és igazi művelőzetet nyújtott. Az estély lefolyásáról a következőkben számolunk be: Elsőnek Herlinger Olga k. a. lépett fel Mozart Bölcső dalával. A kedves dalt helyes felfogással, biztosan s nyugodtan adta elő ugy zongorán, mint énekben. Főleg a zongorakíséret teljes elismerést érdemel. — Hirschmann Henrik a magyar kereskedelmi

ifjakról tartott figyelemre méltó alkalmi felolvasást, melyből más helyen közlünk részleteket. — Majd ismét Herlinger Olga k. a. ült a zongorához s szép ügyességgel játszotta el Leybach Sonnambula-ját. — Kopjár Sándor Petőfi: Ivás közben című költeményét szavalta el szépen, helyes gestussal és hanglejtéssel. — Dorner József Gabányi: A föld és népei humoristikus előadásával bármely színpadon sikert aratott volna. Előadása a közönséget könnyekig megnevettette. — Végül Herlinger Olga k. a. több szép magyar népdalt énekelt zongorakísérettel ügyesen, hatással, a melyeket a közönség többször megújrázott. Minden egyes közreműködőt zajosan megtapsoltak és megéljenztek. A mit mindegyik teljesen meg is érdemelt. Az estély összeségében azt a benyomást tette reánk, hogy ugy a program választékossága, valamint az előadás szabatosága nagyobb körben is méltó lett volna a bemutatásra. Örömmel konstatáljuk, hogy a kereskedő ifjak önképzőköre ismét egy nagy lépéssel haladott előre 4-iki estélyének sikerei által, s egyúttal a jelen volt közönség abbéli óhajához csatlakozunk, hogy minél előbb hasonló élvezetben részesítsék azt.

— *Bégrád* m. hó 31-én Farkas Ferenc nagy kanizsai orvos körorvossá választott meg Hirschl Amin körorvos helyére, a ki Kis-Bukoveczre költözött.

A magyar gyáripár újabb nagy diadaláról igen örvendetes hírt kaptunk. A lemergi kiállítás egyik osztályában, a tüzi fecskendő osztályban megvertük valamennyi külföldi gyárat. A diadalt két törekvő iparvállalatunknak köszönhetjük. A tüzi fecskendő osztályban a legelső kitüntetést, a diszoklevelet a Tarnóczy-gyár Budapesten kapta, a második díjat, aranyérmet a Walsler-gyár Budapesten, a harmadik díjat, aranyérmet Czermak R. gyára Tepliczen, a negyediket R. A. Smekal Szmichowban, az ötödiket Liel J. G. Biberachban, a hatodikat, ezüstérmet E. C. Flader Sorgenhalban, a hetediket, ezüstérmet Rözen Antal Krakóban, a nyolczadikat, ezüstérmet Doute R. Fr. Bialán és a kilencediket, bronzérmet a Geitner és Rausch fecskendőgyára Budapesten kapták. Annál nagyobb örömmel konstatáljuk a Tarnóczy-gyár e fényes sikerét, mivel ennek nagy jelentőséget azon körülmény kölcsönöz, miszerint az osztrák ipar e téren elsőrendű, régi jeles gépgyáraival szemben emelkedett elsőre és azokat tulszárnyalta. A Tarnóczy-gyár legutóbb, október 3-án Uj-Gradiskán, a Horvát Szlavon országos gazdasági kiállításon is a legelső kitüntetést, a diszoklevelet nyerte.

— *Szeszes italok kimérése.* A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott magyar kir. miniszterelnök a szeszes italoknak a kávé üzletekben és cukrászdákban való kiszolgáltatására kért engedélyek kiadásánál követendő eljárásnak egyöntetív tétel czéljából, a belügyminiszterrel egyetértőleg rendeletet adott ki, a melynek lényegesebb intézkedései a következők: A kávé üzletek (kávéházak, kávémérések) vállalkozói részére általában véve csak a finomabb fajta égetett szeszes italoknak, ugymint; likőröknek és más édesített szeszes folyadékoknak, különleges pálinkaféléknek, rumnak, cognacnak és araknak kis mértékben való elárúsítására adható engedély. Az engedélyesek a fent jelzett égetett szeszes italoknak kis mértékben való elárúsítását legfeljebb 0.1 literig terjedő ürmérettel bíró poharakban gyakorolhatják. A nagyobb és a műveltebb elemek által látogatott kávéházakban, az említett poharazás mellett még a honi finomabb asztali csemege és külföldi boroknak,

8 urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vruom. — Sve pošiljke tlošća se sadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime Maggital Josefa urednika vu Čakovec.

Redateljstvo:
Kajštara Fischel Filipova kam se predplata i obnane pošiljaju.

MEDJIMURJE

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obnane se poleg pogodbe i šal računaju.

na hrvatskoj i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk.
Izlazi svakotijeden jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“ „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“. i t. d.

Nekaj malo statistike.

Glasom službenog rezultata zadnjeg pučkog popisa od ljeta 1890 živi vu austrij kom Primorju (Istra, Trst i Gorica) vu vsem 659.280 dušah a od tih je 294.580 ili 44.7 procentov Talijanah, 207.163 ili 31.2 procenta Slovenacah, 141.177 ili 21.4 procenta Horvatah i 15.206 ili 2.3 procenta Nemcov, doklam ostatek odpada na druge narodnosti. Na tom se anda teritoriju nahadja vu vsem 52.8 proc. Slavenah, 44.7 proc. Talijanah (ogromna većina vu Trstu) i 2.3 proc. Nemcov.

Glasom istog službenog rezultata živi vu Stajerskoj, Koruškoj, Kranjskoj i vu austrijskom Primorju 1.814.942 Slovincov, 141.908 Horvatov, 1.147.794 Nemcov i 295.408 Talijanah.

Za ovo ljudstvo obstoje na ovom teritoriju 14 nemških gimnazijah i 8 nemških realkah. Slovenci imaju 2 mešovite gimnazije i mešovitu realku, Talijani imaju 2 gimnazije i 1 realku, Horvati nemaju nikaj.

Vu tih školah vući na gimnazijah 2729 nemških i 1848 slovenskih dijakov, na realkah 1222 nemških i 280 slovenskih dijakov.

Razmerje vu českih zemljah je sljedeće:

Vu Českoj živi 3.644.188 Čehah, 2.049.011 Nemcov i 5039 Poljakov; vu

Moravskoj 1.590.513 Čehah, 664.168 Nemcov; vu Šlezkoj 129.814 Čehah, 281.555 Nemcov i 178.134 Poljakov.

Ukupno živi vu tih zemljah 5.364.515 Čehah, 3.004.734 Nemcov i 183.158 Poljakov.

Vu čeloj austrijskoj polovici monarkije (Cislajtani) živi 8.461.580 Nemcov = 36.1%, 14.118.922 Slavena = 60.1%. (5.472.871 Čeh, 3.719.232 Poljaka, 3.105.221 Rusin, 1.176.672 Slovenca i 644.926 Horvatah i Srbah, 675.805 Talijanah i Latinah = 2.9%. (vu Dalmaciji samo 16.000), 209.110 Rumunjah = 0.9%, i 8139 Magjarah.

Vu magjarskoj polovici monarkije (Translajtani) živi po magjarskih službenih podatkih 7.431.068 ili 42.5%. Magjarov, 4.925.028 ili 29.0%. Slavenah (2.604.176 = 14.9%. Horv. i Srbov, 1.937.517 = 11.9%. Slovakov i 388.328 = 2.2%. Rusinah). 2.591.947 ili 14.9%. Rumunjah, 2.106.298 ili 12.0%. Nemcov ter 100.000 dušah drugih narodnostih.

Prema vsemu tomu ukazuje nam se ova konačnaslika očlog pučanstva monarkije Austro-Magjarke:

Slaven skupa	19,043 938 (46.30%)
Nemec „ „	10,567 878 (25.56 „)
Magjar „ „	7,439 202 (17.99 „)
Rumunj „ „	2,801 057 (6.77 „)
Talijan „ „	675.000 (1.63 „)
Skupa	41,345.118 (100.00%)

Po veroizpovjesti ukazuju nam se po zadnjem popisu sljedeći rezultati:

Rim-kat. ukupno	27 759 000 (66.7%)
Grk-kat. „ „	4,481 000 (10.8 „)
Grč.-izt. „ „	3,178 000 (7.6 „)
Evang.-lut. „ „	1,642.000 (4.0 „)
Unit.-kalv. „ „	2,368 000 (5.7 „)
Židovah „ „	1,866.000 (4.5 „)

Gospodarstvo.

Izgon marhe vu jeseni,

Kak nasupe hladne jesenske noći ili se pojave mrazovi, ne valja blago goniti na pašu. Treba pričekati, dok sunce osuši i ogréje travu. Ako se dela protivno, prehladila se bude marha i sbetežati. Vu to doba treba po malo privučala blago na krmljenje vu stalah, i to da se marha prideržava po dulje vu stajah i da mu se vee malo po malo obilneše daje suhe krme.

Sejajnje salate vu jeseni.

Da dobimo za dojdúće ljeto kaj raneše salate, dobro je, da se posija kesu pod jesen, gr bu seme nekoliko tjednov prvije nihnuo, nego ono, koje je posejano na protuljetje.

Da se zelje nepokvari.

Da se zelje nepokvari, najbolje se je vsaki put, kad ga vadiš iz kace (lagva)

ZABAVA.

Čudnovita mudrost.

Više krat koja proksena tvrđnja dobro izpadne, više krat košta kaputa, a više krat i kože još k-kaputu. U ovom slučaju, kojeg ću vam sad pripoviedati, koštala je samo kaputa.

Tri veseli dijaki, koji akoprem niti pre bite pare nisu imali u žepu, jer su sve profučkali, navrnuli su se na svojem putovanju u jednu krčmu misleći, da svojom mudrostijm već iz tog nepovoljnog stališa, koj se drugač glad i žedja zove, nekak izkopali budu, bez da bi morali kakti kakvi navadni lumpi, bez da plate vujtli. U to ime njim je baš dobro došlo, kad su stupivši u krčmu spazili, da je liepa i mlada krčmarica sa na domaj. Oni si anda zapoveju jesti i piti, te su malo na po času i postali široka volje. Med sobom pak su pričeli čudnoviti mudri spomenek voditi: koliko najpre hiljad listah već sviet stoji i koliko hiljad još stal bude, te kak svaku desetu hiljadu godinah ono isto biva, kaj se je pred deset hiljadah godinah zbivalo, a da se bu opet ono isto postie deset hiljadah

zgodilo i to on isti dan i istu vuru. „Ja se dobro još siećam“ — veli jedan proti krčmarici — „kak smo mi tri pred deset hiljada godinah, isto tak kak danas, ovde pri vas pili i jeli, potlam smo svi skup jedan za drugim umrli i sve se je promienilo te promienjajuć se opet na to došlo, da se u tih deset hiljadah godinah opet svi narodili i sve je opet onak postalo, kak je i onda bilo“.

Krčmarica, koja je na strani živala, pažljivo ih je poslušala, te kad su pričeli tvrditi, da oni to sve iz najvučeneših knjigah znadu, činilo se je, da im i vieruje. Njihov spomenek je još dugo trpel i čim su više opazili, da im krčmarica sve vieruje, tim su više pečenke i vina si zapovedali, tak dugo, dok je već i prek sedam forinti na krajdi stalo. Kad su se najeli i napili, išli su s farbum van, jer novac imali nisu. Anda su se sad na neki fini način iz skripca morali zvleći. To pak njim je baš dobro došlo, da su videli, da im krčmarica njihov mudri spomenek vieruje.

„Draga gospa krčmarica“ — pričme sad jedan izmed njih: — „Znašemi novci za sad zlo stoji, jer je do vas pano krčmih bilo, jerbo pak smo opazili, da ste vi jedna vrlo pametna osoba se, nadjamo, da kakti stari prijatelji ovde kredit dobimo, i ako vam je prav, tak vam mi za deset jezer list, kad opet dojdemo, kak ste to predi čali sve pošteno hoćemo naplatiti.“

Mudra krčmarica to nije za zlo vzela, bila je podpuno zadovoljna te ju je vrlo veselilo, da su gospoda dijaki s-onim malim, kaj je tu bilo, bili zadovoljni. U tom se je medjutim potajno pred vrata postavila i gospodu zaprosila, da bi tak dobri hoteli biti, pak bi sada medjutim svoj dug od preko sedam forinti, kojega su pred deset jezer liet, kad su ovde bili napravili, hoteli platiti, jer kak sami tvrde, da je već sve tu bilo kaj bu došlo.

Na njihovu nesreću stupi u taj hip domaći birovi sa još nekolikemi poštavanimi seljaki u krčmu, za da u svem poštenju koju kupicu vina zajedno popiju. To vlovljenim vtičekom nije bilo baš po volji, jer je sad odmah odsuda bila službeno izrečena. Dosta je pošteno, ako netko nekoga deset jezer godinah va plateš dug, čeka i to bez interesa, zato gospoda imaju svoj stari dug odmah izplatiti ili svoje kapute u zalog ostaviti. I ovo zadoje je moralo biti, a krčmarica im je obećala, da kad za jezer liet opet dojdú te budu bolje pri penesi, negoli su danas, im sve, komad po po komadu, natrag predati i onda im opet dalje kreditirati.

vleješ vu rasol kupieu zganice. To včini 4 ili pet put, pak ti se zelje nebude pokvarilo.

J a b u k e.

Jeden francezki doktor veli, da jahuke, kad ih jemo pred ili po jelu, hasniju vrlo probavi. Jabučna kiselina podpomaže probavu, jači želudca. I najslabeši zeludec podnesel bude kuhane jabuke, ako nemse da podnese sirove.

Kak se more razpoznati star i zajec od mladoga.

Staroga zajca od mladoga razpoznal budeš po ovom: Mladoga zajca su novti črni, spičasti i vitki, a staromu zajcu su novti na zadnjih nogah sivi.

Treba i na ovo, da se pazi, ako su su zajcu oči skopljene, onda je to znamenje, da je zajec već nekoliko dnevo vubijen.

KAJ JE NOVOGA ?

Behringov krvni serum proti difteriji.

Klub bečkih apotekarah dokončal je preštu subotu, da se ima Behringov krvni serum proti difteriji prodavati broj 1. flašica za 5 for., br. 2 po 7 for. 60 kr. i br. 8 po 12 for. 50 kr. Medtimga je došel apotekarom odpis ministerijuma, kojim se dozvoljava, da se ovaj krvni serum more prez zaprek prodavati doktorom vu apotekah, pokle dob on nije tajno sredstvo, nego vračtvo zgotovljeno bakteriološkim putem po poznatoj metodi. Pri tom se imadu apotekari držati postojećih zakonskih propisah. Izravna naručba zalih ovog sredstva po doktorih i privatnih osobah dozvoljen je samo uz dozvolu političke oblasti. Dobavljenje iz inozemstva dozvoljena je samo iz onih fabrikah, gde se krvni serum pod garancijom prizvanih stručnjakov prodaje. Narodna naročito spominje kakti takove fabrike: „Farbwerke Meister, Lucius und Brüning in Höchst a. M.“ — „Chemische Fabrik auf Actien von Schering in Ber-

lin“ — i Pasteurov vu Parizu. Glede čuvanja krvnog-seruma ima se strogo paziti na to, da on ostane vu jednakoju nizkoju temperaturi, da nestoji na svetlu i da pospravlja na vrlo čisto mestu. Ako bi se opazili tragi kvarenja, nesme se prodavati. Doktori imaju osobito pripaziti na betežnike, kojim su ostrcali krvni serum i vsaki pojav pronotirati. Oni su odgovorili za svaki korak, kaj ga činiju. Poleg toga imaju se pobrinuti, da se vsigdi izpelja lokalno razkuživanje, gle bi se difterija pojavila.

Zanimat hoče mrti naše čitatelje, da im povemo, kak se pripravlja taj za vračtvo serum. O tom je do vezda poznato ovo: Kad se difterijski baccili uzgajaju vu bouillonu, iz te se kulture odéli intenzivni gift, koji je upravo zrok betega. Vezda raztopi li se ovaj gift vu karbolnoj kiselini, a od te raztopine točno izmjerena doza injecira pod kožu životinji (konju itd), onda nastapi lehkij beteg, koj hitro prejde. Tak se ustercava nekoliko meseci, rabeći vse vekša vnožinu gifta, a životinje se na taj način vse više i više imuniziraju, to znamenuje one poleg pravoga baratanja prez znamenitešeg čstećenja podnashaju vse jakša vnožinu gifta, i to četiri puta od onoliko, koliko bi odmah usmrtilo životinju, skojom se nije tak baratalo. Velika je zasluga Behringova, kaj je razpoznal, da vu krvi životinjah, vu koje se tak ustercava im tvar (antiloziu), koju more digaut odstraniti delovanje gifta. Pusti li se ovim životinjam krv, ter ostavi li se krv na miru, onda opalineju na dno čerleni džeci krvi doklam nad njimi ostane tekučina. Ta tekučina je serum, koja se zevsema jednostavno odlije. Tekućina je lehkij zuta, a vu sebi zadržava protugift, difteriju antiloksin. Taj serum, koji se tak dobije, je Behringovo vračtvo proti difteriji.

Novo sredstvo proti tuberkolozii.

Kak se javlja, doktor Viquerat vu Genfu, vučeni tajnog savjetnika Kocha vu Berlinu, bavi se već duže vremena novim zdravstvenim sredstvom proti tuberkolozii, ter je sa svojim izprobanjem sa oselskim (od osla) serumom polučil vu istinu nenavadne uspjehe. Dr. Viquerat dal je na znanje vezda od 25

slučajevah, vu kojih je vračil tim sredstvom, ter ih je od vsih već 14 ozdravilo. Navadnu kroničnu tuberkolozu po mnenju spomenutoga doktora moči je vručiti samo injekcijom serumu takove životinje, koja je imuna proti tuberkolozii. Takova je pak životinja osla, kojeju se more vsa sila tuberkolozog bouillona injicirati, a du ne beteža. Za šest, tjednov po takovoj injekciji iznikneju pri njem vsa znamenja betega; njegov anda serum ima svojstvo, da zapreči pojavu tuberkolozie.

Patrošek sibicah.

Nejma gotovo stvari, koje bi se toliko pravilo i toliko trošilo, koliko sa neznanje, male, nu ipak toliko znamenite sibice. Kalkulo se potroši tih sibicah, nemore se lehkij ustanoviti, ali jednomu uredu vu Berlinu, koji se bavi odpremom ove robe, pošlo je za račun, da složi ove makar ne zevsema podpane broje. Vu Europi potroši ih se poprek na jednu glavu sedem kemadeh, a to iznosi poprečne do dvě milijarde, sibicah (šigicah) na jeden dan, a na jedno ljeto 730 milijarda. Te sibice prodane jedna poleg druge, predstavljale bi duljinu od 36.5 milijarda metrov, koji bi 829 put omotali zemlju, 6000 sibicah stane na jeden kilogram, anda na dan 300 000 kilogramov sibicah. Pokenđoh Kubični meter jalševine, najbolše drvo za šbice, vage 300 kila, to treba 400.000 kubičnih metrov drva, da se pokrije potreboča sibicah vu Europi za godinu dana. Samoga fosfora potroši se na šbicah 210.000 centi za ljeto dni. Ako se troškovom za fosfor priračuna trošak za drvo, a plača za delavce samo 18.000 forinti, to iznosi vrédnost sibicah za godišnju potreboču vu Europi do 120 milijuna forint. Dodati nam je na koncu, da tu nije priračunan strošek za škatulje, spremanje, papir, pečatni vojsk itd.

Kak listja i trave.

Vu Almeriji blizu Barcelone vu Španjolskoju živi nekoj Benítez, koji je imal na jednom samo zakonitom tovarušcom 32 deč. Od tih ima ih 26 živih, najviše 20 mužkarcov i 6 ženskih. Oženjeno ili je 14, jeden

Vkradjeni vilahen.

Dva stepihlebi su se dogovorili, da budu u selu N. jednu šalu napravili, koja im bude svedočanstvo, kak su oni vieditati i da med ostalemi svojemi tatbinami, koje su izbilja počnili, znaju i takove zpeljati, koje makar da su i kaštige vriedne, ali su tak smiesne, da nikomu niti na pamet nebi došlo nje za to iti tužit.

Peter i Pavel su se dogovorili, da budu s-Andrašom komediju napravili, kojoj se bu sviet još dugo i dugo vrijeme smejal, a to njim je tim laglje na pamet došlo, jer baš u ono vrijeme se je u rečenom mestu puno tatbine dogadjalo i svaki dan se je moglo o novih spominjati bez da bi itko bil tate mogel vloviti. Naravski, da su ove u istinu tatbine Peter i Pavel počinjaval, ali ih nitko nije mogel vloviti. Sada pak su se dogovorili, da hočeju jednu takova iz šale i koja bu dosta smiesna, počiniti.

Andraš anda dobi jednog dana lista bez podpisa, u kojem je bilo sljedeće pisano: „Andraš! Budite počemši od denes noći na oprezu, jer su se dva tati zavadjali, da bu jedan od njih vilahen izpod vaše žene vkral tak, da vi to zapriečiti nebudete mogli.“

„To su pravi dva lopovi“ — veli u sebi Andraš — „Jedan se vadlja, da bu vilahem vkral, a drugi ga evo prepovieda, za da vadljingu nedobi.“ I sud je Andraš pričel zkozneše spati nego prije.

Taki drugu noć zatim se lopovi došulja, u čez zavrtje i vrt u dvorišče, Peter metne lojtru na oblok Andraševе sobe, tak glasno, da je ov to u sobi moral čuti, a Pavel se je skrili za stup, koj je tik vrat stal. Kad je Andraš štropot lojtre začul, stane se iz postelje, vzeme u ruku omašnoga oščeka, jer je rekel, da je to najbolša pištola, koja je uvijek nabita a nikada nezataji, pa se postavi k obloku. Peter ide po lojtri po malo gore, ali pred sobom riva iz canjkov i slame napravljenu figuru, sličnu čovieku. Na jedan krat se glava te figure pokaže na obloku, a Andraš misleći, da je to tat, zamahne oščekom i silno ga po glavi ošine. Peter zakriči, kak da bi njega bilo dosegnulo i pusti strašilo iz lojtre na zemlju opasti, sam pak hitro doli zléze te se za kuču skrije. Kad je sve tiho postalo, veli Andraš u sobi: „To nekaj nije dobro, najprije je zakričal tat, a sud je sve tiho, moralo se je zlo p ipetiti, idem poglednuti, kaj se je to dogodilo.“ I on izide na dvorišče. Čim je čez vrata van stupil, potegne se Pavel, koj je za stupom pri vratih stal, čez sada otvorena vrata nuter te ide izrave

u sobi, u kojoj je žena vsa u strahu na postelji ležala,

U sobi je bila tmina i Pavel mrmļajućim glasom veli ženi: „Žena, ov lopov je mrtev, a premisi si samo, ti je odborikov sin Joška. Daj mi hitro vilahen izpod sebe, da ga vu njega zametaš i umeka odneseš i tam zakopant, jer ako se zezna, znaš kaj me čeka.“ Žena hitro vzeme vilahen iz postelje i preda ga svojemu amisljenomu mužu, jer Pavel je tak podmuklo govoril, da ona nije mogla razpoznati, da to nije glas njenoga muša.

Komaj da je Pavel s-vilahenom van bil, dojde Andraš u sobu i smejuć veli: „Ah, em je samo nekakeva komedija sve skup, tat je iz canjkov i slame.“ Sad ga žena ali zapita, koja je na samom strožaku ležala, kaj je vilahna dol, kojega mu je malo prije dala.

Sad su mu se tekar oči odprle i zavitkne: „O vi nesrečal lopovi, tak ste mi ipak vilahna izpod žene vkrali, kak ste mi to u listu pisali.“

od tih ima 11 dece, a ostali po 7 ili 8. Vsa rodbina broji preko 100 kotrigov.

Nova nesnja vu Englezkoj.

Vezda se vu Englezkoj razpravlja o vrlo „važnom“ pitanje: jeli smiju najmre žene nositi hlače? Negda sramežljive Albionske kceri nisu podufale miti izvustiti te reči, a den denes govore samo hlače. Ako se ta nenadjana prememba ženske sramežljivosti more nazvati „pokvarenostjum,“ to je onda toj pokvarenosti kriv sport, ar denes već žene vadašiju, halasiju, veslaju, voze se na biciklu itd. Ponajpredi došlo je vu navadu pri biciklistinja, tobože zaradi komoditeta, da nose tak zvane: „knickerbockerse“, spodobne turakim dimljijam (hlačam). Pitanje anda glede biciklistanjah bilo bi konačno rešeno, nu vezda je na jenkrat ustalo „gospojinsko društvo za pobolšanje nošnje, „kojemu idu na ruke velikašice, ter potrebuje, da bi gospe domaj i zvun hiže, vu salonu, vu teatru smeje takaj nositi spomenute knickerbockere.“

Zakaj se pri zévanju postavija ruka na vusta?

Jedne engleske novine imaju za to regulu pristojnosti ovo tolnađenje: Pred 400 ili 500 ljet strilo se je praznoverje po Europi, da vrag neprestance šuta, kak bi došel vu ljudsko tělo. Vrag je zvekšinom vlezal črez vusta; ako bi dugo čekal ponukal bi človeka, da zévne, pak onda brže bolje bolje nuter. Zaradi toga su se ljudi prvije prekriži li kak bi zévnuli, da preplašiju vraga. Muži vu Španjolakoj i Italiji orižaju se i vezda, do im su drugi toga se stavili, ter se čuvaju od vraga tak, da postavje ruku na vusta. O va pripovest toga Engleza dosta je ljepa; vnu postavja se iz same pristojnosti.

Zimevanje kraljice.

Bečke novine javljaju, da su za zimo- vanje kraljčinu ovih dnevor včinjene konačne odredbe. Kraljica bu po svojoj navadi spre- vodila zimu na jugu i to vu Algiru. Koncem ovog meseca kraljica bu odputovala vu Algir i ostati ondi do polovice marcijusa. Na protu- ljetje povrćula se bude kraljica na Krf, kam bu i došla s decem princesa Gisela. Vu majšu dojde opet kraljica vu Beč.

Podignimo krmu.

Zalostni se čani pokazuju letos gospo- darom. Nē je dosta, da nē je mnogo prirodilo, pak još neimani čene, nego je to najveksa neprilika da i blago malo ima krmu. Bormeš mnogi vre već vezda su zabrinuti kak i čim budu si blago črez zimu prehranili.

Zabrinutost medtim nepomaže nepriliki ništ niti nedonese hasna, zato na mesto rastuženja bolje bude, da razmišljavamo, kak bi se iz neprilike izvukli, i nakoliko je samo moći, si pomogli.

U ovom listu je mnogo dobri navukov bile izrečeno glede toga sada te ja samo na par stvarih želim gospodarake druge uporiti. Moguće, da ov, on haana usme.

Anda najprije to velim, da polag laku- šanja, da u mrzloj štali blago uvek više krmu potrebuje, nego u dobro toploj štali. Za uzrok tomu učenjaci to navadjaju, da živo- tinja, kak toplinu proizvadjja, mnogo masti iz sebe probavlja, kaj s onda šhranjenjem mora opet nadomēšćivati. To pak ako blago na studenom mēstu stoji, tělo mu slēd

naravskog zakona tim topline nastoji proiz- vesti, da se proti zimi obrani. Dočim, ako je štala topla, onda je mnogo menje topline prisiljeno živinče proizvesti, uslid česa mu je i menje krmu potrebnno.

Takva le to prilika, kak da bi pećnica imala jako mrzlu ili pak menje mrzlu sobu razgrijati.

U prvoj je priliki naravski, da 2 - 3 put toliko govori stvarih potrebuje se, kak u drugoj priliki.

I to se more iz spisah putnikov čitati, da u mrzlih pokrajinah stanujući čovēk 2-3 put toliko pojede, kak stanovnik u vrućih orsagih. Tako poimence dočim Es- kimak na litre mašće izpije, na jednom sēdećem mēstu 3-4 kilo mesa pojede, za toga u vrućoj pokrajinah stanujućemu, Arabu dosta za idnevno hranu po koja ja- buka ili kruška i jedno dvē šake riže i spodobna.

Tako je mnogom obziru na ov način i pri životinji, ako ne ravno u tak velikoj mēri, ali je to istinito, da u mrzloj štali, znatno već pojedi, ali zato ipak nē je bolje jakosti

Zato u vezdanje krmno tešnom vre- mena imajmo i to na brigi, da nam blašće nestoji u mrzloj štali, ar si i na taj način mnogo krmu začuvamo.

Nevelim s ovim to, gdo bi znal kakvu felu preustrojenja, da položimo na štali, nego samo to, ako poglednemo jednoga drugoga gazde, druga si štalu na mnogih mestih tak je spopusćena, vrata nisu dobro zapirajuća, da onde zima borme i kak dojd unutra i mrzli vētri fućkaju. Ali misle, da je za štalu i dobro.

Da je pako to istina, da nad ovakva nevaljana vrata, ne, da veter samo dohadja, nego da i jen del krmu isbadja onud van, ar kak sam više gore spomenul, ako živina trpi zimu, onda joj više hrane potrebito.

Ja anda velim to, da uzmimo na oko vrata na štalah sada, dok je vremena, te meremo komotno popraviti, da veter nebude mogel nad nje povolji prepuhavati. I druge fa- linge već sada popravimo, bile one na krovih stēnah ili gdē god.

Ako si pak na zimu štalu dobro priredimo, toje toliko, kak da za par vozah sēna krmu više imali.

Gdē su vrata tenka, ondē je jako dobro i umēstno iz slame splesti takve kite na dužinu i širinu vrata te je na vrata pri- biti čim zima nastane. To mnogo topline pridržava, nedopusća, da bi se štala izhladila.

Drugo kaj želim reći je pak to, da gdo još neima se karnicu takvu na kola, neka si ju priskrbe ili pak neka se njih više združi, da si nabaviju to hasnovito orudje.

Svaki more znati, koliko izjedkah i ostavkah od marhe osobito od one bolje fele, odpada. Za boljih vremenah to niti nē je toliko kvara, ar se tim gnoj povekšava, ali u ovo s krmom skupim vremenu, svako krmno betvo skupo je gospodaru, ako pak sečkarnicom izreže, onda nedojde pod kvar, dočim ga blašće nehiti iz jaslah.

Zvan toga pak ovak izrezano, osobito pak ako se sa slanom vodom i posejami posiplje i najgdru krmu potroši marhe, kaj bu drugačije ondē ostavilo.

Dapače i kuruzinje se more južno sre- zati za sečku i to marha poje, ako se sla- nom vodom poškropi i spaca.

Sa svim ovim pak nesamo, da mnogo krmu priparamo, nego i mnogo jakša i vrdnija marha nam protuletje dočeka.

S' P.

Nekaj za kratek čas.

Sram ga je.
Sudec (obtuženiku): „Kaj drhčete tak? Opažam takaj, da porumenite vsaki čas, kaj to znamenuje?“

Obtuženik: „Sram me je, da nisam do vezda bil niti jenkrat kaštigovan.“

Tak je.

Prvi dijak: „Poveć mi, Joška, gde bi ja vuru kupil? Koji je vurar najbolj?“

Drugi dijak: „Ako me poslušati hočeš, nekupuj nikakove vure, ar nijedna nevalja. Ja sam pred četirinajstemi dani jednu kupil, i već sam ju peti da zaloziti moral!“

Neprilika.

A: „Poveć mi, dragi prijatelj, jeli s bil vu nepriliki, kad si Tvoju zaručnicu prosil (snobočil)?“

B: „Oh, ter i vu kakvoj! Kaj misliš, imati 500 forinti duga, a niti prebijenoga krajcara vu žepu!“

Ti meni, ja tebi.

Lajtnant: „Draga pucica, reci mi, jeli bi bila tak dobra, pak mi ovo pismece dala frajljici Anki, ali kaj neb nigdo videl!“

Služkinja: „Zakaj ne, ako mi obeđaju priskrbeti jednoga ljepoga i mladoga Ula- nera!“

Dobročudni tovaruš.

Žena: „Oh, dragi moj Jožek, denes sam srećna, ar vidim, da ti je lice pri jelu prijaznije.“

Muž: „Je draga žena, ja sam Ti denes za tu malu premembu, koju si mi priredila jako zahvalen!“

Žena: „A kakovu premembu?“

Muž: „Do vezda bila je juha navēk presoljena, a pećenka zgorēta, a ve je pećenka presoljena, a juha zgorēta.“

Iz dēćinskog svēta.

Stric: „Poveć mi Ivek, zakaj se ve plačeš?“

Ivek: „Ar imam tuliko kolačov, da neznam, gda je bum pojel!“

Priredil:

Glād Ferencz

Dobre žepne i stēne vure za fal cenu moći dobiti pri Pollak Bernatu vurarvu ve Čakovcu (Pijacj Sparkassa). Pri njem se uzimljeju vure takaj za popravek za fal- cēnu.

LOTERIJA   Grac 8-ga novembra 1894
64 22 35 85 30

Gabona arak. — Cena žitka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frt	kr.
Buza	Pšenica	5.75	—
Zab	Zob	5.60	—
Rozs	Hrč	4.85	— 4.80
Kukoricza ó	Kuruza stari	6.20	—
uj	„ novi	5.30	— 6.29
Arpa	Ječmen	5. —	— 5.50
Fehér bab uj	Grah beli	8. —	
Sárga „ „	„ žuti	6.80	
Vegyés „ „	„ zmēšan	5.75	
Lenmag	Len	10. —	
Bükköny	Grahorka	6. —	—

Nyilttér.

Henneberg G. (cs. kir. udvariszállító) selyemgyára Zürichben, a privátmegrendelők lakására közvetlenül szállít fekete, fehér és színes selyemszöveteket, méterenkint 45 krtól 11 frt 65 krig postabér és vammenesen, sima, csikos, kockázott és mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 különböző szín és árnyalatban.) Minták postafordultával küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

1893-94-iki

termelési évad.

Budapest vidéki

magyar királyi pénzügyigazgatóság

67642.

X. 1894.

Gróf Keglevich István utódai

budafoki cognac és borszeszgyáros cégnek.

Kérelmére a budafoki cognacgyárban az 1893-94. termelési évadban feldolgozott bormennyiségről és a fizetett szeszadóról szerkesztett kimutatás mellékelve ki adatik.

Budapest' 1894. aug: 14.

Fináczy m. p.

Kimutatás.

A Budafokon levő Gróf Keglevich István utódai cognacgyára által az 1893 - 94 termelési évadban feldolgozott bormennyiség:

összegezve: 1,195,780 liter

ezután fizetett termelési adó

összegezve 12555 frt 69 kr.

Budafokon. M. kir. pénzügyőri szakasz.

1894. aug. 9.

Gurszky Rezső m. p.

szemlélsz.

Nyilvánosság elé csakis mi hoztunk tevékenységünkről hivatalos adatokat, ezzel ismételtlen bizonyítékát akarjuk adni ama körülménynek, hogy cognacunk megbízhatóság tekintetében felül mul minden más gyártmányt.

Tekintetbe véve, hogy gyárunk 1882-ben alapított és az

* és * cognac 1885 és 1886 ban

*** „ 1888-ban

**** „ 1891-ben

hozott általunk forgalomba, méltányos ama bizalom, mely gyártmányunkban helyeztetik.

A fentiek által bizonyítékát adjuk mily kiváló szeliditással dolgozik gyárunk, és elvárjuk, hogy a fogyasztó közönség, mely

megbízható és kiváló

jó cognacra súlyt fektet; a kizárólag diszoklevelekkel kitüntetett és mindenütt kapható

Gróf Keglevich István

cognac-ot

fogja vásárolni.

Gr. KEGLEVICH ISTVÁN utódai promonori cognac és borszeszgyár igazgatósága

Ezen rovat alatt közöltekkert nem vállal felelősséget a Szerk.

Ajándéktárgyak nagy választékban.

POLLÁK BERNÁT

óras és ékszerész Csáktornyan,

Főter, az új takarékpénztári épületben.

Ajánlja dusan felszerelt

SVÁJCZI ZSEBÓRA-, arany-, ezüst- és chinai ezüst-áru raktárát.

Ajándéktárgyak nagy választékban

olcsó árakért.

Minden e szakmába vágó javításokat jótállás mellett a legolcsóbban, lelkiismeretesen és gyorsan eszközölöm.

Olcsó árak mellett

Legjobb szerkezetű svájci zsebórák.

F a l i i n g e r ó r á k .

5115 tk. 1894.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csáktornyai kir. járásbírótság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy

W o l l á k Rezső végrehajtatónak, Janssis György kedveshegyi lakos végrehajtást szenvedő elleni 87 frt 55 kr. tőkekövetelés és járulékal iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék — a csáktornyai

kir. járásbírósa területén lévő V. hegykerületi 696. trv. 565/1. hrsz. sz. a. ingatlan 82 frt becsértékben az V. hegykerületi 708 tkv. 551/1 hrsz. 58 frt. 968 tkr. 551/2/a hrsz. a. 88 frt es 974 tkv. 499/a hrsz. a. 88 frt becsértékben az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelelt ingatlanok az

1894 évi december hó 5 ik napján délután 3 órakor.

az V. hegykerületi közsegházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át készpénzben vagy az 1881 LX. t. cz: 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átiszolgáltatni.

Kir. járásbírósa, mint tkvi hatóság.
Csáktornya, 1894. szept. 28. 609.

Sürgőnyezim: Gottschlig Budapest.

Telefon 57 - 86

GOTTSCHLIG ÁGOSTON

tea-, rum- és cognac-nagykereskedő
BUDAPEST.

Központi iroda: IV. Váci-utca 4. sz

RAKTÁRAK:

IV. Váci- utca 6. sz.

A „Mandarinhos“
a városház-tér mellett.

VI. Andrászi-ut 23.

„Hong-Cong városához“
a kir. opera átellenében

Kiviteli pinczék: X. Kőbánya, fűzér-utca 9. sz.

Kizárólagos bizományi-raktár Csáktornya és vidéke részére

Strahia testvér uraknál.

Közvetlen behozatall valódi chinai és orosz karavánteák, Jamaica-, Brazíliai és Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palackokban, eredeti árak mellett.

Aranyoskivánatra ingyen és bérmentve.

likőrök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palackokban, eredeti árak mellett.

Aranyoskivánatra ingyen és bérmentve.

Magyar,
német, francia és angol
képekkel ékített

MUNKÁK.

Kő-, acél s réznyomatu
dizsművek.

Magyar, német, francia
és angol
REMEKIRÓK MŰVEI.

*

Az irodalom bármely ágában s bármely nyelven megjelent
kötött és kötetlen könyveknek legdúsabban felszerelt
raktára.

Bármely szerző által írott, bárhol megjelent és hirdetett
könyveknek leggyorsabb és árfőlemelés nélküli megszer-
zéséről gondoskodunk.

Az irodalmi termékeket illetőleg a legszivesebb készséggel
nyújtatik fölvilágítás.

Utazási kézikönyvek,
atlaszok,
földabroszok, tervrajzok,
föld és éggömbök.

Ima- és ájtatossági

könyvek
egyszerűen és legékeesebben
kötve a leggazdagabb választékban.

Mintakönyvek s rajzok

NŐI MUNKÁKHOZ.

*

A „MURAKÖZ“ társadalmi hetilap kiadóhivatala.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

KÖNYV-, MŰ-, ZENEMŰKERESKEDÉSE

KÖNYVKIADÓHIVATALA, PAPIR-, IRÓ. és RAJZESZKÖZŐK RAKTÁRA, KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZE
Csáktornya.

Alapított 1850. évben.

Szótárak.

IFJUSÁGI IRATOK, KÉPESKÖNYVEK
minden kor és nem számára,
minden nyelven, a legdúsabb vá-
lasztékban.

ISKOLAI és OKTATÁSI könyvek

minden nyelven.

Népies naptárak,

ALMANACHOK.

zsebkönyvek.

*

Az összes irodalom termékei a könyvkereskedés rak-
tárában megtekintés végett készen állanak s kivá-
natra, gondosabb megvizsgálás végett legnagyobb kész-
séggel küldetnek mind helybe, mind vidékre.

Vidékről érkező megbízások kellő készséggel és gyor-
sasággal teljesítetnek.

Irodalmi közlönyök és jelentések ingyen szolgáltatnak
ki a könyvkereskedés által.

SZAKÁCSKÖNYVEK.

Előfizetés elfogadtatik:
minden bel- és külföldi
folyóiratok, napi
és

DIVATLAPOKRA
a szállítás mind helyben,
mind vidékre a leggyor-
sabban eszközöltetik.

*

Megyéink tanintézetekben használandó tankönyvek folyton raktáron vannak.

Szerkesztővel értekezni lehet mindennap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

MURAKÖZ

Kiállítások árak:

Egész évre . . . . . 4 frt
Fél évre . . . . . 3 frt
Negyed évre . . . . . 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése.
Ide küldendők az előfizetési díjak nyilvánterék és hirdetések.

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Hirdetéseik még elfogadtatnak:
Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppellik A., Daube G. L. és társai és Horndl. Brnóban: Stern M.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A „Muraközi tisztii önszegélyző szövetkezet”, a „Csáktornyai takarékpénztár”, a „Muraközi takarékpénztár” sat. hivatalos közlönye.

Nyilvánt. példány 10 kr.

Iparosaink érdekében.

Mártonffy Márton kir. tanácsos az ipari iskolák országos felügyelője „Iparosok olvasótára” cím alatt a folyó évi december hónaptól kezdve egy füzetes kiadásban megjelenő irodalmi vállalatot fog megindítani, mely vállalat a Vallás- Közoktatásügyi és Kereskedelemügyi m. kir. Minister Urak támogatása mellett létesül.

Csaknem minden társadalmi osztálynak megvan hazánkban a saját szakirodalma, egyedül az iparos osztály az, mely e nélkül szűkölködik.

Igaz ugyan, hogy nálunk az utolsó időben figyelemre méltó intézkedések tettek az iparos osztály művelődésének fokozása érdekében, s a nagy számmal létesült iparostanoncz-, ipari szak- és középipar-iskolák, továbbá a szakrajztanfolyamok, a segédek továbbképző tanfolyamai, a legényegyletek, iparos ifjúsági önképző körök és az iparosok számára az ország különböző városában rendezett népszerű előadások mindmégannyi üdvös és kiváló tényezőkké váltak az iparos osztály kulturájának emelésében: de mindezek mellett, s tulajdonképpen eme tényezők kiegészítése és betöltése még mindig érezhető szükségként áll előttünk.

Az „Iparosok Olvasótára” azon fontos cél megvalósítására létesül, hogy iparos

ifjúságunknak módot nyujtsunk, egyrészt a hiányzó de elkerülhetetlenül szükséges ismeretek megszerzésére; másrészt a pályájukon szükséges hasznos tudnivalók kibővítésére.

Ezen vállalatban megjelenendő olvasmányok akként lesznek szerkesztve, hogy egyrészt a szakirányú tanoncziskolákban segédkönyvül használtassanak, másrészt az iskolát végzett, de szakirányú oktatásban nem részesült iparos segédeknek önképzőkre eszközül szolgáljanak. E mellett a tanulni vágyó mesterek is haszonnal forgathatják ezen olvasmányokat, mert azokból egyrészt a saját javokra okulás, másrészt eszközt nyernek arra, hogy segédeiket és tanonczikat iparágukban helyesen képezzék.

A vállalat tehát egy kis tükör leendő, a melybe a nagyok is bele nézhetnek.

Az „Iparosok Olvasótára” foglalkozni kíván az ipari élet minden ágával, a gyár- iparral úgy, mint a kézműiparral; és míg egyrészt népszerű módon tárgyalni fogja mindazt, a mire az iparos osztálynak művelődési szempontból szüksége van: másrészt szintén népszerű módon megírva, a szakképzés terjesztése céljából, tárgyalni fogja az ipar-technikai kérdéseket; de a szorosán vett szakirányú ismertetéseken kívül adni fog a vállalat a közgazdaság körébe eső, továbbá erkölcsnemesítő,

szív- és jellemképző olvasmányokat, mindezeket az ipari életből merítve és az iparos osztály anyagi és szellemi fejlődésének támogatására.

A vállalat körül csoportosulnak hazánk szakíróinak kitűnőségei.

Lapunk barátjai és olvasói között számos iparos van, kiknek figyelmét felhívjuk az orsz. ipar felügyelő folyóiratára. Első sorban saját érdekeiket mozditják elő azok az iparosok a kik ennek a munkának támogatói és olvasói lesznek. Ajánljuk tehát iparosaink és az ipariskolai tanítók figyelmébe az iparososztály kulturájának érdekében a vállalatot, melynek anyagi ügyeiről lapunk más helyén szólnunk.

Moderu tapasztalatok.

Ki szemügyre veszi a mai társadalom bármely rétegét, az bizonyára be fogja ismerni, hogy satnyul a nemzet és a tapasztalatból azt a meggyőződést szerezheti, hogy a satnyulásnak okozói maguk a szülők, kiknek nincs egyéb céljuk, óhajuk, mint a gyermek leányuk számára ideje korán a férfi világ egész seregének meghódítása.

Kényes dolog erre rámutatni, mert ma nap a szülőknek többnyire elvük: „add a leányt, mikor kéri!” S megelégedve a

A „Muraköz” társasága.

Emlékezés Gróf Zrinyi Miklós a költő 1664 november 18-án történt haláláról.

— Irta: Szokoly Lajos. —

Ma van 230-ik évfordulója azon gyászos emléktű napnak, midőn e sokat szenvedett édes hazának egy lángszellemű költője, államférfia és hadvezére Muraköznek kurránczi erdejében 1664. év november 18-án esti 5-6 óra közt Lipót király tudtával és beleegyezésével a bécsi kormány által e szélre feltogadott Poka István vadász fegyvere által orozva agyonlővetett.

Zrinyi magasatos emléke és dicsőült szelleme nemcsak Muraközben, hanem széles e hazában maiglan is él, s élni fog, míg az utónemzedék tisztelgetben tartandja emlékét azon dicső ösöknék, kik annyi balszerencse közt s oly sok viszály után is lentarták e hasát, melynek neve: Magyarország!

Zerinvári Gróf Zrinyi Miklós született 1618. május 1-én; születési helyét Csáktornyára teszik. A Zrinyi család a régi Subich horvát nemetség azon ágából származott, mely a birtokában levő Brebir várától és megyétől „Brebiri grófok”-nak nevezte magát: a család több tagja e néven a 18-ik században Bosznia, Dalmácia és Szlavónia birtoka volt, míg nem Brebir György grótnak (IV. György) Nagy Lajos király Zrini horvátországi várait adományozta, s ekkor vette fel a család is a Zrini, később Zrinyi nevet.

Miklós atyja György, testi erejéről s személyes bátorságáról volt híres; de mint horvát bán (1622) a közügyekben is tevékeny részt vett, s azóta, hogy Pázmány Péter a protestáns vallásról családjával együtt a kath. hitre térítette, II. Ferdinándnak igen kedvelt embere volt, s mint ilyen nagy szolgálatokat tett a császárnak. Részt vett a 30-éves háboru küzdelmeiben. Több ízben harcolt a törökkel is.

A család fejét így részint hivatalos állásával járó kötelességek, részint pedig a harci vágy, kivonván a családi élet szűkebb köréből, gyermekei Miklós és Péter édes anyjuk Rimaszóczi Széchy Katalin gondjaira hagyták. Azonban az apai felügyelet és nevelés edző hatásának hiányát kellek pótolni a csáktornyai élet, mely már a zsenge gyermekeket kiragadta a gyermekjátékok ártatlan örömei közül s figyelmüket komolyabb tárgyak felé fordította.

Csáktornya ugyanis a déli határszélek egyik végvára lévén; török részről folytonos zaklatásoknak s pusztításoknak volt kiéve, úgy hogy a vár népe még béke idején is kénytelen volt hadilábon állani, s így Csáktornya és környéke gyakori véres ütközeteknek volt színhelye. De a vár nép nem igen maradt adós és mikor csak szerét tehette, ki-kiosapott a portyázó török seregekre és sokszor dúsz zsákmánnyal tért vissza.

E szerint a serdülő kis Zrinyinek gyakran nyílt alkalmak hallani, mint szólal meg a harci riadó, mint hangzik fel a diadalmi harcsona; gyakran szemlélheté, mint tárunk fel a vár kapui, hogy belogadják a harciórról a diadal zászlóival visszatérő vitézeket. Latta a tömördek zsákmányt, az ejtett török foglyokat, az ellenség kezéből kiszavart zászlókat s a győzelem egyéb jeleit. De a várban már a régebbi időkből is sok oly

tárgy volt felhalmozva, mely viszályt ösei vitézségére emlékezteté. A folyosókon régi nászlók, a falakon számos puská és kard, egy-egy ós arczképe, egy-egy harci jelenet, a melyek mind a Zrinyi név dicsőségéről regéltek.

Sokszor láthatta, mint rebegnek a nemzet hő fiait áldást a hazára, áldást annak jövőjére.

Mind ezen külső hatások korán megédzettek a gyermek lelkét s előkészíték jövő hadi pályájára.

Alig volt 10 éves, midőn atyját elvesztette, a kit állítólag Wallenstein herceg, ama kor Haynauja 1626. decz. 18-án Pozsonyban személyes bosszúból retekkel megmérgezett. Tetemei a szentilónai kápolnában nyugosznak. Ezzel a gyermek életében is új fordulat állott be. II. Ferdinánd király, kinek Zrinyi György oly hő szolgálatokat tett, maga gondoskodott az árvákról, s további neveltetésük iránt Pázmánytól kért tanácsot. A biboros írpap meleg érdeklődéssel volt az árvák sorsa iránt, s gyámjuknak Domitrovics Péter zágrábi püspököt ajánlotta, ennek halála után pedig maga vette át a gyámiságot, s a fiukat előbb Grácba, utóbb az általa 1624-ben alapított nagy-szombati jezsuita főiskolába adta.

Főuratnak gyermekeinek nevelésében ez időtől új irány állott be.

Míg Csáktornyan neveltetésé inkább csak külső hatásokon és szemléleten alapult, addig Nagy-Szombatban a csaták hőssz sajjából a muszak szelid hajlékba vonul, a hői gondos vezetés mellett az elme és szív minden tehetsége magasabb szellemi kiművelést nyer.

A jezsuiták kiváló gondnal tanították a régi klasszikusokat, s a fiatal Zrinyi is mohó vágygyal főrekedett azok ismeretére.

(Folyt. köv.)

természet szigorú törvényéről: «add férjhez a leányt, mikor arra való!»

Igaz, a természet törvényét, mi magunk — férfiak — tiportatjuk a szülőkkel sárba, mert a leány alig tette le a gyermek cipőt, már is — ha gazdag sűrűen kopogtatunk az eladó leány házához s könyörgünk kezéért; s ha nem adják, pár év múlva vén leány nevet sütünk homlokára, mely annyit jelent: maradj magadnak.

Nem így Uraim! Hajoljunk meg a természet szigorú törvénye előtt, mely szerint a leány 24 éves koráig fejlődő rózsabimbó, kit, ha ez előtt leszakítunk, fejlődésében meggátolunk s vétket követünk el mind magunk, mind az állam ellen. Még nagyobb bünt követ el az a szülő, ki leányát 15–16 éves korában kényszeríti egy férfi oldala mellett az élet terheinek elviselésére.

Vagy nem-e a korai férjhezmenésükből származik a fiatal anyák pusztulása?

A mely fa, növény termő képességének teljes kifejtődése előtt hoz gyümölcsöt, termést, annak a rendes körülmények között satnya gyümölcsöt kell nevelnie; de egy szersmint satnya marad a fa, növény is, mert fejlődésének életműködésére szükséges anyagának egy részét gyümölcsének táplálására használja, melyből sem magának, sem gyümölcsének elegendő tápanyagot nem adhat: tehát mindketten satnyulnak, csenevésznek s pusztulásukat siettetik.

Más szempontokra is rá lehetne mutatni, melyek az elsatnyulásnak okai, ilyenek p. o. a tanulók túlterhelése a játéktól való elvonása, a szesz italok korai élvezete sat. De legyen elég mostanra ennyi!

Czélom csakis az, hogy a szülők és a társadalom figyelmét felhívjam arra, miszerint van ok gondolkodni a dologról, mert maholnap felkiálthatunk, hogy:

Mind ilyen volna már Árpád nemzedéke? Ily elsatnyult fajzat; ez hát Árpád vére? Ezeknek szerezték vérrel e szent hazát? Ezek nem érdemlik, ezek meg nem óvják!

Farkas Károly.

Különfélék.

Svastics Bened főispán ur Ő Méltósága e hó 16-án Csáktornyan megvizsgálta a szolgabírói hivatal s megelégedését fejezte ki. Innen Aló Lendvára utazott a d. u. vonattal ugyancsak a szolgabírói hivatal megvizsgálása végett.

Jubiläum Filipics János letenyei járásbírónak a bírói téren való működése 25 éves jubileumát e hó 9-én ünneplte meg a letenyei intelligentia. Mi is kívánjuk tisztelőivel együtt, hogy még sokáig szolgálhassa az igazságügyet jó egészségben!

Csáktornyai jótékonycélu nőegyletnek mult számunkban közölt híréhez kiegészítőleg arról értesítenek bennünket, hogy a szegény tanulók részére Bernyák Károlyné urnő, a szegények részére a tüzelőfa beszerzése és kiosztására pedig Cvetkovics Antalné urnő kéretett fel.

Csáktornyai emlékoszlop (széljaira Molnár Elek ügyvéd öt forintot adot át lapunk szerkesztőségének, mely összeget Perákra küldöttünk az emlékoszlop pénztárnokának. Fogadja a t. ügyvéd ura jó ügy nevében e helyen is hálás köszönetünket a szives adományért:

Párkó: Sándor jeles zenekara ma vasárnap a „Hattyu” szalóda éttermében fog hangversenyezni. A n. é. közönség pártfogását e helyen is kéri a zenekar tagjai.

Csáktornyai ipartanámai bizottság f. hó 12-én alakult meg újabb három évre. Elnöknek Ziegler Kálmán kir. közjegyzőt, alelnöknek Szeiverth Antal vendéglőst, gondnoknak Gräner Miksa kereskedőt, jegyzőnek Zrinyi Károlyt, az iparos-tanoncziskolai tantesület képviselőjét választotta meg. A tavalyi számadások átvizsgálására Morandini Bálint és Szeiverth Antal küldettek ki. A tanszerekkel hiányosan felszerelt tanoncokat illetőleg a bizottság megkeresi az iparhatóságot, hogy azok gazdáit maga elé idéztesse s esetleg bírságokkal kényszerítse, hogy tanonczaikat a szükségességekkel lássák el.

Varazdi városi zenekar kísérete mellett e hó 10-én Kristóf varazdi hegedűművész hangversenyt rendezett Csáktornyan, a „Hattyu”-vendéglő nagytermében. A közönség alig állott 16 egyénből, a hangverseny azonban mindennek daczára megtartatott. Kár, hogy oly kevesen jelentek meg, mert ugy a hegedűművész mint a zenekar játéka megérdemelte volna a közönség részéről a pártolást.

Helybeli iskolaszék f. hó 15-én tartott rendkívüli látogatott gyűlésén a szabadsággért folyamodott súlyosan beteg Szukovics Ferencz elemi isk. tanítónak egyelőre kéthavi szabadságot engedélyezett. A helyettesítéssel addig egy korábbi határozatának alapján minden további kötelezettség vagy igénytámasztás kizárásával, Czompó Andor helybeli kántort, okleveles tanítót bizta meg, ki ez alatt a kántori teendőkre nézve helyettesítéséről gondoskodik, mert e két állást az iskolaszék inkompatibilisnek tekinti.

„Muraköz” f. hó 11-iki száma nyílt terében S. F. alatt megjelent nyilatkozatra a szerkesztőség ugyan kimerítő választ adott, de szükségesnek tartjuk az igazság érdekében mégis megjegyezni, hogy a csáktornyai keresk. ifjak önképző-egyl. nem képezi hivatását nemzetiségi politikát üzni — czélja csakis a társas életet magyar szellemben fejleszteni, mely feladatának teljes mértékben meg is felel a miről mindazok, kik az egylet helyiségét már meglátogatták, meg is győződhetnek. Ha a „Muraköz” tekintetes szerkesztősége az említett nyilatkozat beküldőjét, ugy ismerné, mint mi — ha feltevéstökben nem csalódunk — ugy oly kimerítő válasza nem is méltatta volna. Hirschmann Henrik, Dornér József, Kopjár Sándor.

Orvosi specialitás. Lapunk nyílt terében találhatják olvasóink dr. Jutassy József fővárosi bőrgyógyásznak jelentését, melyben magát kosmetiqueurnek, azaz a Kosmetika orvosának is nevezi. A kozmetika azon ága a bőrgyógyászatnak, mely főleg azon bajok orvoslásával foglalkozik, melyek az emberi szépség rovására vannak. Ilyenek: a szeplő, a pürsenések (wimmerli), a tü-zők (miteszter), bőrfoltok, nap ütés, lencsék, szemölcsök, bőrvörösségek kézen, arcon és orron, hideg kezek és lábak, kicserepesedett ajk és durva, repedezett arc- és kézbőr, továbbá a kellemetlen izzadás, kelletlen szőrök (női bajusz), hajhullás, csenevész bajusz, és szakál, valamint a körmök összes betegségei és elváltozásai. Hasonló kosmetiqueur-orvosok ez idő szerint csak a legnagyobb világvárosokban működnek, hazánkban ez az orvosi specialitás csak most talált művelőre, pedig hány ember van, a kinek — sokszor már hivatásánál fogva — nagyobb bajt okoz a durva, szntelen, ránczos vagy szőrös arczbőr, avagy a kihulló, töredező haj és bajusz, mint valami komolyabb betegség. Dr. Jutassy, mint e téren

az első és egyetlen specialista, a magyar orvosi tudományt egy új ággal gazdagította, rendelése t pedig erősen igénybe veszi a fővárosi és vidéki publikum, mely a szépség helyreállítása, a szépség megóvása és ápolása céljából szakszerű kezelésben és tanácsban kíván részesülni.

„Iparosok Olvasótára.” A folyóirat egy-egy iskolai év tartamára terjed a tíz hónapra terjedő tanév alatt tíz füzet jelenik meg, — összesen 86 sűrű nyomott iv tartalommal, a mely a szükséglethez képest megfelelő képes illusztrációkkal lesz ellátva. A közlemények akként lesznek megírva, hogy nem csupán az egyes iparágakkal foglalkozókat fogják érdekelni, hanem közérdektűségükönél fogva bármely iparos pályán haladó egyén hasznos ismereteket szerezhet azokból. Tekintve pedig azon fontos körülményt, hogy a legújabb miniatéri utasításokban az iparostanoncziskolákban a szakirányu oktatásra kiváló súly van fektetve; s tekintettel arra, hogy az „Iparosok Olvasótára” ezen szakirányu tanoncziskolák részére hasznos tankönyveket is fog adni: bizalommal reméljük, hogy az iparostanoncziskolák felügyelő bizottságai, igazgatói és tanító-testületei alkalmas módot fognak találni arra, hogy az „Iparosok Olvasótára” valamennyi tanoncziskolában minél szélesebb körben elterjedjen, s hogy a tanonczok megtakarítandó filléreiből maguknak egy-szükséges és hasznos kézi könyvtárt szerezzenek. És a mint a vállalat szerkesztője Mártonffy Márton az ipariskolák orsz. felügyelője semmi fáradságot sem tart nagynak arra, hogy az „Iparosok Olvasótárába” hazánk legkiválóbb szakférfiaitól közleményeket szerezzen ugy a kiadóczég is minden áldozatot meghoz arra, hogy a vállalat tetszetős formában s az igényeknek minden irányban kielégítőleg jelenjék meg.

Az „Iparosok Olvasótárának” 1894—5 tanévi, tíz füzetes folyamának előfizetés vagy megrendelés utján való árát 8 forintban állapítottuk meg, Hazafias üdvözléssel Budapest, 1894. évi november hóban. Lampel Róbert féle cs. és kir. udvari könyvkereskedés (Wodianer F. és fia) Budapest, Andrassy ut 21. sz. Az „Iparosok Olvasótára” nak kiadója.

Hozzávetnylvánítás. Boldogult Ragyák Ferencz volt tükkeszentgyörgyi plebános síremlékének felállítására az alább következők, szeretetük és tiszteletük jeléül az itt felsorolt kegyeletes adományokkal járultak: Hodosán községből: Hirschmann Lipót, Kisfaludy Gyula, Hertarics Lénárd, Purics Menyhért, 1—1 frt, Purics Lénárd 75 kr, Purics Vincze, Tkáltsics Elek, Sztrahia Balázs, Kerovecz Vincze, Kiss Lőrincz, Tóth György, Loparcs Flórián, Vadla István, Steiner Lénárd, Narangya Flórián idősb., Zerna István, Blagusz János, Pandur Mátyás, Horváth Pál 50—50 kr, Vadla Mihály ifju 40 kr, Pintárics Mátyás idősb., Granatér Balázs, Purics András, Sztrahia Lénárd, Purics Pál, Oszura Péter, Vadla Mihály idősb, Kiss József 30—30 kr, Jurosecz István 25 kr; Purics István, Kráncsecz Tamás, Blagusz Lukács, Szabol János, Vlahuk Lukács ifju, Glád Antal, Pintárics György idősb, Vadla György ifju, Pintárics Mátyás Zadravecz Francziska, Nussol Károly, Nussol József, Vadla Lénárd idősb, Kopják István, Pandur Lőrincz, Bozsics Lőrincz, Mati Rókus, Granatér Lénárd, Gregorán Pál 20—20 kr, Vadla Jakab, Vadla Lukács 15—15 kr, Jurosecz András, Kerznár József, Krizsai János, Vlahuk Katalin, Vinczek Mária, Tiserics János, Skorjanez György, Hegedüs Lénárd, Bengesz Márkus 10—10 kr, Sztrahia Miklós 5 kr,

— Alsó-Posztakovecz községből: Szabó Imre 1 frt, Kontrecz Lénárd 50 kr, Horváth Mihály 20 kr. — Turcsiseca községből: Vlasits György 1 frt, Laczkovics Mátyás, Keresmár József 20-20 kr, Jancsics István 10 kr. — Alsó-Hráscsán községből: Branilovics Simon, Kollarics Róza 50-50 kr, Kollarics József idős 40 kr, Zerna Albert, Zerna Balázs, Szetnik György, Hegedüs Jakab, Zadravec Antal, Kollarics Ilona 10-10 kr, Kucsánsi Mátyás 5 kr. — Pálnovecz községből: Horváth Tamás 50 kr, Szabol András, Márcziós Teréz 20-20 kr, Novák Lukács, Baranasics Mátyás 10-10 kr. Befolyt összesen 26 frt 20 kr Fogadják a nemes szívű adakozók gyűjtőbizottságnak hálás köszönetét. — Hódosán, 1894. november 13. Hirschmann Lipót bizottsági pénztárnok, Purics István bizottsági elnök.

„Háztartás” czimvel Kürthy Emilné urnő szerkesztésében Budapesten egy nálunk egészen új irányu és hézagpótló lap jelenik meg szép kiállítása 16 oldal terjedelemben havonként háromszor (elsején tizedikén és huszadikán). Rendkívül gazdag tartalmából (78 állandó rovata van) csupán a fontosabbakat emeljük ki. A lap élén a nő-világ érdekeiről egy magvas irányczikket közöl, utána pedig: háztartás, konyha, lakás, fűtés, pincze, hálószoba, szalon, házi ipar, művészet, divat, fehérnemű, szabás-varrás, kézimunka, tudomány a házban, a szépség ápolása, a nők joga, keresetforrások, a kerestést különféle nemei, baromfi tartás, bevásárlási források, étlapok stb. stb. rovatok gazdag tartalma nyújt hasznos tudnivalókat a háztartás minden ágából. Ezekon kívül érdekesítő regényeket is közöl. Rendkívül kedvezmény, hogy a „Háztartás” olvasó közönségének megbízását díjtalanul elvégzi. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt és negyedévre 1 frt 50 kr, a mely a kiadóhivatalhoz, Magyar Nyomda Budapest VIII., József-utca 45. sz. alá küldendő.

— „Magyar nemzet története.” Szalay József kiváló munkájából ma jelent meg a második füzet, melynek ugy szövegéről, mint képeiről elismeréssel kell nyilatkoznunk. — A szerző e’obb a rómaiak harczait a germánokkal tárgyalja, azután áttér a hunok betörésére és Attila történetére, végül a hatodik fejezetben ama germán népekről szól, melyek hazánkban a hunok elűzése után uralkodtak. — A szöveget ugyanaz az élénk világos előadás jellemzi, a melyet már volt alkalmunk kiemelni, és a források felhasználása tekintetében is a legnagyobb lelkiismeretességet kell konstatálnunk. A képek egytől egyig rendkívül érdekesek és van köztük sok olyan is, a mely nálunk Magyarországon még sohasem volt reprodukálva. Csak még arra figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy e munka nem tudósok, hanem a művelt nagy közönség számára készült. Nem is egy évtized, hanem alig két esztendő fog kelleni befejezéséhez, úgy hogy az egész mű 1896. elején kapható lesz. Ez is nagy előnye a könyvnek, melyet ismételve melegen ajánlunk. Egy füzet ára 30 kr. Előfizetési ára negyed évre (6 füzet) 1 frt 80 kr, fél évre (12 füzet) 2 frt 40 kr. Egész évre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Az előfizetési összeget legcélszerűbben Lampel Róbert (Wod'aner F. és Fiai) kiadóhivatalának Andrássy ut 21. sz. a. küldendő be. A füzetek bérmentve küldetnek.

— „Herczog Ferencz hat lapjának” „Új idők” lesz a czime. Az első szám december elején jelenik meg és ugy tartalom mint kiállítás dolgában új lesz és kiváló. A közönség olyan családi lapot kap, mely-

nek minden egyes czikkét a legnevezetesebb magyar írók írják és a legjelesebb magyar festők illusztrálják. Elbeszélései hű képét fogják adni a magyar irodalom mostani fejlődésének és ismeretterjesztő czikkeiben hasznos tanácsokat és ügymutatásokat talál majd az olvasó. Herczog lapja az Új idők magyar, modern, és előkelő családi lap lesz. A december elején megjelenő számot a kiadók, Singer és Wolfner 250.000 példányban teresztk és kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldik meg. Előfizetési ára negyedévre 2 frt.

CSARNOK.

„Almanach 1895-re.”*)

Eszembe jut egy régi adoma Laubéiról: a legbiresebb német színházi direktorról. Mikor Grüne gróf a bécsi császári színházak igazgatója vele tárgyalt, hogy mily föltételek mellett volna hajlandó a Burgszínház igazgatóságát elvállalni, röviden így válaszolt:

— Öt évre föltétlenül szabad kezet kérek minden teendőimben

— Miért épen öt évre? — csodálkozott az intendáns.

— Az első három évben csupa ellenséget szerzek magamnak olyan emberekben, a kiket kénytelen leszek a színházról elkergetni, a negyedik évben jó barátokat szerzek és az ötödik évben végre rákerül a sor arra, hogy a színházért tegyek valamit.

Nos hát, Laube uramnak sokkal kedvezőbb helyzetben volt az Egyetemes Regénytár Almanachja! Ellenségei egyáltalában soha sem voltak, mert ki is gyűlölhette egy ilyen kedves, mindig mulattató czimborát! A jó barátok száma pedig már az első esztendőben legió volt, s ma ha — akár a fővárosban, akár a vidéken — belépünk intelligensabb család otthonába, biztos, hogy az olvasó-asztalon megtaláljuk az Almanachot.

Vajjon miben rejlik sajátképen vonzerejének titka, hogy évről-évré nagyobb tért hódít magának és má már mint házi barát szerepel, a ki ellen azonban még a legskrupulozusabb férjnek sem lehet kifogása? Azt hiszem, hogy ennek két oka van. Az első abban áll, hogy a szerkesztő és a kiadók épen csak a legjobbat tartották elég jónak az Almanach számára és aggodalmas gond nélkül rostálták meg az ide szánt közleményeket. A publikum, mikor kezébe veszi a díszes kiállítású kötetet, már előre meg van győződve, hogy a modern magyar elbeszélő irodalom javát kínálják neki mesésen olcsó áron.

A második, nem kevésbé fontos ok az, hogy az Egyetemes Regénytár Almanachja minden esztendőben hű képét adja a magyar elbeszélő irodalom különféle arnyalatainak és iskoláinak. Szóhoz jut benne a romantikus és a verista, az idealokat kergető író epügy mint az életet fotografáló. Minden geure megvan benne, csak épen az izléstelen és az unalmas nem. Ezt a kétőt közel jönni sem engedi a szerkesztő. És a publikum, mely mintegy kaleidoszkopikus tükörben látja együtt az egész magyar elbeszélő irodalom képét, örömmel kapkodja el az aranyozott kötésű csinos köteteket.

Lám, az idei Almanach is mily változatos nevekben és irányokban! Előcsarnokában Mikszáth Kálmán a szerkesztő fogadja a vendégeket, még pedig egy minden ízében zamatos humorral telített előszóval. Mikszáth az Almanach előszavából valóságos specialitást csinált már és a közönség évről-évre nagyobb várakozással néz elébe, mert jól tudja, hogy a szellemes tréfa alakjában sajátképen egy komoly, éles megfigyelésre valló esszét kap a magyar irodalom valamely ágáról és irányáról. Az idei előszó is olyan tösgyökeres magyarsággal és pompás humorral van megírva, a minőt csak Mikszáth tud produkálni.

A honnőroket az Almanach fogadó termében ki más csinálhatná, mint a magyar irodalom fejedelme. Jókai Mór. Egy régi adomát mond el, azzal a bűbajos költésszettel és meleg közvetlenséggel, mely még akkor is megrápija sziveinket, mikor már a realizmus rabságába ejtette, Jókai varázsszáva arra is képes, hogy lepaltantisa a

*) Almanach az 1895. évre. Szerkeszté Mikszáth Kálmán. Egyetemes Regénytár X, évfolyam III. és IV. kötete Singer és Wolfner kiadása. Ára diszkötésben 1 frt.

rablánozó és ismét élvezessen minket fantázia tündér birodalmába, a hol ő egészen otthon van. Jól esik kipihennünk attól a fáradságtól, melylyel sok modern könyv olvasása jár és nézni a csodás ragyogást, mely tollának nyomában keletkezik.

Francozias könnyedséggel és magyaros érzés melegevel csevegi el Szabóné-Nogall Janka az ő kis történetét, melynek czime „Hervadás”. De mintha a szabad természet lehellete csapná meg arcunkat, a mint a következő elbeszélésre átfordítjuk a lapokat. Igen, ez ő, a természetleírás nagymestere, a természet szépségeinek szerelmese, Bársony István. „Egy rab megszökött” az ő történetjének czime. Nyelv és tárgy egybeolvadnak benne és Bársony prózája ebben az elbeszélésben olyan tiszta és átlátszó, mint azon tengervegek egyike, a melyekről ő regélni szokott.

Lehet, hogy csak a véletlen adta neki szomszédul a nemrég elhunyt Juszt Zsigmondot, de akkor szereti ám a véletlen az ellentéteket. „Az utolsó lakó” nagy raffinement-nal van megírva, vagyis inkább megrápiolva. Meglátszik rajta, hogy szerzője előtt ott lebegett a modell. — Hevesi József olasz című novellája („Vorrei morir”) pszichiztikus világnézetre vall, de olyan érdekesítő, hogy szívesen elnézzük a szerzőnek a nők ellen táplált neheztelését. Vajjon igazi neheztelés-e ez, vagy csak afféle dépit d'amour? — Ignotus és Pekár Gyula elégtételt adnak a nőknek a férfiakkal szemben. Az ő történetjében („Valás után” és „Egy vén leány”) a férfi a bűnös és rossz, a nő pedig a jó. De azért nem hiszek nekik egészen, mert mintha kissé elfintorítanak arcukat a nő magasztalása közben. Az ilyen verista-féle írásokkal szemben mindig jó az elővigyázat, mert nagyon is éles szemük van és ismerik az életet. Békefi Antal telepítikus történetét mond el, a mely az apai érzésnek dicsőségével végződik és már ezért is rokoszenyre számít hat az olvasók tulnyomó részénél. Kozma Andor egy miniatúr-zsarnokot rajzol, a ki megejt késő korában és ledönti képzelte hatalmának számolyáról egy gyermek-mosoly. Murai Károly egy kis tréfát csevegi el. Kazár Emil érdekes mese szövegével hat, Tóth Béla azzal a lángoló fantáziával és keletiesen dus szinezéssel, mely az ő sajátja. Harmath Lujza után, a kinek témája a sziv világából van véve. Malonyai Dezső egy igazán párisi ízű történetet mond el és befejezi az elbeszélők sorát az, a ki meg is kezdte Mikszáth Kálmán.

Ó egy történet mond el nekünk a gyermekszobából. „A németke” ez a czime és el van benne mondva, hogy az ő fiaokája, hogyan sajátította el a német nyelvet. Hogy ha én fiatal és szép mama volnék, ezért a történetért nem restelnék egy meleg csókot a szerzőtől. Igazán megérdemeli!

S ezzel elmondtam volna mondókáimat a tegyezzb Almanach tartalmáról. Hogy külső kiállítása is méltó ennyi szépséghez és jószághoz, mondanem kell talán. Erről már a kiadók neve kezdek.

Szerk. üzenet.

Perla k. Azokkal, akik magyar nyelvet nem az anyatejjel szívták magukba, szívesen elmegyünk munkáik közölhetőségének elbírálásánál a legvégsőbb határokig, s jobban örülünk egy nem magyar születésű egyén gyenge dolgozatának, mint egy magyar anyanyelvű egyén jó dolgozatának; mégis verseit a legjobb akarat mellett sem közölhetjük. Ma'ok ellevetéseül mutatványul verseiből pár strófát bemutatunk:

Az ősz mulik.

A szántóerdekek, mezők erdők s rétek,
A telet szomorúan saj nélkül átélenek.
Middőn közlödnek a szép tavaszi napok,
Örül nekik az egész természet: mondhatok
Különösen a gyermekeknek kinyilik az élet
Kik a pillangók után átfutnak az egész rétet.
A szerelem.

Ha tudnál, hogy mily nagyon szeretlek,
A szívem utánad néha csak szét nem reped
S szüntelenül reád gondolom,
Még egy áldott perczig sem nyughatom,

MARGITAI JÓZSEF.

Laptulajdonos és kiadó;

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

MEDJIMURJE

8 urednikom može je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tične se sadržajane novina, naj se pošiljaju na ime Margitai Josefa urednika vu Čakovcu.

Izdateljstvo:

Kalšara Fischer Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju.

na horvatskoj i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk. Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“ „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i šal računaju.

Nekaj od kalendarov.

A. Gradjanski kalendari.

Reč »kalendar« dohadja od latinskoga »calendarjum« (odnosno od »calendae«), kaj znamenuje razdelbu kalenda, jedne od trijuh perioda rimskoga meseca.

Ta se reč rabi, da označi registre, koji sadravaju razdelbu vremena vu pojedine dele, i da pokaže sljed dana, mesecov, godišnjih doba i svetke.

Julijanski kalendar, nazvan je »stari stil« a rabe ga samo sljedbeniki grčko iztočne vure. Utemeljil ga je Julij Cezar 45 ljeta pred Kristušom. Ar ljeto nema 365 dana već po prilici 365 dana i 6 vur odredil je Cezar, da se vsake četrtte godine za 24. februarom dodene jeden dan, da se tim onaj manjak od 6 vur nadoknadi. Nu kak je taj račun né bil zevsema točan, zaostali su grčko-iztočnjaki za katoličkim kalendarom za 12 dana. N. pr. kad katoliki imaju 13 januara 1895. grčko-iztočni imaju novo ljeto (1 januara) Tak bude do 1. marcjuša 1900 ljeta; doklam vu XX. stoljetju zaostal bude julijanski kalendar za 13 dana.

Gregorijanski kalendar. Već se vu XVI. stoletju opazilo, da julijanski kalendar nije točan, da zaostaje po pravom

računu za 10 dana. Zaradi toga odredil je papa Gregor XIII. da se 5. oktobra 1582. jeta polvisi za 10 dana pak, da se broji kak 15. oktobra. Ov su kalendar poprimili malo po malo vsi kulturni (izobraženi) narodi. Naproti Rusi, Bugari, Srbi i Grki zadržali su način brojenja po julijanskim kalendaru.

Židovski kalendar. Ravna se po gibanju sunca i meseca. Godina je razdeljena vu mesečne mesece (po 29 ili 30 danov) a ima ih 12 (navadna godina) ili 13 (embolismična godina). Obične godine imaju ili 353 dana (manjkava godina), ili 354 (pravilna godina), ili 355 (obilna godina). Embolismične godine (po 13 meseci) imaju po 383, 384 ili 385 dana. Nve se dve fele godina izmenjuju tak, da su u ciklu od 18 ljet uvek embolismične 3 a, 6 a, 8 a, 11 a, 14 a, 17 a, i 19 a. Godina 5654. (ko a odgovarja katoličkoj od septembra 1893. do oktobra 1894) je po broju sedma, anda je obična; dočim je 5655 godina (jer je osma) embolismična.

Mohamodanski kalendar. Ravna se zevsema po gibanju meseca. Ljeto (godina) ima 12 meseci (po 29 ili 30 dana) sa 354 (navadna godina) ili 355 dana (obilna godina) a zaostaje za 11 dana za pravom sunčanom godinom. Dneva 5 juljuša ljeta 1894. počela je mohamodanska nova godina 1312.

B Cirkveni kalendar.

Vu cirkvenom kalendaru ima svetkov, koji padaju navěk vu isti dan meseca (nepomični svetki), a ima ih takvih, koje vsakoga ljeta (godine) mjenjaju svoj položaj (pomični svetki). Najglavniji elementi za preračunavanje pomičnih svetkovinah jesu sledeći:

1. Zlatni broj je period od 19 ljet, poslje kojih mesečna godina počimlje sa istim danom, kojim i sunčana. Ov zakon je iznajdjen od atenskoga astronoma (zvvezdoznanca) Methona (482 ljeta pred Kristušom), a uzneseni sugradani njegovi zarezali su to iznašastje zlatimi slovi vu mramor. — Period taj služi, da se preračuna mlad (mladi mesec) a najpače onaj, koj odredjuje Vuzma.

Vuzem mora navek, da bude prve nedelje za punoga meseca, koji se pojavi po 20 marcjuša.

2. Epakta naznačuje broj dana izmedju zadnjega mladoga meseca i 1. januara. Tak je n. pr. za ljeto 4, t. j. zadnji je mlad bil 4 dane pred 1. januarom, anda 29. decembra ljeta 2895.

3. Nedeljno slovo. Vsakomu danu tjedna vu obratnom redu odgovarja po jeden od prvih sedem slove navadne abecede: A = nedelja, B = subota, C = petek, D = četertek, E =

ZABAVA.

Štakorski otvor (tvarilo.)

Jednoč dojde u apotheku nieki dečko te zaprosi apothekara, da bi mu dal nekakov otrov za štakore, jer pošto su već tak bezobrazni, da pričmu isto remenje i hamote gledati, veli: »poslali su me japs, da iz apotheke nekakov otpov donesem, s-kojim bi je pootrovali — samo prosim nek mi dobro naprave, jer nam preveć škode dolaju«.

Apothekar: »Za koliko hoćeš moj sinko?«

Dečko: »Tak, jedno jezera ih bu po avoj prilici.«

Apothekar: »Nepitam te koliko je štakorov, nego za koliko penex hoćeš otrov?«

Dečko: »Aha! — No nek daju za forint.«

Apothekar mu sad tvarilo priredi i sve ga točno podučil, kak ga ima i gde podmetati osigu-avajućil ga, da ako bu sve tak delal, uspieh nemože manjkati te će štakori svi do jednoga, bez milošće i pardona, za na sve vieke viekoma otrovani poginuti.

Dečko vzeme otrov i ošide. Za osam

dni dojde sam otac toga dečka u apotheku te veli apothekaru: »Još su svi živi, zdravi i veseli.«

Apothekar ga nepozna te zapita: »Tko je živ, zdrav i vesel?«

Seljak: »No moji štakori. Njihov otrov, kaj su mi ga po dečku poslali, nikaj nije hasnil — niti da bi samo jedan od njega bil zbetežal a kamo li poginul.«

Apothekar: Aha, te je bil onda vaš dečko, kojemu sam otrova za štakore priredil? — A jeli ste sve i onak napravili pri podmetanju, k.k sem ja dečku rekel?«

Seljak: »Jesem!«

Apothekar: Nevlerujem! — Jeli ste otrov na friški kruh pomazali?«

Seljak: »Jesam!«

Apothekar: »Z-drvenom žlicom?«

Seljak: »Je!«

Apothekar: »I onda pred lukuje po stali nametali?«

Seljak: »Je!«

Apothekar: »Na suho miesto?«

Seljak: »Je!«

Apothekar: »I štakori nisu hoteli zderati?«

Seljak: »Ne!«

Apothekar (srdito) »No k vragu! Onda

vaši štakori nikaj nevaljaju, jer ja sam vam poslal dobroga, friškoga i jakoga otrova«.

Kaštiguvan radi odiece.

Start general Laudon bil je pravi austrijski junak, koj se je u mnogih prilikah kakti takov izkazal, k tomu je bil vrlo eprija teljen u občenju s-ljudmi, koj negledač na svoju generalsku čast, znal je više krt s namršu, sa prostem seljaki sedeš za tolom, snjimi zajedno njihovu večerju, sastojeću iz cieloga krumpira ili graha s-ocotom i koščić, njim uljem, trošiti, A kaj pak je još najčudnovatije bilo, do oprave nije nikaj čraal-akoprem bi to kakti soldat bil moral, jedino u paradji, onda je bil, kak se veli, kak da bi ga iz škatulice vzal.

Jednoč je njegova vojska marširala čez gornju Austriju te je u jednom trgovišću mala pol dana počinka. Za generala Laudona bil je odredjeni kvartir pri jednom trgovcu istoga miesta te je ovomu bilo naloženo, da za generala pripravi navadni purgarski obed. Trgovac vesel, da bu tak vriednoga gosta u svoju kuću imal sreću prijeti, naloži svojoj ženi, da malo bolji obed priredi, nego ga navadno imaju i stim ošide po svojem poslu.

Zena otide u kuhinju i pričme sve za

srēda, F tork, G — pondēljek. Žnjim se označuje 1. januara, pak vsaka navadna godina ima jedno nedeljno slovo: ljeta 1895. je F. anda je 1. januara tork. Pre stupno ljeto ima dva slova n. pr. 1896. ima ED, tak da do 25. februara vrēdi E, a onda do konca ljeta D. Sljedećega ljeta 1897. bude slovo C (petek). ljeta 1898. B i tak dalje vse vuobratnom redu.

4. Rimski indikcija je doba od 15 ljet, po kojimi su Rimljani podavali posebne daće pak po njoj računali vrēne. Vezda ju rabi cirkva katolička samo da ravna datum papinskih bula.

Godina	Zlatni broj	Epakta	Sunč. ciklus	Rim. ind.	Nedeljno slovo	1. januar pada vu	Vuzem
1895	15	4	28	8	F	tork	14 aprila
1896	16	15	1	9	ED	srēdu	5 "
1897	17	26	2	10	C	petek	18 "
1898	18	7	3	11	B	subotu	10 "
1899	19	18	4	12	A	nedelju	2 "
1900	1	29	5	13	GF	pond	15 "

5. Iz najti datum vuzma more se na sledeći naōin:

N. pr za ljeto 1898.

a) Od dvejeh posljednih brojka (98) rečene godine treba odbiti 4 (anda 94) i ov broj podeliti sa 19. — Po tom bude $94 : 19 = 4$, 18 je ostatek, a to je zlatni broj.

b) Od zlatnoga broja odbija se 1 (anda 17) i pomozi se 11 t. i $17 \times 11 = 187$ a od toga se odbije najveksi od 30, koji se najviše približuje broju 187. Vu našem 210 bilo preveć, ar je 210 vekši od 187 slućiu je $30 \times 6 =$ (dok bi n. pr. 30×7 a to nesme biti.

Anda imamo 187 - 180 = 7 je epakta.

c) Epakta treba konačno odbiti od 44, pak bude $44 - 7 = 37$. marcija ili točno 6 aprila je pun mesec

Nego ar vuzem pada navek vu nedelju a znamo po tablici E, da je 6. aprila (ljeta 1898) srēda, onda hoće 10. biti nedelja i to Vuzem.

6. Pomične svetkovine. Kad je tak dokazan den vuzma, lahko je iznajti dane pojedinih pomičnih svetkovinah:

1. Septuagesima je sedma nedelja pred velikim tjednom; ili 63 ljeta pred vuzmom;

2. Čista srēda ili pepelnica je 18. dan po septuagesime;

3. Prošni dani jesu molitve črez tri dni, koji su pred zastupljenjem Kristuševim;

Zastupljenje Kristušvo vu nebo dojde 10 dni pred Trojaki;

5. Trojaki su vu 7 nedelji po Vuzmu. a zmišljavaju nas na dohodek Sv. Duha na Apostola;

Sveto Trojstvo, vtemeljeno na čast Sv. Trojici od sv. Štefana, biskupa liezkoga (ljeta 920) dohadja tjedem dni po Trojaki;

7. Tělovo vu četrtak po sv. Trojstvu, a na čast svetoj Pričesti vpeljano od pape Urbana IV. vu 12. stoletju;

8. Advent pošimlje vu 4 nedelju pred Božića i to najraneše 27. novembra, a najkesneše 3. decembra.

Priredil:

Glād Ferencz

KAJ JE NOVOGA?

— Njegovo Veličanstvo darovalo je siromakom vu Budimpešti 5000 forinti, siromakom vu Gđdđlđ-u 300 forinti, a od poplave postradalim vu marmaroškoj varmegiji 1500 forinti.

— Sultan (turski cesar) namerava englezkoj kraljici podeliti red osmanlijske dinastije, a princu Waleskom Imtiazov red.

Nesgoda nadvojvode Reinera.

Kad je nadvojvoda Rainer ovih dnevor vu Bademu jahal po Vilhelmovi vullici, poplašil mu se je konj, ter ga hitil. Poleg idući

ljudi priskoćili su nadvojvodi vu pomoć, ali se je nadvojvoda medtimga sam podigel, zajahal na konja i odjahal dalje. — Taki za par danov javili su telegrafom iz Beča, da ova nesgoda neće imati nikakvih nepovoljnih posljedica po nadvojvodu.

Pobunili se muzi.

Vu Husstu, marmaroškoj varmegiji vu Magjarskoj, pobunili su se ovih dnevor seljani zaradi oblastnih odredbah glede pokapanja ljudi, koji su od kolere vumrli. Pred tremi tjedni pojavila se kolera vu Husstu, ter je vsaki dan vumrlo nekoliko ljudi. Na grobju za one, koji vumreju od kolere, na kojem do vezda nije bil još nigdo zakopan, ima vezda već 36 mrtvih. Oblast je odredila najostreše mere, da se kolera nerazširi. Vulice, vu kojih je bilo kolernih batežnikov, zatvorene su stražam, kak i hiže, vu kojih se beteg pojavil. Žandarska postaja pojedana je, vlada je poslala doktore i instrument za desinfekciju, škole su zaprte, senjmi prepovedani, Poleg vsega toga drži narod, da su doktori zdenice ogiftali, ter da imaju nalog i siromašni puk ogiftati, ar ga ima preveć, ter je orsagu na terb. Vu tom bedastom mišljenju boji se ljudstvo od doktorov, ter ne samo da se taji beteg, nego i mrtve skrivaju. Vu srēdu se dogodil slućaj, da je jedna žena od kolere zbatežala, a da nije b'il pozvan doktor. Kad je vumrla, ostavili su ju vu postelji ter kad je vu petek vumrla i njezina kćerka, onda je komaj prijavila rodbina te slućaje.

Vu tork vumrle su opet 3 osebe. Istoga dana vu jutro izišel se je narod po vulicah, ter se tajno razgovarjal. Zaključili su oteti mrtve oblastim i pokopati jih na skupnom grobju. Dva mrtvi bili su već na počastnom grobju pokopani, a tretjega je upravo blagoslavljjal svećenik, kad na jenkrat ljudstvo je nahrupilo na grobje i odnesli mrtvoga na obće grobje. Sedi plebanuš nije se mogel tomu suprotstaviti, ter je na obćem grobju čekal, dok se je novi grob izkopal i dok su mrtveca pokopali. Pojaksani žandarski odel

fini i dobar obed prigotavljati i dok je ona u najvećoj brigi i poslu, eto ti generala pred kuhinjskemi vrati sa njegovim navadnem „Dobar dan gospa“. Ona ga pogleda te mu nlijudno odzdravi, ali jer je bil posve prosto oblećeni, nije se niti iz daleka mislila, da je to general, već je bila u stalnoj misli, to mora njegov poslužok biti, koj je naprvo došel u kvartir. Ona još niti na pol nije bila s obedom gotova, a soldati su već domarširali! — Onak u stiski i naglosti veli tomu umišljenomu poslužniku: „Prosim vas dragi prijatelj, nuderte mi malo pomorite, da bu obed prije gotov“. General odmah odloži svoj kepenjek i pričme drva za komen na male komade kalati.

U to dojde trgovac, koj je generala od prije već poznal, domov, te kad ga spazi gde drva kala, zavikne: „Ali za pet ranjski gospodin general, kaj to znamenuje?“

„Kaj drugo“ — odgovori general — „nego da sem kaštiguvan radi moje zločeste odieće.“

Razme muziku.

Jedan izsluženi soldat, koj je u ratu nogu zgubil, imal je pravu u invalidni zavod stupiti, gde su onda takovi za dielo nespособni izsluženi soldati doživotno stanom i

hranom obskobljeni. Ali jer se i tam imaju soldačke regule obdržavati, ranu u jutro stajati u osam sati na večer već u postelji leći, ostale druge regule, nije, nije mu se hotelo nutar iti, nego si je od soldačke oblasti izprosil, da mu miesto toga kupe jedau verklec, s kojim si bu mogel kruh služiti, pak će mu to penzija biti. Na njegovu anda želju, kupili su mu zaprošeni verklec i on šnjim otide po svietu od hiže do hiže igrajuć svoj gigerl marš, sekserl polku i ostale navadne komade, koji su u tom verklecu bili.

Jednoć dojde u jedno dvorišće, postavi svoj verklec na poznate škrake i pričme svoj „Tanti pampili igrati. U to dojde črez dvorišće jedan njegov poznani, koj je zjuim zajedno pri militaru služil. Kad ga opazi, ide knjemu, pruži mu ruku te ga pozdravi: „Servus Joška! — Već te dugo nisam videl. A kak ti kaj ide?“

„Ha nejde mi baš najbolje“ — odgovori mu invalid — „ali bi mi još mnogo gorje išlo, da to malo muzike nebi razmel — gotovo bi moral zgladeti.“

Examen.

Izpit iliti examen teče, dijak medicine siedi pred izpitnom komissijom, professori ga

zpitavaju, kak to oni već znadu, da je človeku sve po zimi vruće a po lietu zima. — Bog zna, kak bu zišel? — Jeli bu izpit položil? — Ovak si misle njegovi sudrugi koji ga dole u ganjku čekaju, dok dojde ter im pove, jeli je gotov ili pak bu još jedau krat moral dojt k zelenomu stolu sedet.

Bog zna, jeli se je taj čoviek kaj vučil i jeli toliko zna, da bi mogel na svoju ruku ljudi vraćiti? — Ovak si opet misli professor sudbene medicine te mu zada pitanje, iz kojega odgovora budemo taki videli, jeli je dijak rigorozum (examen) podnesel, ili pak bu još jedau krat moral na rišpet dojt k zelenomu stolu.

Professor digne jednu čoviečansku kost, te mu ju pokaže pitajući ga: „Neka oni meni gospon kandidat poveju, kak dugo je ova kost u zemlji zakopana ležala i jeli je muskoga ili ženskoga spola?“

Dijak odgovori. „Nazočna kost je od poslie smrti onoga, čija je, u zemlji ležala, a spola je ženskoga, jer se veli ova kost.“

Dalnje pitanja više nije dobil. — Kaj mislite jeli je examen podnesel ili pak je moral još jedau krat k zelenomu stolu? Koj nije na čistom, neka popita jednoga gosp. liečnika, on bu mu povedal jeli odgovor dobar ili ne.

Em. Kollay

pod vođenjem gradškoga kapetana potrebuval je, da se mrtvee prenese na pušastno grobje. Narod se je tomu protivil; ter zagrozil gradskomu kapetanu, da ga ymoriju, a na koncu navalili su i na šandare. Žandari išli u suprel sa nateknjimi bangonetami, ali narod je stakak živi zid. Žene, mužkarci i mladi dečki suprotivili su se šandarom, jednomu šandaru vzeli su pušku, koju su pretrgnuli, a sa drugom teško ranili žandara. Žandari su streljali vu zrak, i kad je i to ne pomoglo, sprožili su puške vu narod i nahrupili na nje s bangonetami. Jeden muž zrušil se odmah mrtve na zemlju a vno go ih je ranjeno. Vezda stopram su mogli žandari narod pretirati. Ranjenih je do 60, med ovimi 20 žen. Nemir nuise još vtažil.

Zadušil se.

Vu Novom Sadu vu Adamovićevoj fabriki konjaka (cognaca) opal je težak Ivan Szimitz vu lagev, koj je bil napunjen vu čim konjakom, ter se je vu konjaku zadušil.

Uzlmanje državnih notah iz prometa,

Meseca oktobra bilo je samo još 24 4 milijunah državnih notah po jeden forint vu prometu. dokle se je od konca juliusa uzelo iz prometa 35 milijunah. Zvu toga povećeno je iz prometa 9 milijunah državnih notah po 5 i 50 forinti, za koje su izdan banknote, ter vezda vu čiom ima još 822 7 milijunah forintah državnih notah vu prometu.

Kratke novosti.

Nj. c. i kr. Visost erchercog Karlo Ljudevit, koji bude cara i kralja zastupal pri sprevodu pokojnoga ruskoga cara Aleksandra III., došel je vu prešestnem tjednu sa, svojeg imanja vu Kiss Tapolcsány vu Beč odkud bude odputoval vu Petrograd.

Grčki kralj ptujući vu Rusiju, gde bu nazočen sprevodu pokojnoga ruskoga cara došel je vu Beč.

Na zapoved cara Nikole bude se odprla vu Moskvi subskripcija, da se podigne spomenik caru Aleksandru III.

Na jezergodišnjoj jubilarnoj izložbi vu Budimpešti izložila bude Turska vse dražocnosti, koje se odnose na Magjarsku.

Kolera vu izhodnoj Galiciji se širi I ovdi konstatovano više sluđajov.

Na željezničkoj postaji vu Venceu našli su mrtvoga Eugleza, koji se je sam vubil, jer je vu Monakovu izgubil na kartaniu dva milijuna frankov, koji nisu bili njegovi.

Vu osobnom cugu, koji je vu tork iz Rutkah prispel vu Budimpeštu, našli su vu vagonu drugoga razreda mrtvoga pješakoga kapetana. Na desnoj sljepoćici videla se rana od kugle. Oficir se je sam strelil. Zove se Ivan Kubias, kapeta vu 25. pješajkoj regimenti, koja je vu Losoncu vu posadi.

Priznanje na smrtnoj postelji.

Čitamo vu budimpeštanskih novinah sje-dece: Pred sedem let izniknul je iz Kaposvara mlinar i pek Jakob Rosenbaum. Držalo se je; da je pobégel od svojih kreditorov. S vremenom zaboravilo se zevsema na ovu sgodu, dok dneva 8. novembra napokon nije izšlo nečekivanim načinom istina na videlo. Vu jednom selu blizu Oséka pozval je nekakov na smrt betoven kelner svečanika da ga spové, ter mu je prizral, da je sedmimi ljetmi, dok je bil kelner vu jednom hotelu vu Oséku, vubil, (vmoril) vu tom hotelu nasstajenoga Jakoba Roseubama, ter ga

porobil. Tak se dočepal 3000 forinti vu gotovom i vsake fele vrđnostih papirah. Vmorjenoga pokopal je vu pivnici, ter je označil poblize mesto, se gde izniknuli mlina more najti. Na prijavu svećenikovu preizkalo je redarstvo pivnicu i za istinu našlo je čovečji kostur i komadiče oprave, koje je rodbina Rosenbaumova prepoznala kakti dčla ujevovoga odžla. Istraga se nastavlja.

Magjarske palice za šetala u Ameriki

Poleg izveštenja nevjorskoga konzula, onde jako iščuju magjarsko drvo za palice za šetanje, tak da jeden poslovnik lani do 30 jezera forinti vrđnosti drva za takve palice dal odpeljati iz Magjarske. Najbolje se išče fino črešnjovo, višnjovo, oskorušov i divjegakostauja za kojeg hiljade dobiti je 400—600 frti, do im drvo agacije za palice, za jezero 80—100 frti plaćaju u Magjarskoj.

Drvo pošču u 1—4 godini, te ga onak kako je odpeljaju, najviše, ako ga na jednom kraju svineju. I lepa vinika najde na kupca. Gde je anda ovakvog drve, pisati polovniku ali nemački.

Dobre zepne i stene vure za fal cenu moći dobiti pri Pollak Bernatu vuraru ve Čakovcu (Pijac, Sparkassa). Pri njem se uzimljeju vure takaj za popravak za falcenu.

Od česa kokoši mnogo nesu?

Od leta do leta više i više iščuju i kupuju jaja te koliko gazdarica iz jajah unutra dobi, neje posljednja stvar, da kokoši koliko nesuju, pri jednoj istoj hrani osobito pak sprotulétja, gda su jajca najdražesa, jeli za rana se haplju ktomu.

Naravski je stvar pak ipak mnoge nemisle na to, da gdo oče mnogo jajec mora najprije dobro nesuće kokoši imati. To pak, da nam po dvoru dobro ili zlo nesuće kokoši trejeju, ne je ravno posel sreće; brižna gazdarica i sama mnogo more k tomu doprinesti, da bude imela dobro nesuće koko.

Čovek bi mislil, da je tomu lahko pomoći. Priskrbiti si je treba vezda po orsagu se šireče inozemske fajte. Samo da ove lepih penez kostaju, navadno više jedu nego navadna mladina, domaća, te su još i ca tjiveše tak, da oni koji su snjimi pokušaj načinili, znaju iz skatavanja, da neškodir ako čovek i od ove vrsti hrani jeden pae kokoših i jeden par pevcah, još i za domaće kokoši da po njih uzmognem veke piščući odhraniti samo; da bi ovakve zadržavio bila skupa zabava. Skušanoj gospodario to niti ne je potrebno, ona si zna dobre nesuće kokoši odhraniti, i to brez svak, coprije, tak da napazi i iznajde med kokošini si, koja je najbolja nesuća, koja najveć jajec iznese na ljeto. te najraniše počme nesti, te onda od ovakvih polaze joj jajca pod kvodku Ovo jedno dve leti nastavljajući, dočeka radost, da joj kokoši sve više jajec dadu, brez da bi mnogo jesti potrebuvate, ili pak cartljive bile, kak su inozemske fajte.

Ima izvan toga mušterija i drugoga izlaza. Nesmeju se stare kokoši držati, ar stara kokoš daje doista dobru juhu, ali to je najdražija juha, ar dok ostarala, mnogo je više pojela, nego je jajah dala. Gdo s mladinom ima posla, on bude znal, pa ako nebi znal, lahko napazi, da kokoš u drugoj godini najviše nese, tretjoj vre menje;

dođim pako kokoš u drugoj godini se more još u račun pod pečenku uzeti ali i doma pečenku daje, gde u varošu takva dobru prodju ima, ili gde i pri domu mnogo mladine se troši, dobro bude, da se nakoncu drugoga ljeta uedržimo ju podnipošto dalje, ar u četrtjoj godini vre jako malo nese.

K tomu medjutim i to spada, da sprotulétja opet raniše nasadimo, da se piščući izlégnu. Iz piščeta u aprilisu izlegloga pri dobrom hranjen u piščenka iste jesene vre nese redovito, čemu sa gojitel raduje, ar u to vreme su i jaja dražesa. Zatim pak iz ovakvog ranog izvalenja mlad na se do zime bolje objača, bolje more prezimiti črez zimu preživiti, kak kesnešega izvalenja, koja je vre samo a pečenku.

(Konec sljedi)

Nekaj za kratak čas.

Zagonetke.

Kakva je razlika izmed elefanta i muhe?
 Jaka velika.

Zakaj se zajec nazad odgledava, kad ga pes t'ra?
 Ar nema odzad oči.

Zakaj vrabec skače prek ceste?
 Ar hoće na drugu stran.

Zakaj se postavlja cirkva vu selo?
 Ar se nemre selo na cirkvu postaviti.

Zakaj čovek gleda vu kupicu, kada pije?
 Kad bi čovek vu kupici bil, gledal bi van.

Kakva je razlika izmed punog čoveka i pune flaše?
 Pun čovek navadno se zruši, a puna flaša još čvateše stoji.

Koja je spodobnost (sličnost) izmed vage i žene?
 Obedem je jezik redko gde miren.

Koja je razlika izmed sunca i jedne klobasice?
 Da sunce izhadja toplu iz izhoda, a klobasica iz lonca.

Koja je razlika izmed gonjed purana i rekavija?
 Puran je za žive, a rekavijem za mrtve.

Čemu nosiju mlinari bele kape?
 Da si glavnu pokriju.

Kaj to znamenuje, kad sraka na jednoj nogi stoji?
 Neznamenuje ni kaj.

Gda se seno kosi?
 Nigd, ar se samo trava kosi.

Priredil:

Glád Ferencz.

ODGOVORNI UREDNIK
MARGITAI JOZSEF
Glavni surednik
GLÁD FERENCZ

Gabona árak. — Cena žitka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frt	kr.
Buza	Pšenica	5.75	—
Zab	Zob	5.50	—
Rozs	Hrż	4.60	— 4.80
Kukoricza ó	Kuruza stari	5.25	— 6.25
" uj	" novi	5.30	— 6.29
Árpa	Ječmen	5.60	—
Fehér bab uj	Grah belt	8.—	—
Sárga " "	" žuti	6.75	—
Vegyes " "	" změšan	5.—	—
Lenmag	Leu	10.—	—
Bükköny	Grahorka	6.—	—

**VASUTI MENETREND
CSÁKTORNYÁN.**

Indul	Napszaka	óra	Perce	Gyors- pósta- és vegyesvonat
Kanizsa felé	Reggel	4	39	gyorsv.
"	Délben	11	39	"
"	Éjjel	10	07	postav.
"	Reggel	5	52	vegyesv.
Pragerhof felé	Reggel	6	06	postav.
"	Délután	4	15	"
"	Éjjel	1	17	gyorsv.
Zágráb felé	Reggel	6	50	vegyesv.
"	Délután	4	20	"
Varazsdig	Este	10	17	"
"	Délben	11	44	"
Bobára	Reggel	6	06	"
Egerszegre	Délután	4	28	"
Érkezik				
Kanizsa felől	Reggel	5	51	postav.
"	Délután	4	01	"
"	Éjjel	1	14	gyorsv.
"	Este	9	32	vegyesv.
Pragerhof felől	Reggel	4	36	gyorsv.
"	Délben	11	29	postav.
"	Éjjel	9	55	"
Varazdról	Reggel	4	22	vegyesv.
"	Délután	3	50	"
Zágrábból	Délelőtt	11	17	"
"	Este	9	30	"
Egerszegről	Délelőtt	8	52	"
Bobáról	Este	4	42	"

Nyílttér.*

* Ezen rovat alatt közöltekkert nem vállal felelősséget a Szerk.

Egészselyem, mintá ott Foulárdokat (mintegy 450 különböző fajban) méterenként 75 krtól 3 frt 65 krig, valamint fekete, fehér és színes selyemszövetek 45 krtól 11 frt 65 krig szállít — sima, koczkás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240féle diszpozíció és 2000 különbözőszín s árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen a privátmegrendelők lakására Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czímezett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Értesítés.

Külföldi tanulmányutamról visszatérve, lakásomat Budapest, egyetemter 5. szám alá helyeztem át.
Rendelés délelőtt 10-1-ig, délután 3-4-ig. Levelekre szívesen válaszolok.
Dr Jutassy József,
bőr- és bujakór-specialista
Kosmetiqueur.

Ajándéktárgyak nagy választékban.

POLLÁK BERNÁT

órák és ékszerész Csák tornyán,

Főter., az új lakareképenztári épületben.

Ajánlja dusan felszerelt

SVÁJCZI ZSEBÓRA-
arany-, ezüst- és chinai ezüst-áru
raktárát.

Ajándéktárgyak nagy választékban

olcsó árakért.

Minden e szakmába vágó javításokat, jótállás mellett a legolcsóbban, lelkiismeretesen és gyorsan eszközölöm.

Olcsó árak mellett

Figyelmeztetés!

Tévedések és félreértések kikerülése végett a nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy cégünk alapító főnöke, id. **DIETRICH EMIL** úr által az 1865-ik évben létesített

Dietrich és Gottschlig

cég — minthogy Gottschlig József úr az egyedüli volt társtulajdonos időközben meghalt és neje mint beltág a cégből önként kilépett, — összes áruit, üzleteit és ingatlanait az alulírottak, mint a fennállott cég utódjai tulajdonába mentek át.

Kiváló tisztelottal

ezelőtt **DIETRICH és GOTTSCHLIG**

cs. és kir. udvari szállítók, tea-, rum-, ognac- és palaczkőr-nagykereskedők

BUDAPESTEN

KÖZPONTI IRODA: IV., Régi posta-utóza 10. sz.
UDVARI TEA- ÉS RUM-RAKTÁRAK: IV., Váci-utóza 18. sz.
IV., Kigyó-tér 1. sz.
VI., Andrassy-út 33. sz.
VÁROSI PALACZKSÖRRAKTÁR: IV., Aranykéz-utóza 1. sz.
ÁTVITELI-PINCZÉK ÉS RAKTÁRAK: Kőbánya, Füzér-utóza 30. szám,
(saját telephelyen.)

Távíráti cím: **DIETRICHFL**

F a l i i n g a o r á k .

Jogtanács és Ügyvédi Iroda

gyorsan és pontosan eszközöl

magyar gazdák
Bankbizományi irodája
Budapest, Izabella-u. 43.

Az intézet helyi jogtanácsosa
ZAKÁL HENRIK
Ügyvéd. Múraköz.

1-3

Sürgőnyozim: Gottschlig Budapest.

Telefon 57 86

GOTTSCHLIG ÁGOSTON

tea-, rum- és cognac-nagykereskedő
BUDAPEST.

Központi iroda: IV. Váci-utca 4. sz.

RAKTÁRAK:

IV. Váci-utca 6. sz.

VI. Andrászi ut 23.

A „Mandarinhoz“

„Hong-Cong városához“

a városház-tér mellett.

a kir. opera átellenében

Kívitteli pinczék: X. Kőbánya, fűzér-utca 9. sz.

Kizárólagos bizományi-raktár Csáktornya és vidéke részére

Strahia testvér uraknál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván teák, Jamaica-, Brazíliai- és Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palackokban, eredeti árak mellett.

Arjogyzék kívánatra ingyen és bérmentve

Likőrök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palackokban, eredeti árak mellett.

Magyar,
német, francia és angol
képekkel ékített

MUNKÁK.

Kő-, aczél s réznyomatu
díszművek.

Magyar, német, francia
és angol
REMEKIRÓK MŰVEI.

*

Az irodalom bármely ágában s bármely nyelven megjelent
kötött és kötetlen könyveknek, legdúsabban fölszerelt
raktára.

Bármely szerző által írott, bárhol megjelent és hirdetett
könyveknek leggyorsabb és árfőlemelés nélküli megszer-
zéséről gondoskodunk.

Az irodalmi termékeket illetőleg a legszivesebb készséggel
nyújtatik fölvilágítás.

Utazási kézikönyvek,
atlaszok,
földabroszok, tervrajzok,
föld és éggömbök.

Ima- és ájtatossági
könyvek

egyszerűen és legékesebben
kötve a leggazdagabb válasz-
tékban.

Mintakönyvek s rajzok
NŐI MUNKÁKHOZ.

*

A „MURAKÖZ“ társadalmi hetilap kiadóhivatala.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

KÖNYV-, MŰ-, ZENEMŰKERESKEDÉSE

KÖNYVKIADÓHIVATALA, PAPIR-, IRÓ és RAJZESZKÖZŐK RAKTÁRA, KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZETE
Csáktornyan.

Alapított 1850. évben.

Szótárak.

IFJUSÁGI IRATOK, KÉPESKÖNYVEK
minden kor és nem számára,
minden nyelven, a legdúsabb vá-
lasztékban.

ISKOLAI és OKTATÁSI
könyvek

minden nyelven.

Népies naptárak,

ALMANACHOK,
zsebkönyvek.

*

Az összes irodalom termékei a könyvkereskedés rak-
tárában megtekintés végett készen állanak s kivá-
natra, gondosabb megvizsgálás végett legnagyobb kész-
séggel küldetnek mind helybe, mind vidékre.

Vidékről érkező megbízások kellő készséggel és gyor-
sasággal teljesítetnek.

Irodalmi közlönyök és jelentések ingyen szolgáltatnak
ki a könyvkereskedés által.

SZAKASZKÖNYVEK.

Előfizetés elfogadtatik:
minden bel- és külföldi
folyóiratok, napi
és

DIVATLAPOKRA
a szállítás mind helyben,
mind vidékre a leggyor-
sabbal eszközöltetik.

*

Megjénk tantulészeleiben használandó tankönyvek folyton raktáron vannak.

Szerkesztővel értekezni lehet min-
den nap 11 és 12 óra között. —
A lap szellemi részére vonatkozó
minden közlemény Margitai
József szerkesztő nevére
küldendő.

MURAKÖZ

Költségetek árai:
Egész évre . . . . . 4 frt
Fél évre . . . . . 2 frt
Negyed évre . . . . . 1 frt
Egyes számla 10 kr.

Kiadóhivatal:

Fischer Fülöp könyvkereskedés.
Ide küldendők az előfizetési díjak
nyitványai és hirdetések.

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELLENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A „Muraközi tisztai önszegélyző szövetkezet”, a „Csáktornyai takarékpénztár”, a „Muraközi takarékpénztár” sat. hivatalos közlönye.

Hirdetéseket még elfogadják:
Budapesten: Goldberger A. V. és
Eckstein B. hird. irod. Bécsben:
Schalek H., Dukas M., Oppelk A.,
Daube G. L. és társánál és Hernald.
Brünnben: Stern M.

Nyitvány petitsora 10 kr.

A vérsavó tudományos szem- pontból.

Intelligenciánk rohamos fejlődésére
vall, hogy immár hazánkban a közegészség-
ügyi kérdések iránt is meg van az általá-
nos érdeklődés. Még egy évtizeddel ezelőtt
nem lehetett a vidéknek olyan merész szer-
kesztője, aki annak a kockázatát nélkül,
hogy cikkét egyetlen olvasó se méltassa
figyelmére, — ki merete volna adni az oly
című cikket, mint mi most írunk.

Ma már nem kell attól félnünk, hogy
az a cikk olvasókat nem talál, mert ellen-
kezőleg a dolog úgy áll, hogy a közönség
minden vonalon lázas érdeklődéssel visel-
tik a szerum oltások iránt és fájdalom, bi-
zonyos veszélyes optimisztikus vélemény
foglalt lért.

Mielőtt a kérdésben néhány szót, a
melyet helyzetünkben, mikor nálunk a gyer-
mekgyilkos kór is evidens, szükségesnek
látunk elmondani, elébb bemutatunk egy
kiváló orvosi véleményt, azt, melyet Thim
József járásorvos Bács megye alispánja elé
terjesztett; az ő vélekedései a következők:
A vérsavóról ma még végleges ítélet mon-
dani nem lehet, de nem is szabad. A tul-
ságos örömnilyvánítás ép oly helytelen, mint
a szkepszisz. A szerumkérdés megoldva nincs

és minden jel arra mutat, hogy éveken át
napirenden lesz, klinikai vizsgálatokat kell
bevárunk, mert a szerum tudományos ér-
tékét csak ez döntheti meg; a magángya-
korlat eseteit számba venni absolute nem
lehet. A szerum használatát mindazonáltal
a nevezett kiváló gyermekgyógyász engedé-
lyezhetőnek találja, mert a szerum a hevés-
szetre egyáltalában nem káros; tehát ha
nem használ, nem is árt. Másodszor hasz-
nálani nem lehet. A difteritiszes beteg gyó-
gyításáról orvos nem beszél, csak az a ki
humbog. Virchow a híres berlini tanár véle-
ménye a szerumról egyébként az, hogy a
difteritisz ebben a tehetetlenségünk és a
szerum ártalmatlansága erkölcsi kötelesség,
hogy a magángyakorlatban már most alkal-
mazzuk, még mielőtt véglegesen döntöttek
volna. Hatósági intézkedés szükséges az
esetleges visszaélések megakadályozása te-
kintetében.

Lehet, hogy a szerum mint orvosszer
nem fogja beváltani a hozzáköltött várako-
zásokat; ám mint közegészségügyi szer a
difteritisz megakadályozására, ott a hol föl-
nem lépett, biztosítottak látszott. És jól-
lehet a difteritisz elleni szer nagyon drága,
mert egy difteritiszes beteg orvoslásához
12—20 forint áru anyag kell, a védőoltásra
elég 2 frt áru és egyszeri beoltás 14 napra
veszélytelené, immunissá teszi a gyerme-

ket. Ott a hol a járvány vehemensen lépett
föl, ott a szülők bizonynyal nem fogják
sajnálni az egyszeri beoltást, akár a több-
szörít sem. És a tudós orvos ajánlja is,
hogy már most a próba-oltások megejtes-
senek; ott pedig a hol a vérsavóval a be-
tegség ellen küzdenek, statisztikai jegyzések
történjenek, valamint kiváló figyelem törté-
jék a tekintetben is, hogy a difteritiszes
gyermek nem csak betegsége idejére, hanem
azontul is elkülöníttessék, mert a gyógyult
difteritiszes beteg két hétig magában hordja
a betegség csirait.

A közigazgatási bizottság ülése.

A megyei közigazgatási bizottság Svas-
tits Benő főispán öméltségének elnöklété
alatt f. hó 13-án tartotta havi rendes ülését.
Az alispáni havi jelentés helyeslőleg
tudomásul vételelt.

Felolvastatott a főorvosi jelentés a köz-
egészségügy terén október hóban a vármeg-
ye területén előfordult eseményekről. A
közigazgatási bizottság elismeréssel vette
tudomásul a vármegye főorvosának odaadó
buzgóságát és élénk érdeklődését, a mely-
lyel a dyphteritisz gyógyítását célzó «sze-
rum» ügyet kíséri és elhatározta, hogy a

A „Muraköz” társasága.

Emlékezés Gróf Zrinyi Miklós a
költő 1664. november 18-án tör-
tént haláláról.

(Folytatás.)

— Irta: Szokoly Lajos. —

Zrinyi, mint Pázmány gyámja mindennapos
volt az érsek házában, sok nevezetes férfival
megismerkedett és sok fontos kérdés körül tájé-
kozást nyert. Az érsek néha magával vitte Po-
szonyba és Bécsbe is. S a fogékony ifju minden
iránt, a mi szép és nemes, melegen érdeklődött
s e szerint Zrinyinek Nagy-Szombat nemcsak az
elvontabb tudományok alapvető helye, hanem
gyakorlati iskolája volt a leendő államférfinak
és szónoknak is, úgy mint Csáktornya a vitéz
kalopának és hős hadvezérnek.

Nagy-Szombathban felsőbb tanulmányait elvé-
gezván, 1635-ben elhagyta a várost s a követ-
kező évben Pázmány ajánló levelével a Szemko-
vics Mátyás préposttal Olaszországba utazott s
ezzel befejezte tanulmányait.

A művészet ez örök hazáját láthatá. Meg-
csodálta Velence gazdag múkinosait, elandalgott
Róma régi emlékein, s tanulmányozta ősei hazá-
jának irodalmát, művészetét, politikai s társadalmi
állapotát.

Zrinyi olaszországi útja után Csáktornyára
lért vissza, az ősi birtokon megosztzkodott ös-
csével, úgy hogy ő Muraközt és a magyarországi
birtokrészt kapta Zala, Somogy és Baranyame-
gyében, Péter pedig a horvátországi részt. Át-
vette családi birtokát s rendezéséhez fogott. Csák-

tornyát ujja alakította, s birtokai központjává
tette. Zrinyi korában Csáktornya valódi paradicsom
volt. A vártól egészen a szent-ilonai pauli-
nusok zárdájáig díszkertek voltak szökőkutakkal
és szobrokkal ellátva.

Zrinyi Miklós 1647. évben a horvát báni
méltósággal jutalmaztatott. Később kinevezetett
királyi főlovászmesternek, születésénél fogva Zala
és Somogy megye főispánja, légrádi és muraközi
kapitány volt. Egész Európa fejedelmei vetélked-
tek egyirás közt, hogy Zrinyit minél fényesebben
s nagyszerűbben kitüntessék; maga Lipót király
is bírodalmi herozeggé nevezte ki őtet. (Fessler
Gesch. d. Ungarn, IX. Theil. Seite 131.) mely
méltóságot azonban Zrinyi szerénységből s haza-
fiaságból el nem fogadta; a magyar nemzet pedig
«törökverő» melléknévvel tisztelte meg őt, (Mu-
ravidéki hagyomány szerint) s tetteit a dicső
emlékü Hunyadiak hősteteivel kezdé összehason-
lítani.

De e mellett külső ihlettséggel is fáradozott
előmenetelén. Bátran mondhatjuk, hogy ő volt a
XVII. században az az ifju, ki hős nemzetének
a költészet terén remek nyelvműveket adott.

Nevezetes prózai munkái: a „Török Afum
ellen való orvosság” Mátyás király életéről való
elmélkedés” „A vitézség circumstantiáiról.” „Tá-
bori Kis tracta.” stb. stb.

Azonban e nemű munkáinak koronáját az
„Obsidio Szigetiana,” a „Szigeti veszedelem”
című nagy eposa képezi. Targyát Szigetvár os-
troma és védelme, s a költő szép ősapjának, Gróf
Zrinyi Miklósnak a vár védelmében kifejtett vi-
tézsége és hősi halála képezi.

Hadi tettei, befolyása, személyes vitézsége
nemcsak csodálókat, de ellenségeket is szerzett
neki, kik közül csak a hatalmas törököket, és
Montecuculi Rajmundot említem meg, ki a vitéz

bánnak nagy költséggel épített új Zerén várát is
elveszni hagyá, (1664. jun. 35.) s gyáva német
zsoldosai által Alsó-Muraköz több virágzó helyeit.
nevezetesen: Alsó-Dombóru, Mura-Videt, Kotor
feldulatni s kirabolni engedte.

Zerénvárnak feldulatása s légbe röpitése (1664
jul. 8.) után Montecuculi Zrinyi iránti gyűlöletét
még azzal tetézte, hogy Zrinyi birtokán, Mura-
közben seregének szabad rablást és fosztogatást
engedett, (M. tört. tár. XVI. 133. 1.) ezután pe-
dig seregét a Murán átvezetvén 1664. jul. 17-én
Alsó-Lendván csatlakozott a Regédén át jött Li-
pót bádeni nagyherozeg seregéhez, s az aztán
összes seregével Lenti alá vonult, ennek megerő-
sítése után 70,000 főből álló sereggel indult nagy-
sokára Szent-Gotthárd felé, hol a csata 1664.
aug. 1-én meg is történt, ez ütközetben azonban
Montecuculi serege — miután későn érkezett —
nem vett részt, (M. tört. tár. XVI, 134, 1.) hanem
ast a francziák vitták ki, s dacára annak, hogy
a török csapat teljesen szétveretett, a bécsi kor-
mány mégis Köprili török nagyvezértől könyör-
gött békét. A török porta által előterjesztett csu-
los békeponyokat a bécsi kormány, illetve Lipót
király minden ellenvetés nélkül elfogadta; nem-
zetünkre nézve oly lealázó és gyalázatos feltéte-
lek mellett a béke Vasvárott husz évre tehát
megkötetett.

A magyar nemzet a vasvári béke megköté-
sét megdöbbenve vette tudomásul, mert csakis
az következtelhetette belőle, hogy a bécsi udvar
a békét a nemzet alkotmányos szabadságának le-
rombolására fogja felhasználni. A nemzet sajná-
ezt nem nézhette többé, mint egy kitörő féltben
levő fergeteggé változott át, titkon tanácskozma-
nyokat tartott, s elhatározta, hogy az arany hulla
zárpontja szerint fogja szabadságát megóvni.

(Orvosi jelentésnek a «szerum»-ra vonatkozó részét a főszolgabírók útján a járási és körorvosoknak, azzal küldi meg, hogy szintén tüzetes tanulmányuk tárgyává tegyék ezen ügyet s törekedjenek iránta a közönség érdeklődését felkelteni s a vagyonosabb osztályt adakozásra bírni, hogy a befolyandó adományokon a szegényebb osztály gyógykezelését célzó «szerum» szereztessék be; továbbá a közigazgatási bizottság megkeresi a vármegye törvényhatóságát az iránt, hogy a belügyminisztert feliratilag kérje fel a szükséges «szerum»-nak országos költségen való beszerzésére, addig pedig a vármegye alispánja hatalmaztassék fel bizonyos összeg erejéig «szerum» beszerzésére a szegényebb osztály gyógyíthatása céljából.

Koller István bizottsági tag ismertette a nagykanizsai kórháznál levő, mielőbbi orvoslást igénylő hiányokat.

A közigazgatási bizottság feliratilag megkeresi a belügyminisztert Zala Egerszegen csendőr szárnyparancsnokságnak szervezése ügyében.

Zalavármegye ipartanácsába az 1895-ik évre a közigazgatási bizottság Dervarics Lajos és Ján Ferencz kereskedőket rendes, Klosovszky Ernő és Nagy Károly iparosokat póttagoknak beválasztotta.

A közigazgatási bizottság tudomásul vette a dunántúli h. é. vasút részvénytársaság értesítését, melyben tudalja, hogy a közigazgatási bizottság azon kérelmére, miszerint Zala Egerszegről d. u. 2 órakor Csáktornya felé menő tehervonathoz egy személyszállító kocsi akasztassék, forgalmi okok miatt nem teljesíthető.

Kir. tanfelügyelő havi jelentésében előadja, hogy javaslatokat tett a hodosáni és gánicsai állami állandó gyermek menedékházak vezetőinek kinevezetése ügyében. Ugyancsak ezen időszakban hagyattak jóvá a hodosáni menedékház helyiségére vonatkozó bérszerződések. — Személyesen tárgyalt a nagykanizsai iskolaszékekkel az ottani túltömött községi elemi osztályok s a polgári leányiskola új helyisége ügyében. — Meglátogatta a baki és tárnoki községi iskolát. — Novában személyesen tárgyalt ke-

rületi esperessel a járásában levő iskolák állapotáról illetve államsegély jogosultságáról. — Meglátogatta a novai és mikesfai r. k. iskolát. — Bollahtán a hitközség elöljáróságával új iskolaház és tanító lakás építésének a tavasszal kivételét megállapította. — Intézkedéseket tett egy hat havi állandó gyermekmenedékházat vezetni alkalmas egyének kiképzését célzó tanfolyamnak Csáktornyan f. hó 17-én megnyitása ügyében.

— Ugyanezen időszakban fejlesztettek be az 1893/4. tanévi tanügyi állapotot felölelő statisztikai munkálatok. — Keszthely város képviselőtestülete egy ottan felállítandó polgári leányiskolához megfelelő felket és 10.000 forint építési költséget ajánlott fel. — Végül jelenté, hogy ezen időszakban a tankerület több fontos ügye érdekében Budapesten volt.

Olvastatott Hirschler Henrich alsó domborui lakos nagykereskedő a kir. tanfelügyelőhöz intézett levele, melyben azon ajánlatot teszi, hogy a mennyiben a közoktatásügyi kormány a község kérelmére hajlandó lesz Alsó-Domborun a fiúk részére állami iskolát állítani, a közoktatásügyi kormány áldozatkészségéhez képest kész az a. domborui leányok hazafias és vallásnevelését akkép előmozdítani, miszerint a leányok oktatásához megkívánandó, magyar oklevéllel bíró szerzetesnők, nem különben az iskola által igénybe veendő lakást, tantermet és egyéb helyiségeket sajátjából adományozza s még ezenkívül a zárda iskola fenntartásához évenként 300 forinttal is járul. A közigazgatási bizottság meleg elismeréssel üdvözlö a hazafias áldozatkész ajánlatot: Hirschler Henrich alsó-domborui lakosnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz s ezt neki kiadatni határozza, a közoktatásügyi miniszterhez pedig a továbbiak érdemében jelentést tesz.

Előterjesztetett Hidasy Kornél szombat helyi megyés püspöknek a közigazgatási bizottság és a kir. tanfelügyelő megkeresésére érkezett értesítése az összes espereségeket felölelő intézkedéseiről az igazolatlan iskolamulasztások szigorú megtiltása, a túltömöttség megszüntetése, az ismétlődő iskolázás szervezése és a magyarnyelv sike-

res oktatása érdekében. A közigazgatási bizottság a tanusított buzgóságért elismerő köszönetét fejezi ki az egyházmegyei főhatóságnak.

Kir. tanfelügyelő jelentést tett az 1893. évi 26 t. cz. alapján segélyezendő iskolák államsegélyéről. Külön-külön csoportban tüntette fel a törvényes minimummal nem bíró tanítói állásokat, a jelzett törvény alapján 2-ik illetve 3-ik tanítói állások szervezésére vonatkozó kérvényeket, nem különben a nevezett törvényczikk alapján szervezendő új iskolákat. A közigazgatási bizottság az illető kérvényeket tárgyalván, az egész vármegye idevágó tanügyi szükségleteit felölelő jelentését a miniszterhez megteszi.

A közoktatási miniszternek rendelete a földművelésügyi miniszternek az 1894. évi 12. t. cz. 45 §-a értelmében kiadott, a községi faiskola kezelők illetve a tanköteles gyermekeknek a felfenyésztésben való gyakorlati oktatására szolgáló tantervet tartalmazó „Utasítás” ügyében tudomásul vétele s a szóban forgó utasítás az egyházi főhatóságoknak, az áll. és népoktatási tanintézetek gondnokságainak és iskolaszékeknek, valamint a főszolgabíróknak azzal adatik ki, hogy az egyházi főhatóságok alatti összes iskolaszékeket és tanítókat, a gondnokságok és községi iskolaszékek ugyan csak a tanítókat és tanterületeket a főszolgabírók pedig összes előljáróikat az „Utasítás” ban foglaltakról tüzetesen értesítsék, felvilágosítsák és betartására utalítsák.

Szinkovics Ferencz.

(1843 - 1894.)

Egy tevékeny férfi haláláról kell megemlékeznünk, a mikor itt e helyen Szinkovics Ferenczről szólvunk. A mit az elhunyt a legutolsó perczig nem rejtett, de a mire mi el voltunk készülve, bekövetkezett sokkal hamarabb, sem mint hittük volna. Szinkovics Ferencz elköltözött az élők sorából, oda a hol nyugtot talál, a hol már nem fáj semmi! Küzdött ifjúságában, hogy czélt érjen; fáradozott élte legtermékenyebb szakában, hogy magának ne csak existenciát biztosítson, de munkájával becsületet is valljon. Mint idegenajku ifju lett a magyarságnak rendíthetetlen hívévé s a viszonyok folytán a tanügyi pályára sodortatván, a magyarosítás munkásának csapott föl. S hogy e téren minő munkát végzett, tanuskodnak róla az eredmények; mutatja Csáktornya kulturája, melyet teremteni ő is segített; hirdeti a magyar szó, melyet ő is hirdetett, bizonyosságot tesz róla az osztatlan tisztelet, mely életében környezte, az általános részvét, mely őt az örök nyugalom helyére kísérte. Ha a munka mezején fáradozóknak legszebb jutalma az elismerés, melylyel mindenfelől találkozik, úgy Szinkovics bizonyára csöndesen nyughatik ott a sír mélyén, mert emlékezete szepőtelen marad. Az elismerés koszoruját nyújtja neki az egész társadalom, melyért lelkesedett, melynek érdekében küzdött; a magyar Genius zászlaját mi is meghajtuk előtte, mert a magyarságnak egyik oszlopa dőlt el vele; mert a magyarosítás szent ügyének buzgó apostola hunyt el benne!

Életrajzi adatait a következőkben vonhatjuk röviden össze. Csáktornya fia volt; itt született 1843. szept. 1-én horvátajku szegény iparos szülőktől. Tanulását tehát oly időben kezdte meg zsenge korában és folytatta később, a mikor nemcsak idegen

Megalakult tehát a Vesselényi-féle összeesküvés, melynek fejei voltak: Vesselényi Ferencz nádor, Frangepán Ferencz, Nádasdy Ferencz és Rákóczy Ferencz.

Ezekhez tartozott még egy ragyogó nevű magyar családnak két tagja: Zrinyi Péter és ennek testvére Miklós a jeles költő, kitűnő vezér és nagy hazafi.

A bécsi kormány nem is minden aggodalom nélkül látta a béke ellen készülő szembe állást és kivált Zrinyi Miklóstól tartott, hogy valaminek ő volt egyik főoka a háborúnak, úgy ő fog lenni ismét a szikra, mely a kialudt harcítűzet felgyújtja, hogy a békétleneket megnyugtassa, felvilágosítsa, a magyarokkal a békét elfogadtassa, az udvar 1864. évi okt. 31-re gyűlést hirdetett Bécsbe, s arra Zrinyi is hivatalos volt. A gyűlés azonban — ismeretlen titkos okokból — nov. 25-re lett elhalasztva. (Pauler „Vesselényi ési összeesküvése.” I. 85. l.)

Ezek szerint tehát Zrinyi Miklóstól tartott a bécsi udvar, melynek szemében nagy száka s volt az, hanem mind ezek dacára, — mivel Zrinyi neve oly ünnepe volt egész Európa fejedelmek előtt — nem merészelték nyilván és erővel belekapni, (Cserey Mihály története szerint) hanem alattomban egy német jágert nagy fizetéssel fogadtak meg, a ki Zrinyi szolgálataira kötelezvé magát, mindig keresett alkalmatosságot, hogy valahol vadászatban meglőhesse, sok minden dolgot ráfogtak még Zrinyire, a mikkel indokoltak vélték a bécsi udvar ezen orgyilkossági tervét. Az udvar által elhatározva lett tehát, hogy Zrinyi Miklós a költő, ha másképp nem sikerül, orozva is eltétessék láb alól.

1864. évi november 13—18-ka között (Bethlen G. életrajza szerint) érkezett Zrinyihez Csáktornyára nemcsak a nagy pecsétű mandátum deakul, hanem egy futár által hozott „Császári kis titok” pecsétje alatt — mint hívták szokták — közilevél németül írva (Handbrief), az a ketős levél, előtte nagyon kétséges volt, titkos tanácsosa, Vitnyédi István, a soproni híres lutheranus ügyvéd mindenáron lebeszélni akarta Zrinyit a Bécsbe való menetéről, mert sietve hívatta ő Felsőge L. Lipót király. Zrinyi azonban a lebeszélésre csak azt válaszolta: „Conscia mens recti famae mendacia ridet”, semmit sem vétettem, ha veszek: „Artatlanul, tisztességesen, az igazságot, nemzetemért veszek, hogy ezt a törökkel való gyalázatos békességet nem javallottam,” ezekből látszik, hogy Zrinyi is jól tudta; hogy a bécsi kormány élete ellen tör.

De mind a mellett Zrinyi bizonyosan fel ment volna Bécsbe, ha rajta még akkor nap, melyben a királyi levelet megkapta, estve felé konyorult volna a köszívű fátum. (Tud. gyűjt. 1822. év X. kötet: 12—17 l.) bihető, hogy Zrinyihez a titkos pecsétű kis levelet hozó futár 1864. november 18-án reggel, vagy délelben (Bethlen G. szerint) érkezett s titkos küldetésében pontosan el is járt, vagyis egy jágert nagy fizetéssel fogadott meg, a ki Zrinyit vadászat közben meglőhette. a mi nem is késett, mert 1864. évi november 18-án keddi napon Zrinyi Miklós, a horvát bán csáktornyai várában a kövekező urak voltak: Bethlen Miklós, Vitnyédi István Gróf Zibhy, Gusics kapitány.

nyelv, de idegen törvények is uralkodtak nálunk; a mikor nemcsak, hogy nem tanították a magyar nyelvet iskoláinkban, de az iránta való gyűlöletet ültették el a fogékony szívükbe s ápolták az ellenszenvet a magyar hazá, a magyar állameszmével szemben. Így került ő Varasdra, hol középiskolai tanulmányait 1856—1860-ig végezte az odavaló gimnáziumban s hogy mind emegátló körülmények dacára derék hazafiá lett mégis, bizonyit hamisittatlan érzelmei mellett s részt követelhet magának az érdemből a budapesti férfi-tanítóképző-intézet, melynek 1865-ig növendéke volt — Bárány Ignác igazgató vezetése alatt. A tanítói oklevél, mely a tanügy bajnokává fölavatta, Pákán nyitá meg számára az ottani iskola ajtaját. Itt töltött egy keserves évet mint kántortanító-segéd, de mely időre ő mindig édesen emlékezett vissza. Szerény volt az állás, még kevesebb fizetése; de az első szolgálati év az ő idealizmusával; a világba első ízben kilépett ifju kedves környezete, az ő kellemes szórakoztató apróságai, tanítóskodásának legszebb szakaszává tették pákai tartózkodását. S ha 1867-ben Csáktornyan megválasztották az akkori felekezeti iskolában tanítónak, örült ugyan, hogy szülővárosába, övéi körébe segítette sorsa, de Pákáról nehéz szívvel bucsuzott el.

27 év mulott el tehát az óta; hogy Szinkovics a tanügy szolgálatában városunk polgára volt. Két évvel többre terjedt egy negyedszázadnál az ő tanítói munkálkodása. Hogy 1869-ben községivé lett az iskola, őt is átvette a város. S a mikor 1871-ben helyben a polgári iskolát szervezték, őt is ki-nevezték ez intézethez, a hol az ifjuságot tornára tanította azon oklevélnek alapján, melyet 1871-ben e tárgy tanítására nyert.

A mikor Magyarországon tapogatóztak még, hogy hogyan is kellene a magyar nyelvet az idegenajkuak között a legsikeresebben tanítani s csak 1878-ban formulázták azokat az általános elveket s eljárási pontozatokat, Szinkovics helyes érzőke már a 70-es évek elején találta el a helyes utat. Az értelem- és beszédgyakorlatok alapján való tanítás volt az ő módszere melyet maga a közoktatásról szóló törvény is később sankcionált. Ezt a módszert tanulták a magyarra lett horvátajku fiatal tanítóktól kartársai, kik még most is hálaival emlékeznek meg arról, hogy tőle mily sok gyakorlati fogást lestek el — már akkor! S Szinkovics nemcsak a tanügy terén buzgózkodott. Hála talajt talált a szívében a magyar szónak — a dal mezején. Mindenki tudja itt a városban, hogy a helybeli dalárda egyedül ő neki köszönhette, hogy létrejött s hogy időszakos álmadozásából több ízben felköltetett ő lelkesítette a dalárokat, az ő buzdító szavaira tömörültek azok időközönként a dalárda zászlaja körül. S hogy e hasznos és a szívnemesítő egyesület most pihen s nem kísérhette ki hivatalosan lelkes vezérét utolsó útjára s nem bucsuztathatta el akkor, a mikor tőlünk örökre hucsut vett: nem rajta mulott; eléggé fájlalta, de háta megmásíthatatlan viszonyokba neki is bele kellett nyugodnia!

Két évvel ezelőtt csöndes jubileumát ülte negyedszázados helybeli tanítóskodásának. Ki hitte volna akkor, hogy az akkor még kitűnően konzolidált férfi ma már ne legyen az élők sorában! De hát a gondviselés kifürkészhetetlen intézkedésének ugy tetszett s ő tőlünk örökre elköltözött!

Legyen könnyű neki a hant! Pihenjen s sokat szenvedett ott az anyaföld hideg ölében! Találja meg ott a nyugalmát, melyet soha sem keresett, de melyre bizonyára rászolgált, s a melyet megérdemelt!

Elhunytáról neje a következő gyász-jelentést adta ki:

Özvegy Szankovics Ferenczné született Lukofnák Karolina mélyen szomorodott szívvel jelenti, úgy a maga, mint a mélyen sujtott rokonság nevében, hogy felejthetetlen férje Szinkovics Ferencz ur csáktornyai közs. elemi iskolai r. tanító s polg. iskolai s. tanár, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, folyó hó 17-én esti 7 órakor életének 52-ik esztendejében az Urban csendesesen elszenderült. Hült tetemei f. hó 19-én délután 2 és fél órakor adatnak át az anyaföldnek, a gyász-istentisztelet 20-án délelőtt 10 órakor fog a rom kath. plebánia templomban mondatni. Csáktornya, 1894. november 18. Nyugodjék békében!

Gyászjelentést adtak ki azonkívül még az elemi és a polgári iskolai tantestületek is, mindannyi a részvétnék és bánatnak legmélyebb s legőszintébb hangján,

Temetésén megjelent Csáktornya közsönége és mind a három tanintézet tanuló ifjusága igen nagy számban. A sírnál Mencey Károly k. rtársa emlékezett meg az elhunytáról s bucsuzott el tőle megható beszédben.

Legyen könnyű a hant s nyugodjék békével!

Különfélék.

Gróf Festetics Jenő ur e hó 22-én a délutáni vonattal Csáktornyáról több havi Muraközben való tartózkodás után Grácba utazott.

Finvezés. Beér Ferencz csáktornyai állami tanítóképezdei zenetanárt a vallás-és közoktatásügyi minister ur jelenlegi alkalmazásában segédtanárrá nevezte ki.

Hymen. Dr. Pecsornik Miklós e hó 19-én vezette oltárhoz Varasdon Stiffer varaszi kereskedő kedves leányát Natáliát.

Nyilvános köszönet. Festetics Jenő gróf ur ő méltósága a helybeli Kiadódóv-Egyesület dologi kiadásainak fődözésére ötven forintot volt kegyes ujabban ismét utaványoztatni. A midőn ezen ismételt adományt a nyilvánosság előtt és nyugtatnám, fogadja ő méltósága, mig ez alkalmasabb formában hivatalosan megtörténhetik, ez uton az Egyesület legforróbb köszönetét. Csáktornya, 1894. november 23. Ziegler Kálmán, óvó egyesületi elnök.

Szépitőegyesület hasznos tevékenységének újabb jelét adta azáltal, hogy a város által mulatóhelyül felajánlott Jalsa nevű erdő egyik részét fákkal ültette be, utakat készített rajta sat., szóval újabb rendeltetésének megfelelő állapotba hozta. A szépitőegyesület dicséretére méltó tevékenysége a közönség elismerését joggal kiérdemelte.

Sarkózt Sándor jeles zenekara ma vasárnap a «Hattyu» szálloda éttermében fog hangversenyezni. A n. é. közönség pártfogását e helyen is kéri a zenekar tagjai!

Nyilvános köszönet. A tek. iskolaszéknek, a helybeli tanintézeteknek és azok tantestületeinek, valamint általában a városi n. é. közönségnek legmélyebb köszönetemet fejezem ki az igaz s mély részvétért, melyet boldogult férjem elhunytá alkalmából iránymában tanusítani méltóztattak. Csáktornya, 1894. november 21-én. Özv. Szinkovics Ferenczné.

A közönség körből.*)

*E rovat alatt közöltékért sem alaki, sem tartalmi tekintetben nem vállal felelősséget a Szerk.

Tekintetes szerkesztő ur!

Egy kitűnően szervezett szintársulat városunkba 3 heti előadásra idejönni szándékozott. Monori Sándor szintársulat igazgatója, ki a nagyterem bérléte miatt a vendéglőhöz fordult, tőle azon választ nyerte, hogy az ujonnan alakult Casino a termet ezen színelőadásokra átengedni nem hajlandó.

Miután a nagyterem annak idejében úgy épült fel, hogy az esetleg előforduló színelőadásoknál is megfelelően, vagyis jobban mondván a színházra is figyelem vételt, nem tudom, hogy miért ne legyen megengedve egy szintársulatnak előadásait itt megtartani, a hol egy megfelelő helyiséggel rendelkezünk; vagy talán már anyuyira nélkülözhető volt Csáktornyan a szellemi szórakozás, hogy azt adott alkalommal magától elutasítani lehet?

Azt hiszem Csáktornya közönségének még van annyi joga a várostól követelni, hogy egy szintársulat előadásait megtarthassa, különösen akkor, ha a vendéglő bérlője es a szintársulat közt akadály nem forog fenn.

Ezen körülményt a városi előljárásság figyelmébe ajánlva és soraimnak becses lapjában való közlését kérve, maradtam kiváló tisztelettel. Egy szórakozni akaró. Csáktornya, 1894. november 23.

Felelős szerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Laptulajdonos és kiadó;

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

Nyilttér.

Szólakozat.

Nehogy a közönség vezettessék félre városunk ismét alakjaitól (Hirschman H., Dorner J., Kopjár S.) kötelességemnek ismerem, hogy választadjak soraikra.

Szükségesnek tartják az Urak megjegyezni, hogy hivatásukat nem képezi politikát tizni: céljuk csakis a társas életet magyar szellemben teljesíteni.

Uram ne üzenek politikát; nem való az Önöknek! Nehezebb ám az, mint bizonyos német dalt, bizonyos ablakok alatt énekelni.

Nem akarom önöket kapacitálni, csak arra vagyok bátor felhívni az említett Urak becses figyelmét, hogy ha csakis a magyar társas életet életet akarják fejleszteni, gonuolják meg: az a rövid „csakis” szó nagy kötelességet ró Önökre s ilyen bekezdés mellett nem érik el sohasem!

Kérem tehát az Urakat, hagyjanak fel törekvésükkel! Sikeresebben működhetnek azon a bizonyos fadarabon, melyen a lábtlyű művészek remekeiket alkotják s melyet közönségesen kaptafának neveznek.

Kötelességem így fizetni az élvezetes estélyért, hol egyesülve mulattattott a német s horvát szellem a magyarság álarca alatt.

Jelen soraimat használom fel kijelentésére annak, hogy nem vagyok hajlandó tovább folytatni, semmiféle polemia, a mit irtam azt át is éreztem s ez érzelmeik gyermeke e legmélyebb megvetés, melyet említett Urak iránt érzek.

Spitzer Ferencz.

*E rovat alatt közöltékért sem alaki, sem tartalmi tekintetben felelősséget nem vállal a Szerk.

MEDJIMURJE

Predplatna cema je:
 Na celo leto . . . 4 frt
 Na pol leta . . . 2 frt
 Na četvert leta . . . 1 frt
 Pojedini broji koštaju 10 kr.
 Obznane se poleg pogodbe i šal računaju.

U urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tišće se nadrišaja novihah; naj se pošiljaju na ime Margitai Josefa urednika vu Čakovcu.

Indatoljstvo:
 Kallara Fisebel Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju.

ma horvatsko i magjarskom jeziku izlazeći družtveni znanstveni i povučljivi list za puk.
 Izlazi svaki tijeđen jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

„Glazbeni“ glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga družtva“ „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

Magjarski orsački proračun za ljeta 1895.

A. Redoviti izdatki.

	forinti
I. Računski dvor	4,650,000
II. Kabinetska pisarna	77,065
III. Državni sabor	1,763,958
IV. Zajednički izdatki	26,504,967
V. Sedišnje penzije	34,554
VI. Penzije	7,902,431
VII. Orsački dugi	126,945,891
VIII. Dugi preuzeti od garantovanih željeznica	18,671,747
IX. Predumovi na garancije željeznica	578,928
X. Nutarnja uprava Horvatske i Slavonije	7,848,640
XI. Orsački računarski dvor	145,684
XII. Upravno sudište	4,000
XIII. Predsjedništvo ministarstva	411,430
XIV. Ministarstvo na previšnjem dvoru	60,112
XV. Ministarstvo za Horvatsku, Slavoniju i Dalmaciju	42,760
XVI. Ministarstvo unutarnjih poslova	14,575,314
XVII. Ministarstvo financija	76,839,220
XVIII. Ministarstvo trgovine	8,855,891
XIX. Ministarstvo poljodstva	16,564,716

XX. Ministarstvo za bogoštovje i nastavu	9,589,288
XXI. Ministarstvo pravosuđa	15,216,024
XXII. Ministarstvo honvédo	14,071,988
Skupa	421,053,098

B. Prelazni izdatki i investicije.

I. Prelazni izdatki.

Državni računarski ured	15,000
Upravno sudište	27,000
Predsjedništvo ministarstva	110,000
Ministarstvo na prev. dvoru	4,000
Ministarstvo unutarnjih poslova	265,693
Ministarstvo financija	15,997,178
Ministarstvo trgovine	824,000
Ministarstvo poljodstva	358,350
Ministarstvo za bogoštovje i nastavu	314,186
Ministarstvo pravosuđa	12,000
Ministarstvo honvédo	2,119,511
Skupa	20,046,853

II. Investicije.

Za gradnju parlamenta	850,000
Ministarstvo unutarnjih poslova	57,650
Ministarstvo financija	1,529,856
Ministarstvo trgovine	10,646,966
Ministarstvo poljodstva	3,249,847
Ministarstvo za bogoštovje i nastavu	3,361,876

Ministarstvo pravosuđa	800,000
Ministarstvo honvédo	100,000
Skupa	20,095,195

C. Vanredni zajednički izdatki 6,597,602

Primitki.

A. Redoviti primitki.

Orsački dugi	8,600,891
Ministarstvo na previšnjem dvoru	800
Ministarstvo unutarnjih poslova	1,351,220
Ministarstvo financija	303,024,837
Ministarstvo trgovine	118,859,277
Ministarstvo poljodstva	16,054,799
Ministarstvo za bogoštovje i nastavu	1,307,124
Ministarstvo pravosuđa	742,964
Ministarstvo honvédo	374,419
Skupa	445,875,881

B. Prelazni dohodki.

Ministarstvo financija	19,199,266
Ministarstvo trgovine	18,000
Ministarstvo poljodstva	26,000
Ministarstvo za bogoštovje i nastavu	3,196,962
Skupa	22,435,226

Ukupno bilancija.

Redoviti izdatki	421,053,098
Prelazni izdatki	20,046,853

ZABAVA.

Istina vrhu svega.

Jednoč je hercegica Longueville, jedna izmed prvih danah na dvoru fraucezkoga kralja Ljudevita XIV.-a, stanovitu osobu pri kralju za nekakovu milost proporcijala, ali badava; kralj je njezinu preporuku odbil. Nad tim se je hercegica na toliko razrdila, da je pustila rieči opasti, koje no samo da su bile nepromisljene već dapače i za kralja zbantujuće. Kralju je netko sve povedal, kaj hercegica o njem govori, a on se je vrhu toga pritažil njezinomu bratu princu Condé. Ovomu je ta stvar njegove sestre bila vrlo neugodna i on je tvrdil, da je to nemoguće, jer on ipak nemisli, da mu je sestra pamet zgubila.

„Ja bum njoj samoj vjeroval — odgovori kralj — „ako bu ona sama pred menom potvrdila, da je to sve izmišljotina i da ona kaj takovoga o meni nije govorila.“

Princ otide k-sestri te joj sve odkrije. Ali se je badava jedan celi popolden trudil ju nagovoriti, da u ovakovih okolnostih nevalja iskren biz ti već sve tajiti koliko je samo moguće, a da će ona još ktomu kralju veliko

veselje učiniti; ako bu sve tajila i kakti izmišlotivnu tvrdila.

„Kaj ti moj brate hočeš“ — odgovori hercegica — „da ja moju falingu zjednom još vekšum proti Bogu i kralju nek popravljam?“ Ja nisam moguća ga nalagati, najmre pak, kad je on toliko velikodušan, da mi hoče vjerovati, kaj mu bum govorila. Ou koj me je prepovedal, nije dobro učinil, ali zato nije dopušćeno, da ja njega, kakti ocrnitelja pred kraljem zigošem, jer napokon je ipak latinu govoril.“

Ona drugi dan otide sama k-kralju, te kad je audienciju dobila, stupi pred njega, hitl se na kolena te ga zaprosi za odprošćenje radi njezinoga nepromisljenoga govorenja, jer reče, ona više drži do toga, svoju krivnju pripoznati i oprošćenje si izprositi, nego li ua drugi račun se od krivnje oprati.

Kralj, ne samo da joj je odprostil, već joj je i podelil stanovitu milost, koju ona nikad očekivala nije, dapače je mogla opaziti, da ju od sada kralj puno više cieni nego prije.

Navuk: Istina je vrhu svega. Istinom najdalje dojdeš.

Pravi soldat.

Ripoš je bil soldat iz Vendee, jedne fraucezke pokrajine, koje stanovnici su se već više krat kakti pravi kršćeniki vjerni svojemu kralju izkazali. Ripoš je takaj bil i dobar kršćenik i vieren soldat svomu kralju. — Iza revolucije, bil je u okrešaju od republikanskih soldatov ubovljen se k jednomu križnomu drevu, koje se je po republikancih imalo srušiti dopeljan.

„Čuj nas!“ — veli mu — „ti si s oružjem u ruki vlovljen, tvoja odsuda je već gotova, pogledni, ovde je je soba u kojoj si se rodil, tvoj otac još nutri stanuje, — pogledni si ju za zadnji krat.“ — Zirobljeni pogleda na stran, gde je bilo više drevah na kupu, a do trideset korakah od tog miesta, stala je izblijla mala kućica. Njegovo srdce se stese i suza za suzom mu poteče niz lice. Republikanski oficir je njega vu uzrujanost opazil.

„No još nije za te sve zgubljeno“ — veli mu republikanec — samo ako buš hotel poslušnuti.

„Poslušnuti? — Pak kaj hočete, da učinim?“ — zapitam jakim glasom Vendecac, a pri tom su mu se oči iskrile i kakti probadajuće sulice sa njegovog preoblađavos uprte bile, koj je nategujenim karabirum pred

Investicije	20,095.195
Vanredni izdatki	6 597.602
	Skupa 467,792.748
Predoviti primitki	445,875.881
Prelazni primitki	22,485.226
	Skupa 467,811.057
Svota izdatkov	467,792.748
Svota primitka	467,811.057
	Suvišak 18.809

Bilancija redovitoga gospodarstva :

Redoviti izdatki	421,058.098
Redoviti primitki	445,875.881
	Višak 24,322.783 forinti,

Dr. Aleksander Wekerle
upravitelj ministarstva financija i kra-
jevski mađarski ministar-prezid.

Nekaj iz gospodarstva.

Poljodjelstvo

Ov mesec počinja se mlatiti, ter se snopi nesmeju na debelom metati. Stanje mora se čuvati pred mrazom. Zemljišta moraju se preorati, gnoj se izvaža na polje. Repa se jemlje iz zemlje. Senokos se gnoje

Vinogradarstvo.

Ako je povoljno vreme, polazu se grebenice, gorice pričneju se gnojiti, kolci se jemljeju iz zemlje da ne gnjiliju, ako su katranirani mogu se pustiti u zemlju, a u toplih predelih more početi jesensko rez.

Voćarstvo.

Voćke moraju se gnojiti ter se moreju i presadjuvati. Očistiti se moraju voćke od mahovine i od suhoga svrsta.

Vrtljarstvo.

Povrtje, koje ima vani ostati preč zime, ima se pokriti sa listjem ili gnojem, ostalo mora se spraviti u pivnicu za zimu

Pčelarstvo.

Ov mesec moraju se čmelci čuvati pred zimom, slabim čmelcima more se davati hrana, a letila (luknje) moraju se pomenjati.

Sumarstvo i vadasijsa.

Počima se drēvje seći, sije se žiri brezovo seme. Vadasijsa na s rne jelen-
kak takaj i na zajce je ov mesec u naj, bolšem razvitku, srajnak zgubiva u ovom mesecu svoje roge.

Prekapanje (rigovanje) zemlje.

Još prije nekoliko ljet bilo je prepiranje razpravljeno, jeli je potrebno pod presadjuvanje trsja potrebno pēska prekapati ili pak ne? Protivnici prekapanja su stim obraslagali posel čemu bi onak loši i sipki pēsek premetali te ga još nevrēdnijim činili. Dene smo vre onamo dospeli, da svaki uvidja hasen prekapanja. Znamo, da je pēsek samo ozgor na površju nevalijani podtim je mnogokrat jako tvrd, nadalje e i to poznato, da dolnje naslage iz jako neplodevitih, divljih dēlov zestoje.

Prekopnu vrēdnost, kad shodnu potrebitu samo on zna pravo prerazmeti i uvažiti, koji je u neprekapani pēsek sadovnoi dvēvo ili traje zasadjival. 1892. sprotulētje presadjival sam mnogobrojne drvah i grmljah u prekapani i neprekapani pēsek. Od drvah u prekapanih pēsek jako njih je malo ostalo, te premda niti jedanput ne sam zalēval, ipak su vrlo lēpo rasla, te njim tlo pod gornjom naslagom uvēk se dosta vlažno, pokazovalo. Utvrdi pēsek (grabe) usadjena drēvja su takaj doista lēpo potirala, ali su se nasuprot večkratnomu zalēvanju sva posušila.

Imal sam priliku videti mlado trsje, koje je posadjeno u neprekapani pēsek. Nasad je bil stoprv 4 ljetah, te se je očevidno k uništenju nagnule trsje. Jednog ovakvog trsa izkopavši, ogromnomu korenje namah pravi uzrok falinge. Na zdravom za život sposobnim trsu redovito na naj-dolnjem korēnu potira i jako žilje temeljno, a postrano korēn ide je vre slabije.

Iz neprekapanog pēska izkopavše korēnje mu je ravno protivno razvito, ar su pri ovom najgornji postrani korēni najbolje

bili razviti, dođim najspodnje podlog ili korēnje illi nožno korēnje gotovo je uništeno. Nē je anda čudo, ako se takva trsja za kratko vreme uništi, ar mu je na plitvom razgranjeno korēnje zmrsljavici izloženo, te pri obdēlvanju oštroci motike.

Istina je doduse, ako su negda, samo, ga onak izložili brez prekapanje, odonud potiče još i dendena obstoje (e ono krivo uvjerenje, da brez priklanjenja trsja nerodi ar s priklonjenjem okolo obkopano i dole položeno, posadjavnog trsja plitvo mu se razširujuće korēnjice dospēlo je u glublje naslage te su iz njeg zvlačenje šibe se unutra se na dno grabe ukorenile.

Drugi put dalje.

KAJ JE NOVOGA?

Manevri ljeta 1895.

Kak Wiener Allgemeine Ztg. novine iz zaufanoga svirala doznaju, održati hoće se carski manevri ljeta 1895. u baranjskoj varmegiji, med Pečuhom, Barčom i Kaposvarom. Ovi manevri, u kojih budu sudjelovali tri, odnosno četiri vojna sbora, bude na mesto onih velikih manevra, koji se pred dvema ljetmi zaradi kolere nisu mogli održati. Glavni stan kraljev bude u Pečuhu, pak tu tam boravil prajski cesar Vilim gost.

Princesa Marija Orleanska.

Kopenhageške novine „Kjopenhavn“ donasaju vēst, da se princesa Marija Orleanska, tovaruška princa Waldemara, neče v se povrnuti u Dansku, ter da bude izstupila iz danske kraljevske hiže. Princesa odsutna je od mēseca juninša i nije bila ni pri srebernom gostovanju danskih prestolonasljednikah. Kak je poznato, igrala je princesa u evropskoj politici vno go ljet važnu ulogu. Njezinim posredovanjem došli su u ruke cara Aleksandra III. oni folišni spisi, koji su pridoneli, da se je Rusija Njemačkoj otudjila.

obladanim Vendeccem stalj. „Kaj se anda od mene zahtieva i za koju cieniu neka si svoj život odkupim?“

„Samo jedna malenkort“ — odgovor officir te mu hoće jednu sekiru predati. —

„Ti samo imaš katoličko-popovakomu praznovierju svoje preziranje izraziti i ovo križno drvo poseći.“

Ripoš, koj se je već pokleknul, za da smrtni udarac, prime, zdigne se sad, vzeme sekiru i promatra križ. Čovjek bi bil mislil, da se je njegovem nutarnjem, u njegovoj duši porodila borba medju ljubavju prema Bogu i strahom pred srtijom. Zojim zajedno zarobljeni kameradi već su se na stran obrnuli od straha, da bi njihov kamerad svoju vieru bil moguć potepitati, ali njihova bojazanje dugo trpelo.

Ripoš podigne siekeru, kojom su ga obražali u v.s. odbieži do križnoga drva te zavikne jakim glasom kaj je igda mogel: „Jaj si ga onomu, koj bi se pedstupil križ našega gospodina Jezusa Kristusa pošpotati, ja sam ovde te ču ga braniti do zadnjeg daba, do zadnje kaple krvi moje.“ — I izbilja, bilo ga je baš lēpo gledati, toga glegiernoga soldata svoje viore, kak tu zmčno stoji naslonjen na križ. On sekiru visoko zdignuju obima rukama drži, sveti ogenj mu se iz očuh kresi, čini se, kak da ga neka vrhunaravna jakost oživljuje, —

Niekoje vrijeme si je na ov način bezbožce držal daleko od tiela, jer ih je njegovo nevadano držanje tak osupnalo, da se niti jedan nije približiti podufal.

Ali na skoro su pričeli jedan pred drugim sramiti, radi toga, što ih toliku množinu, samo jedan jedini u strahu drži, te strašnom krikom navale na njega — prevelika množina, dakako, da ga je svladala. On je zadobil rane od svih strana i akoprem mu je krv curkom curela, on se je ipak jednako osovljen za križ držal. Divljaki mu rake od križa odtrgaju, hite ga na podnožju križa na zemlju, napere mu svoje bajunete proti srdcu te mu kakti divljaki ruče: „Počeci toga križa ili si odmah mrtav le.“

„Nikada! I hiljadu puta ne“ — odgovori hrabri kršćenik — „Ovo je znak mojega, zveličenja te ga hoću još jedan krat zagrliti.“ I zadnjim naporom svojom već iztrošenih silah obodvima rukama zagrlil križno drvo.

U ovoj posaturi prime junački ljubitelj križa zadnji smrtni udarac i njegova duša je odletela k na križ propetom Bogo-človeku, za da čuje pred njegove rieči: „Tko me pred ljudmi spozna, toga ču i ja pred mojem otcom poznati.“

Dvanajsti sam ja.

Jedan izmed najgorših revoltantov, koj je iz franczke revolucije puno zla pečinil i više krat si u svećeničkoj krvi, na to rekuć ruke pral, je opal u pogibeljnu bolest. On se je zaklel, da njegovu kućulpop nikada nebu stupil, ili, ako bi se ipak koj to podstupil učiniti, te bi sam ob sebi kujemu dozel, nikada iz njegove sobe živ nebude izišel. — Bolest njegova se je medjutim danomice pogoršavala i već je bilo malo ili nikaj ufanja, da bi ostal živ.

To zezna jedan svećenik, kak takaj i grozaje bolestnikove. Nikaj zato; dobar pastir znade, da mora, ako je potrebno, i lato svoje življenje, za svoje ovce alduvati. Bez daljnog promisljavanja odluci se rećeni svećenik na žrtvu i ide posietiti bolestnika. Kad je ov svećenika opazil, pobera sve svoje sile skupa i kakti stekli strahovitim glasom zareči: „Kaj? Pop je pri meni! Dajte mi pušku, da ga kak pseto-strelim.“

„Dragi moj brate“ — odgovori mu svećenik — „Kaj moreš z-oružjem napraviti? Ja imam jakše oružje od tvojega u te napereno, a to je ljubav moja i moje stalnost!“

Sad pretegne bolestnik svoju ruku iz postelje te se grozi šujom svećeniku kričeć: „Znaj! Ova ruka je dvanajst takovih, kakov si ti pogutila.“

Godišnje izvešće ministra trgovine za ljeto 1895.

Ovo izvešće izašlo je ovih danah. Iz njega donosimo po novinah „Pest. Lloyd“ sljedeće podatke o željeznicah. Koncem ljeta 1893. iznosila je dužina željeznica u zemljah korone magjarske 12.577.49 kilometrah, anda više za 488.86 kilometrah ili 3.6 postotka nego ljeta 1892. Vu ovom ljetu izdane su koncesije za 425 kilometrah, koncem godine gradilo se 440.8 kilometrah, za koncesiju predloženo je bilo 4284.4 kilometrah. Željeznice imaju 1958 lokomotivah, 3840 i 47.563 tovarna kola vagona. Namješćeno je bilo 6419 činovnikah i 23.498 podčinovnikah i slugah, koji skupa dobili 20,522.608 forinti plaće. Otpremilo se 45.560.338 osobah (više 4.490.489), 75.368 tonah (po 10 metrički centov) putničke prtljage, 26.329.012 tonah brze i teretne robe i 8.599.356 tonah robe vu režiji. Ukupni investicional stroški iznosili su 989.635.169 for, od ovih izdano za kraljevske magjarske željeznice 732.865.656 for. (74.2 post.), na društvene glavne željeznice 133.674.265 for. (13.5 post.), vicinalne željeznice 122.095.248 for. (12.3 post.) Ukupni dohodki iznosili su 102.868.265 forinti ($\times 9,091.032 = 9.68$ post) od ovih otpada na kr. magj. državne željeznice 79.296.208 for, na društvene glavne željeznice 14.768.614 for. vicinalne željeznice 8.818.488 for. — Ukupni izdatki iznosili su 56.857.115 for. Pri ovih željeznicah iznasa čisti dobiček 46.021.150 for., za 3.668.165 for. više nego li prijašnje godine.

Anarhisti u Italiji.

Kak iz Palerma javljaju, provalili su vu noći od 8. na 9. novembra vu trgovišću Borgheto anarhisti vu občinsku hižu, gde su vse knjige, kipe, zastore i pohištvo polejali s petrolejem a zatim vužgali. Hiža je do fun-

„Ti se brate varaš! — odgovori svećenik — jer je jedan manje dvanajsti najme nije, umro, on dvanajsti sem ja. Sim pogledni“, i stim si razgali prsa — „ovde su znamenja od tvojega meča! Božja milosrdnost mi je življenje sačuvala, za da tebe za vekivečni život oslobodim.“ — Stimi riečmi opadne svećenik bolestniku okol vrata, zagrlil ga ljubavno, govori o nezamernoj dobroti i milosti našega zvelicitelja, moli te ga priredi za smrt tak, da je pomiren s Bogom spokojno se iz ovoga na drugi bolji svjet preselil.

Čudnovata kaštiga.

U jednom miestu u Medjimurju (ime miesta neću povedati) se je ustrojilo novo ognjogašno dražtvo. Ovo je, kad su liepši dani bili, po svetkih znalo male izlete napraviti te se u frajšćini zabavljati. Ali eto ti žalost! — Svaki krat je med njimi nekoj bil, koj je malo pregliboko u kupicu gledal, že se je pod zadnje znala svadja prvoga reda peroditi, koja je pod okolnostjama i batinami se znala dokončati.

Poglavari dražtva se na to jedan krat u sednici sastanu i da tim svadjam pri izletih kraj naprave, postavu paragrafa, kojih se od sad bude svaki moral držati, Prvi paragraf odmah je glasil: „§1. Tko se pri izletih opije, dužen bu platiti pet polico v vina!“

Em. Kellay

damenta izgorela. Šest osobah je vlovljeno, na koje sumnjaju, da su pri tom poslu vužiganja sudelovali. — Vu Rimini u hitli su dne 8. ovoga meseca pred hižu gradskog načelnika bombu, koja je razprsnula i silni kvar počinila. Dva su občinski činovnika pri tom ranjeni. Vlovljeno 5 osobah, poznati anarhisti, koji su već bili kažnigivani. Jeden od njih imal je sakritu flašu dinamita.

Vlovljeni tati.

Vu okolici Ljublane vladala je pune dve godine velika nesigurnost. Vu subotu odkrili su žandari skrovišće tatov vu hiži 70 ljet stare vdovice Kasar vu Gleincu pri Ljubljani. Vse prostorije bile su napunjene vkradje nimi stvarmi. Tu je nadjena velika vnožina zlatnih i srebernih predmetah, svećeničkih odorah, nakitah za grobe. Trebalo je 5 velikih kolah, da se stvari odpreme. Vdovica Kasar sa 6 kotrigov tatske družbe predana je sudu.

Porobljen dvor.

Iz Bruselja pišeju, da su zelarfan razbojniki provalili vu dvor barunice Franlieu vu Saint Mauru. Svezali su gospodaricu i njezinu služavku, porobili su čeli dvor. Odnesli su vsu sreberninu i dragulje, kak i 15.000 frankov gotovih penaz. Barunica i služkinja ležala su 40 vur, dok ih nisu oslobodili susedi. Razbojnikom nejma trag.

Kritički dani ljeta 1895.

Po Falbu ovo su kritični dani ljeta 1895.; I. reda: 18. septembra, 11. marcijaša, 20. augusta, 9. februara, 18. oktobra, 9. aprila, 22. juliša, 11. januara; II. reda: 9. majaša, 16. novembra, 26. marcijaša, 25. aprila, 31. decembra, 14. oktobra, 24. februara, 22. juniša, 4. septembra, 2. novembra; III. reda: 24. majaša, 2. decembra, 16. decembra, 7. juniša, 5. augusta, 25. januara i 7. juliša.

Zaradi zajca.

Vu petek bil je barun Hirsch sa povećim dražtvom na vadasi, kod Caare. Jeden gónič, mladić 20 ljet star, hotel je vkrasti streljenoga zajca, kaj je opazil lugar Mraz, ter je hotel góniča vloviti. Ostali pogonjići pritekli su svojemu pajdašu vu pomoć, ter se je razvila tučnja, vu kojoj je lugar, da se obrani, sprožil pušku i trefil nesrećnim slučajem mladića, koji je hotel zajca vkrasti. Mladić je ostal mrtev.

Jókai Móo Košutu.

Dobre žepne i stene vure za fal cenu moći dobiti pri Pollak Bernatu vuraru ve Čakovcu (Pijac, Šparkassa). Pri njem se uzimljeju vure takaj za popravku za falcenu.

Od česa kokoši mnogo nesu?

(Dalje).

Po ljeti spazkom na hranu mnogo mo remo pripomoći, da kokoši dobro nesu. Narav kokoši išće gibanje, drbanje jedenje črvov i kukcov zelenila. Gdē kokoš na gnojtište drba i okolo hiže nahadja zelonutravu, kukce, ondē njim to s malo zrnate hrane moremo pomoći. Gdē je pak među-

tim mladina u posebni dvor zaprta, ondē je dobro da jamu za črve pripravimo za nje, ili ako po vremenih životinjska črva donesemo njim od krčmara, mesara, te je na drobno izočpamo, za zelenila pak iz kuhinskoga zelenja odreske i dele od očišćenoga kuhila salatu i takve fele njim pohitamo.

Grab za črve se tak prigotavlja, da u nekoju od stana odaljenom mestu u jednu grabu nahidemo pomješano gnoja, krv, posije, črva, krumpira, sečku te to namah pokrijemo. Za kratko vrēme israzte tu mnogo črvah u smēti samo od sebe s česa onda na čase pohitamo po jednu lopatu mladinj. Ali ravno tak, kak meso, ali črvi ili kukoi — i zelinilo, potrebno je mladini k tomu, da dobro nese, ravno tak joj je potreben i vapno, iz časa se lupina jaja zgotavlja. Strte lupina od jaja i odpadki od jstari od zida, neka nigdar neman, kaju pred mladinom.

Je su zatim stanovite materje, koj potiču kokoš, da nese. Skoro svaka gardsrica bude kaj takvoga znala. Neokuju jednostavno papriku namēša med hranu kokošinju; druga je po lēti narezavala koprive po pak some koprivinje, koje je u jesen skup spravila tretja je kruha dobro opečenoga drobno narezala i svinom polijala. četvrta zira skupa strla sposijami te stoga tēsto načinila, koje u velični bolovoga zrnja ponametavala pred kokoši. Dobro je takaj ako na pšeničnihposijah ili sažimljenog ječmena, s nekač više kuhanoga i sdrobljenoga krumpira smēšano, gda se kruh peče u pečnicu metne ali na toliko samo, da se ueobsuši i neotvrdne preveć, i stoga danomice na malom podavaju kokošim.

K'omu najpotlje, da bi kokoši u zimi nesle, te bi protuletje rano počele neste potrebuje se topel kokošinjak. Kurjti mladini bila bi jako skupa stvar, ali u najviše mestah moći je učiniti, da se kokošinjak poleg stalah priredi, te črez stēnu ov izrez ostavimo, kud iz stale more toplina u kokošinjak dohadjati. Ako pak niči toga nebi mogli učiniti, onda neka kokošinjak ima južno položenje, te ga iz cigla iz brvanja načinimo, da ga veter nemore prepupati.

(Konec).

ODGOVORNI UREDNIK MARGITAI JOZSEF

Glavni urednik
GLÁD FERENCZ

Gabona drak. — Cena žitka.

1 m.-mázsa. —	1 m.-cent.	frt	kr.
Buza	Pšenica	5.75	—
Zab	Zob	5.60	—
Rozs	Hrč	4.75	—4.80
Kukoricza ó	Kuruza stari	5.50	—6.25
uj	novi	5. —	—6.29
Árpa	Ječmen	5.50	—
Fehér bab uj	Grah beli	8. —	—
Sárga „ „	„ žuti	6.75	—
Vegyés „ „	„ zmēšan	5.75	—
Lenmag	Leu	10. —	—
Bükköny	Grahorka	6. —	—

Nyilttér.

Selyem hamisítvány. Égessünk el egy mintát a venni szándékolt fekete selyemből s a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésné nyomban összepödörödik és csakhamar kilisszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván, addig a hamisított selyem (mely zsiros színű szallomás lesz s könnyen törik) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festékanyagtól telítetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak megdörbül. Ha valódi selyem hamuját összenyomjuk, elporaszk, a hamisítványé nem. — Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben, házhoz szállítva, postabér és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre való akár egész véggekben levő valódi selyem szöveteiből, Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Hirdetések.

Pályázati hirdetmény.

Örség községben (Zalamegye csáktornyai járás) a

tanítói állomásra

pályázat hirdettetik, — tanító javadalmasága 300 frt készpénz fizetés utólagos havi részletfizetésben, — 1 hold föld haszonélvezete, 1/2 hold kert és szabad lakás haszonélvezete.

A folyamodók kérvényüket

1894. évi december hó 31-ig

írószelendő Berk Félix urhoz, mint iskolaszéki elnökhöz kellően felszerelve beadják.

A választási határnap a kérvények beérkezése után fog kitűzteni.

Pályázhatnak oly okleveles tanítók, kik a magyar és horvát nyelvet szóban és írásban bírják.

Iskolafűtésre 20 frt fára.

Kelt Örségben, 1894. november 18.

B E R K,
iskolaszéki elnök.

614

4828 - 94. tk:

Árverési hirdetmény.

A perlaki kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság által közhírré tétetik, hogy Lepoglavec Mária férj. Suplika Tamásné murakirályi lakosnak Klarics Dora férj. Cserenkó Jakabné, Kovács Boldizsár murakirályi, Kovács Lukács, Kovács Ilona férj. Mikecz Boldizsárné hemusoveczi, Kovács Teréz férj. Koren Bálintné tükessztyörgyi, Tiszai István muracsányi, Tiszai János hagyatéka képviselőjében Szalay Lajos ügyvéd ügygondnok nagykanizsai lakosok, Klarics Vincze ismert tartózkodásu végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében 562 frt 50 kr tőke 1885. évi október 6-tól járó 6% kamatai, 18 frt 50 kr biztosítási végrehajtás kérelme, 16 frt 45 kr kielégítési végrehajtás kérelme, 11 frt 65 krban ezennel megállapított árverés kérelmi költség behajtása céljából a

n-kanizsai kir. törvszók (perlaki kir. járásbiróság) területén lévő, a murakirályi 1470. sz. tjkvben A + 46 hrsz. a. felvett ingatlanok Klarics (tövesen Dorics) Dorottya férj. Cserenkó Jakabné, Kovács Boldizsár, Kovács Lukács, Kovács Ilona férj. Mikecz Boldizsárné, Kovács Teréz férj. Koren Bálintné, Tiszai János hagyatéka, Tiszai István, Klarics Vincze tulajdonául bejegyzett 2/100-ed rész. 2647. 42. hr. a murakirályi 1609 sz. tjkvben A + 1012/a hrsz. a Klarics (tövesen Dorics) Dora férj. Cserenkó Jakabné, Lepoglavec Mária férj. Suplika Tamásné, Kovács Boldizsár, Kovács Lukács, Kovács Ilona férj. Mikecz Boldizsárné, Kovács Teréz férj. Koren Bálintné, néhai Tiszai János hagyatéka, Tiszai István és Klarics Vincze tulajdonául felvett ingatlan az 1881. évi LX. t. cz. 156. §-ának a pontja alapján egészben 24 frt, a murakirályi 1609 sz. tjkvben A. 1627/a hrsz. a. ugyanazok tulajdonául felvett ingatlan ugyanazon t. cz. alapján egészben 117 frt 33 1/2 kr, a murakirályi 1609. sz. tjkvben A + 2054/a hrsz. a. ugyan azok tulajdonául felvett ingatlan, ugyanazon t. cz. alapján egészben 178 frt 66 2/3 kr. a murakirályi 1609 sz. tjkvben A + 2421/a. hrsz. ugyan azok tulajdonául felvett ingatlan ugyanazon t. cz. alapján egészben 98 frt 66 kr, a murakirályi 1609 sz. tjkvben A + 455/c1 hrsz. a. ugyan azok tulajdonául felvett ingatlan ugyan t. cz. alapján egészben 77 frt 83 1/2 kr, a murakirályi 1609 sz. tjkvben A + 2362/a hrsz. a. felvett ingatlanok Klarics (tövesen Dorics) Dora férj. Cserenkó Jakabné, Kovács Boldizsár, Kovács Lukács, Kovács Ilona férj. Mikecz Boldizsárné, Kovács Teréz férj. Koren Bálintné néhai Tiszai János hagyatéka, Tiszai

István, Klarics Vinczét illető 3/100 része 266 frt, a murakirályi 1493 sz. tjkvben A + 455 c1. hrsz. a. a most nevezettek és Lepoglavec Mária férj, Suplika Tamásné illető ingatlan az 1881. évi LX. t. cz. 156 §-ának a pontja alapján egészben 77 frt 83 1/2 kr. a draskoveczi 410 sz. tjkvben A + 599 hrsz. a. ugyanazok tulajdonául felvett ingatlan, ugyanazon t. cz. alapján egészben 92 frt kiküldési árban 1894. évi december hó 20. napjának délelőtti 10 órakor Murakirály illetve 1894. évi december hó 20-án d. n. 3 órakor Draskovecz községhezánál Szebényi Lajos felperesi ügyvéd vagy helyettese közbenjöttével megtartandó nyilvános árverésen el fognak adatni.

Kiküldési ár a fentebb kitett becsár.

Árverezni szándékozók tartoznak a becsár 10% -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni. Vevő köteles a vételért 2 egyenlő részletben még pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 15 nap alatt a másodikat ugyanattól 80 nap alatt minden egyes részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt az árverési feltételekben meghatározott helyen és módok szerint lefizetni. — Ezen hirdetemény kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a perlaki kir. jbiróság telekkönyvi osztályánál és Murakirály, Draskovecz község előljáróságánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Perlakon, 1894. évi szeptember hó 22.

615

Figyelmeztetés!

Tévedések és félreértések kikerülése végett a nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy cégünk alapító főnöke, id. DIETRICH EMIL úr által az 1865-ik évben létesített

Dietrich és Gottschlig

czég — minthogy Gottschlig József úr az egyedüli volt társtulajdonos időközben meghalt és neje mint beltág a czégből önként kilépett, — összes áruai, üzletei és ingatlanai az alulírottak, mint a fennállott czég utódjai tulajdonába mentek át.

Kiváló tisztelettel

ezelőtt **DIETRICH és GOTTSCHLIG**
cs. és kir. udvari szállítók, tea-, rum-, cognac- és palaczkőr-nagykereskedők

BUDAPESTEN

KÖZPONTI IRODA: IV. Régi posta-utoza 10. sz.
UDVARI TEA- ÉS RUM-RAKTÁRAK: IV. Váci-utoza 18. sz.
V. Kigyó-tér 1. sz.
VI. Andrassy-út 33. sz.
VÁROSI PALACZKSÖRRAKTÁR: IV. Aranykéz-utoza 1. sz.
ÁTVITELI-PINCZÉK ÉS RAKTÁRAK: Kőbánya, Fűzér-utoza 30. szám, (saját telephelyen.)

Távirati cím: DIETRICHFL.

Jelzőlap károsít

gyorsan és pontosan eszközöl

magyar gazdák
Bankbizományi irodája
Budapest, Izabella u. 43.

Az intézet helyi jogtanácsosa
ZAKAL HENRIK
Ügyvéd. Muraköz.

612

2-3

Sürgönyezim: Gottschlig Budapest.

Telefon 57 - 86.

GOTTSCHLIG ÁGOSTON

tea-, rum- és cognac-nagykereskedő
BUDAPEST.

Központi iroda: IV. Váci-utca 4. sz.

RAKTÁRAK:

IV. váci- utca 6. sz.

VI. András: ut 23.

A „Mandarinhoz“

„Hong-Cong városához“

a városház-tér mellett.

a kir. opera átellenében

Kiviteli pinczék: X. Kőbánya, fűzér utca 9. sz.

Kizárólagos bizományi-raktár Csáktornya és vidéke részére

Strahia testvér uraknál.

Közvetlen behozatalu valódi chinai és orosz karaván teák, Jamaica-, Brazíliai- és Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfinomabb minőségben, eredeti csomagok és palackokban, eredeti árak mellett.

Arjegytek kívánatra ingyen és bérmentve.

Magyar,
német, francia és angol
képekkel ékített
MUNKÁK.

Kő-, aczél s réznyomatu
díszművek.

Magyar, német, francia
és angol
REMEKIRÓK MŰVEI.

*

Az irodalom bármely ágában s bármely nyelven megjelent
kötött és kötetlen könyveknek legdúsabban felszerelt
raktára.

Bármely szerző által írott, bárhol megjelent és hirdetett
könyveknek leggyorsabb és árfőlemelés nélküli megszer-
zéséről gondoskodunk.

Az irodalmi termékeket illetőleg a legszivesebb készséggel
nyújtatik fölvilágítás.

Utazási kézikönyvek,
atlaszok,
földabroszok, tervrajzok,
föld és éggömbök.

Ima- és ájtatossági
könyvek

egyszerűen és legékebben
kötve a leggazdagabb válasz-
tékban.

Mintakönyvek s rajzok

NŐI MUNKÁKHOZ

*

A „MURAKÖZ“ társadalmi hetilap kiadóhivatala.

FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)

KÖNYV-, MŰ-, ZENEMŰKERESKEDÉSE.

KÖNYVKIADÓHIVATALA, PAPIR-, IRÓ- és RAJZESZKÖZŐK RAKTÁRA, KÖNYVNYOMDÁJA és KÖNYVKÖTÉSZE
Csáktornyan.

Alapított 1850. évben.

Szótárak.

IFJUSÁGI IRATOK, KÉPESKÖNYVEK
minden kor és nem számára,
minden nyelven, a legdúsabb vá-
lasztékban.

ISKOLAI és OKTATÁSI
könyvek

minden nyelven.

Népies naptárak,

ALMANACHOK,
zsebkönyvek.

*

Az összes irodalom termékei a könyvkereskedés rak-
tárában megtekintés végett készen állanak s kivá-
natra, gondosabb megvizsgálás végett legnagyobb kész-
séggel küldetnek mind helybe, mind vidékre.

Vidékről érkező megbízások kellő készséggel és gyor-
sasággal teljesítetnek.

Irodalmi közlönyök és jelentések ingyen szolgáltatnak
ki a könyvkereskedés által.

SZAKASZKÖNYVEK.

Előfizetés elfogadtatik:
minden bel- és külföldi
folyóiratok, napi
és

DIVATLAPOKRA
a szállítás mind helyben,
mind vidékre a leggyor-
sabbán eszközöltetik.

*

Megyénk tantintézetében használandó tankönyvek folyton raktáron vannak.